

Notulen -vastgesteld-

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum Statenvergadering	:	5 februari 2024
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Plaatsvervangend voorzitter	:	dhr. J.P. Hollebeek
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

Aanwezig:

5 mw. M. van Aesch (PvdD), mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. G. Bakker (VVD), dhr. M. Becker (BBB),
dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. L.C.M. Berkvens (D66), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. G.W. de Boer
(PvdA), mw. A. den Boer (BBB), dhr. J. Boer (VVD), mw. Bouhlel-Lascaris (SP), Statenlid R.I. Bwefar (GL),
dhr. R.J. Dekker (FvD), de heer A.G. Faassen (50PLUS), Statenlid W.J. Freeman (GL), Statenlid A. Gielen
10 (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mevrouw. I.M. Haas (PvdD), mw. M.C.T. ten Ham (PvdA), dhr. M.A.
Hanou (PvdD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), mw. K.M.A. Jansen (D66), dhr. A.
Karar (PvdA), dhr. M.C.A. Klein (ChristenUnie), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Statenlid P.P. Korzelius
(GL), Statenlid P.J. Laport (GL), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), dhr. H.S. Müller
(D66), dhr. R. Nijkamp (BBB), mw. L.G.Y. Ouderkerken (VVD), mw. F. Oulad Hadj (PvdA), mw. M.C.G.
Poot (VVD), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. G.M. de Sain (BBB), mw. J.M. Schneemann (Volt), mw.
I.D. Sijbenga (BBB), dhr. H.J.F.X.P. Stulemeijer (50PLUS), dhr. P.G. Teeuwen (BBB), dhr. K.J. Terwal
(VVD), dhr. R. van Tiggelen (PVV), mw. K. Uiterwijk (JA21), dhr. G.J. Vendrig (BBB), dhr. C.H. Vonk
(PvdA), dhr. T. Wagelaar (PvdA), Statenlid M. de Weerd (Volt), Statenlid T.K. van Wijnen (GL), dhr.
B.G.P. de Wit (VVD).

Afwezig: dhr. M. Deen (PVV), dhr. J. Dessing (FvD), dhr. E.B. Kanik (D66), dhr. V.H. Valk (BBB),
Statenlid N.M. van der Waart (GL).

Agenda	Paginanummer:
1. Opening en mededelingen.	(3)
2. Vastelling agenda en regeling van werkzaamheden.	(3)
2.a Afscheid Statenlid fractie PvdD.	(10)
2.b Beëdiging en installatie Statenlid en tijdelijk Statenlid fractie PvdD.	(11)
2.c Beëdiging en installatie duo-commissieleden fractie PvdD.	(12)
2.d Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(13)
3. Lijst geheimhouding PS.	(13)
4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 11 december 2023.	(13)
5. Vaststelling Strategische Statenagenda.	(13)
6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.	(14)
7. Vaststelling voortganglijst van moties.	(14)
8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.	(14)
8.a Benoeming bestuurder-directeur bestuurder Randstedelijke Rekenkamer (VD-01).	(14)
8.b Aanwijzen lid van de adviescommissie voor benoeming plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer (VD-03).	(14)
8.c Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2022 t/m 14 maart 2023 (VD-02).	(14)
9. Vragenuur.	(14)
9.a Fractiedebat over uitspraken gedeputeerde Kocken in het Parool (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).	(23)
10. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	(51)
11. Gebundelde stemming van alle motie(s).	(52)
12. Sluiting	(55)

Opening om 13.03 uur.

1. Opening en mededelingen.

5

De **VOORZITTER**: Dames en heren, ik open de vergadering. Het is vandaag 5 februari 2024. Mag ik u allen verzoeken de mobiele telefoons op stil te zetten tijdens de vergadering. Natuurlijk een bijzonder welkom aan onze Statenleden, onze collegeleden, onze ambtenaren, de mensen die luisteren, de griffie, allen van harte welkom. En natuurlijk ook de mensen die online deze vergadering volgen via de website.

10

Er is bericht van verandering ontvangen van de heer Dessing van Forum voor Democratie, de heer Kanik van D66, de heer Deen van de PVV en Statenlid Van der Waart van Groen Links. Mevrouw Rommel zal iets later komen, rond 14.30 uur. Mevrouw De Sain.

15

Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik ben bang dat ik het ben vergeten door te geven, maar de heer Vincent Valk is ook verhinderd wegens ziekte. Sorry.

20

De **VOORZITTER**: De heer Valk van de BBB is ook afwezig wegens ziekte.

Dan gaan we de primus vaststellen. Dat wil zoveel zeggen als degene waar wij gaan beginnen als het tot een hoofdelijke stemming zou komen. Altijd weer een verrassing. Het is nummer 21 geworden en dat is mevrouw Bouhrel van de SP. Net geen bingo.

25

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden.

30

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar de vaststelling van de agenda. Op de agenda als hamerstuk staat punt 8.a. Dat is een voordracht, die heeft betrekking op het benoemen van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer. En bij 8.b staat de voordracht die betrekking heeft op het benoemen van een Statenlid in de adviescommissie. De griffie heeft u per mail gevraagd of u bij acclamatie kan instemmen met deze benoemingen en dat is in beide het geval. Ik hoop dat u daar nog steeds mee akkoord gaat. De heer Mulder van D66.

35

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, ik wou graag even melden dat ik mijn mondelinge vragen aan de heer Beemsterboer intrek, omdat ik op dit moment niet goed kan beoordelen hoe dat gaat en ik me op dit moment niet op mijn gemak voel om die te stellen. Dus daar kom ik op terug.

40

De **VOORZITTER**: Prima. Maar daar blijven dus de hamerstukken 8.a en 8.b mee staan. Er is één mondelinge vraag minder. Dank u wel. U gaat er allemaal mee akkoord. Dan vindt bij de besluitvorming plaats 8.a, 8.b als hamerstuk.

45

In het kader van de actualiteiten, die is niet aangekondigd. Er is wel een fractiedebat aangekondigd. Dat is aangekondigd door de fracties van het CDA, D66, JA21, ChristenUnie, SP, Volt, Partij voor de Dieren, 50PLUS, PVV en Forum voor Democratie. Zij hebben dus een verzoek ingediend tot het houden van een fractiedebat. Conform artikel 47 van ons Reglement van Orde kan dat ook. Het betreft uitspraken gedaan door gedeputeerde Kocken in Het Parool. U hoort daar normaal gesproken over te stemmen, maar het is een ruime meerderheid. Een vijfde is genoeg. Dus ik neem aan dat u met mij mee kunt gaan dat we akkoord gaan met het houden van het fractiedebat. Dat is zo. En daarmee gaan we het behandelen onder agendapunt 9.a.

50

Er zijn een aantal sets mondelinge vragen ingediend. Door de ChristenUnie over de provinciale inzet woningen voor spoedzoekers en de fractie van JA21 heeft een tweetal mondelinge vragen ingediend. Eén over het handelen van het IPO in het kader van de Spreidingswet en de andere over de verheldering van de provinciale verantwoordelijkheden onder de nieuwe Spreidingswet. Ook de fractie van D66 heeft mondelinge vragen ingediend over de Spreidingswet en die zullen aan de orde komen, al deze vragen, aan het einde van de vergadering.

55

60

We gaan naar de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. De fractie van de SP heeft aangekondigd de motie Vreemd aan de Orde van de Dag te willen indienen met als onderwerp Onderzoek criminaliteit en witwaspraktijken vakantieparken en campings. Ik stel mevrouw Bouhrel in de gelegenheid om deze toe te lichten.

65

Mevrouw **BOUHREL-LASCARIS** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik sta hier niet voor het eerst om het te hebben over de vakantieparken. Ik zal dat ook blijven doen zolang dat nodig is. Er zijn natuurlijk al vaker nieuwsberichten naar buiten gekomen dat er mogelijk witwaspraktijken zijn, dat er veel criminaliteit is, dat er intimidatie plaatsvindt op de vakantieparken. Nou is er in Oost-Nederland een onderzoek gedaan. Daar is een rapport over. Die is vorige week uitgekomen. De

70 cijfers liegen er niet om. Het gaat om miljoenen wat witgewassen wordt, intimidatie die plaatsvindt. De SP is benieuwd of dat ook hier in Noord-Holland speelt. Vandaar dat we een motie indienen. Ik zal alleen eventjes het dictum voorlezen. We roepen GS op om, net als in het oosten van Nederland gebeurd is, in Noord-Holland een onderzoek te starten naar criminaliteit en witwaspraktijken op campings en vakantieparken, zowel bij bestaande parken en campings, 75 nieuw te ontwikkelen waarvan we al weten dat ze er mogelijk gaan komen. Daarvan zijn de eigenaren allemaal al bekend namelijk. Als bij herstructurering. Na het onderzoek de uitkomst niet alleen te delen via een rapport, maar deze ook met PS te bespreken middels een expertmeeting. Dank u wel.

80 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 01-5 februari 2024**
Onderzoek criminaliteit en witwaspraktijken vakantieparken/campings

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 februari 2024.

Constaterende dat:

- 85 • *Er afgelopen week het rapport 'Fout Vastgoed' is uitgekomen waar uit onderzoek blijkt dat in Oost-Nederland op grote schaal criminaliteit en witwaspraktijken op vakantieparken en campings voorkomt.*
- *Dit niet alleen op verwaarloosde parken/campings plaatsvindt, maar ook op goedlopende parken en bij herstructurering van parken/campings.*
- *Gemeenten geen zicht hebben op wat er nou speelt op vakantieparken/campings.*
- *Gemeenten niet weten welke handvaten ze kunnen gebruiken.*

90 *Van mening zijnde dat:*

- *We ook in Noord-Holland moeten willen weten of dit speelt en in welke omvang.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 95 • *Om net als in het oosten van Nederland gebeurd is, in Noord-Holland een onderzoek te starten naar criminaliteit en witwaspraktijken op campings en vakantieparken. Zowel bij bestaande parken/campings, nieuw te ontwikkelen (waarvan we nu al weten dat ze gepland zijn), als bij herstructurering.*
- *Na het onderzoek de uitkomst niet alleen te delen via een rapport maar deze ook met PS te bespreken middels een expertmeeting.*

En gaan over tot de orde van de dag.

100

Ondertekening: Heidi Bouhlel (SP).

De **VOORZITTER**: Dank u wel.

105

Fractie van de Partij voor de Dieren heeft- Ach, u moet hem nog inleveren. Ja, dat is waar. Mevrouw Bouhlel, u moet uw motie- U neemt hem gewoon weer mee terug. Dan maakt u het mij wel heel gemakkelijk. Dank u wel. En deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

110

Dan gaan we door naar de fractie van de Partij voor de Dieren, die een motie heeft aangekondigd met als onderwerp Convenant emissiearme stallen. Ik stel mevrouw Haas in de gelegenheid om deze toe te lichten.

115

Mevrouw **HAAS** (PvdD): Goedemiddag, voorzitter. Eerst even wat citaten uit het coalitieakkoord voor wat context van deze motie. Dus ik citeer. "In Noord-Holland zal daarom altijd ruimte zijn voor een sterke, duurzame en innovatieve landbouw, die gezond en betaalbaar voedsel produceert. Wij - de coalitie dus - willen agrarische ondernemers een economisch gezond en toekomstbestendig bedrijfsperspectief bieden. Wij onderzoeken hoe de transitie naar kringlooplandbouw kan worden ondersteund." Einde citaat. Geen oogkleppen. En geen geitenpaadjes. Geen geitenpaadjes vinden met onhaalbare, veel te dure en dieronvriendelijke stalinnovaties dus. In de debatten hebben zowel coalitiepartijen als anderen steeds, zoals wij van de Partij voor de Dieren, opgeroepen niet blind te staren op emissiebeperkende maatregelen en juist een integrale aanpak als in transitiedenken voor te staan. Dus geen uitsluiting of inperking van mogelijkheden, geen losstaande maatregelen zonder dat de consequenties direct, onweerlegbaar en duurzaam zijn. En wat doet GS dan nu? Ze laten zich weer inpakken door de lobby van agrariërs met een focus op emissiereductie, stalinnovaties en dat alles zonder in overweging te nemen dat de transitie meer omhelst dan die geitenpaadjes bewandelen, die al 125

130 lang aantoonbaar tot de afgrond hebben geleid. De ondertekening van het Convenant
regieorgaan versnellen innovatie emissiereductie duurzame veehouderij, waar niet heel PS achter
staat, die in tegenstrijd lijkt te zijn met het coalitieakkoord en bovendien veel noodzakelijke
keuzes op slot zet voor ons landelijk gebied en onze opgave, is allerm minst goed bestuur. Ook
135 organisaties als Caring Farmers zijn met ons eens. Eens dat het te besteden budget beter besteed
is voor de echte landbouwtransitie, waarbij echte emissiereductie gerealiseerd wordt door
bijvoorbeeld extensivering en herstel van ecosystemen. Stop dus met alle afleidingen en richt
energie en geld nu nou eens echt op een toekomst voor mens en dier, en niet op de laatste plaats
140 voor onze agrariërs. Daarom willen wij niet verder die doodlopende weg op en vragen we uit het
convenant te stappen. Dat is geen gezichtsverlies, maar lef tonen om voorop te willen lopen. De
Partij voor de Dieren dient dan ook de motie Vreemd aan de Orde van de Dag in met als titel
Convenant emissiearme stallen. Het dictum is technisch getoetst en uitvoerbaar gebleken, en
145 luidt: uit het Convenant Regieorgaan versnellen innovatie emissiereductie duurzame veehouderij
te stappen en in het vervolgproces en uitvoering van het PPLG zoveel mogelijk de nadruk te
leggen op maatregelen die dienend zijn aan de transitie naar een toekomstbestendig
landbouwsysteem dat ten goede komt aan boeren, burgers, natuur dieren en milieu. Dank u wel.

145 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 02-5 februari 2024**
Convenant emissiearme stallen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 februari 2024.

Constaterende dat:

- 150 • *GS in oktober 2023 heeft besloten om het Convenant Regieorgaan versnellen innovatie
emissiereductie duurzame veehouderij aan te gaan;*
- *Hierin wordt gezocht naar doorbraakinnovaties waarbij emissies van onder andere
stikstof, geur en fijnstof buiten de stal maximaal worden gereduceerd;*
- 155 • *Afgelopen jaren uit verschillende rapporten en rechterlijke uitspraken is gebleken dat de
route van reductie van ammoniakemissie in de veehouderij via technologische
maatregelen, als emissiearme stallen, niet de oplossingen biedt die nodig zijn;*
- *Onder andere de WUR recentelijk heeft bevestigd dat zulke technieken onvoldoende
resultaten opleveren en rechterlijke uitspraken hierover bevestigen dat investeringen in
zulke technieken een groot financieel risico vormen voor de toekomst van de boeren zelf.*

Overwegende dat:

- 160 • *De route van emissiearme-stallen duur is en het probleem niet oplost, en haaks kan staan
op de integrale aanpak en de doelen rondom bijvoorbeeld ecologie, grondgebondenheid,
dierenwelzijn en een gezonde toekomst voor de boeren;*
- *Toekomstboeren zoals Caring Farmers erop wijzen dat het maatschappelijk geld beter
kan worden besteed aan echte transitie in de landbouw;*
- 165 • *De provincie kan bepalen op welke maatregelen de nadruk wordt gelegd en kan
voorkomen dat boeren opnieuw tot risicovolle en doodlopende investeringen worden
verleid;*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 170 • *Uit het Convenant Regieorgaan versnellen innovatie emissiereductie duurzame
veehouderij te stappen en in het vervolgproces en uitvoering van het PPLG zoveel mogelijk
de nadruk te leggen op maatregelen die dienend zijn aan de transitie naar een
toekomstbestendig landbouwsysteem dat ten goede komt aan boeren, burgers, natuur
dieren en milieu.*

En gaan over tot de orde van de dag.

175 *Ondertekening: Ilona Haas (Partij voor de Dieren).*

De **VOORZITTER**: Dank u wel. En daarmee maakt uw motie ook onderdeel uit van onze
beraadslagen.

180 De volgende fractie die een motie Vreemd gaat indienen is de ChristenUnie, met als onderwerp
Betrek MVO Nederland bij herziening van economische beleid. Ik stel de heer Klein in de
gelegenheid om deze motie toe te lichten.

185 De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. Ik zou graag willen beginnen met een
vraag aan de Staten. Wie van u scheidt er allemaal zijn plastic afval? Dat zijn er heel veel. En het
plastic afval dat wij scheiden, ging naar Rotterdam, naar een bedrijf Urban Mining Corporation,
die daar grondstof voor nieuw plastic van maakte. Tot 11 januari dit jaar, want toen moest het
190 bedrijf uitstel van betaling aanvragen. En dat komt: goedkoop fossiel plastic wordt op de
Nederlandse markt gedumpt en is een gebrek aan regelgeving die hergebruik afdwingt. Het is
doodzonde. Ook al omdat er heel veel gemeenschapsgeld in dit bedrijf was gestoken via het
Nationale Groeifonds. En het was de aanleiding voor een vlammend betoog van Alexander
Knotbelt, verantwoordelijk voor het bijzonder beheer bij het Groeifonds in Trouw van 25 januari.
Hij schreef: "Het ontbreken van gelijk speelveld voor duurzame ondernemers brengt hun
195 voortbestaan in gevaar. Er is ook een schrijnend gebrek aan adequate wet- en regelgeving om
duurzaamheid te bevorderen. Ondanks in de in ronkende woorden beleden
duurzaamheidsambities van de overheid en politieke partijen blijken wetten en regels op dat vlak
in de praktijk nog altijd enorm achter te lopen en duurzame bedrijven onbedoeld extra te
benadelen. Het is de hoogste tijd dat duurzaam ondernemen wordt beloond in plaats van
200 bestraft. En dit kan alleen door een gecoördineerde inspanning van zowel de overheid, als
financiële instellingen, waarbij duurzaamheidsaspecten een centrale rol krijgen."

Meneer de voorzitter, het is deze urgentie die ik graag terug zou willen zien in het herziene
economisch beleid van de provincie Noord-Holland. Ik ben blij dat de gedeputeerde daaraan
205 werkt, ook naar aanleiding van het initiatiefvoorstel Noord-Holland Impact dat eerder door de
ChristenUnie en de Partij voor de Dieren is ingediend. Mijn fractie wil graag twee moties indienen
om daaraan bij te dragen.

De eerste gaat over het betrekken van MVO Nederland bij de herziening van het beleid. MVO
210 Nederland is een organisatie van zo'n tweeduizend duurzame bedrijven en ze hebben twee
weken geleden een update van de Nieuwe Economie Index gepresenteerd. En deze index zou
wellicht ook gebruikt kunnen worden voor de uitwerking van een van de punten in ons
initiatiefvoorstel, namelijk onderzoek een indicator die inzicht geeft in de ontwikkeling van het
aantal maatschappelijke verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie. GS gaf in de
215 update met de brief daarvan aan dat er onvoldoende data beschikbaar is om deze indicator op te
nemen in de basismonitor en dat het ontbreekt aan een centrale instantie die deze aantallen
bijhoudt. MVO Nederland heeft verder een aantal concrete ideeën over de manier waarop de
economie verduurzaamd kan worden zonder bedrijven weg te jagen. Ik nodig u uit om die
uitspraken te lezen in de overwegingen van de motie. Ik wil nu het dictum voorlezen. Deze motie
220 dienen we samen in met de Partij voor de Dieren. PS verzoeken het College van Gedeputeerde
Staten om in gesprek te gaan met MVO Nederland om te zien of de Nieuwe Economie Index een
bijdrage kan leveren aan de monitoring van de duurzame economie in Noord-Holland. En om
input op te halen voor de actualisatie van het Noord-Hollands economisch beleid.

225 **Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 03-5 februari 2024**
Betrek MVO Nederland bij herziening van Economisch beleid

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 februari 2024.

Constaterende dat:

- 230
- *GS momenteel werkt aan een actualisatie van het economische beleid, mede n.a.v. het onderzoeksrapport van de Randstedelijke Rekenkamer over circulaire economie;*
 - *Hierbij de uitvoeringsagenda's voor circulaire economie en algemene economie zullen worden samengevoegd (cf. brief GS 13 december 20231);*
 - *Het college van GS in haar brief over de stand van zaken betreffende het initiatiefvoorstel*
- 235 *"Noord-Holland Impact" over punt LO ("onderzoek een indicator die inzicht geeft in de ontwikkeling van het aantal maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in de provincie") aangeeft dat "onvoldoende data beschikbaar is om deze indicator op te nemen in de Brede Basismonitor" en dat "het ontbreekt aan een centrale instantie die deze aantallen bijhoudt".*

240 *Overwegende dat:*

- *MVO Nederland op 23 januari de nieuwste editie heeft gepresenteerd van de Nieuwe Economie Index (NEx), een index die de duurzaamheid van het bedrijfsleven scoort op zeven thema's;*

- 245
- *Deze index wellicht een basis kan vormen voor de monitoring van de maatschappelijk verantwoorde en sociale ondernemers in Noord-Holland;*
 - *MVO Nederland concrete ideeën heeft over de manier waarop de economie verduurzaamd kan worden zonder bedrijven weg te jagen, getuige uitspraken van de interim-directeur Wouter Scheepens in Trouw van 23 januari 2024:*
 - *"We hebben lang gedacht dat we er met mooie convenanten wel komen. Maar je hebt wetten nodig om duurzame bedrijven de wind in de zeilen te geven."*
 - *"Gebruik financiële prikkels om duurzame bedrijven aan te trekken. In de toekomst gaan die geld verdienen voor Nederland."*
 - *"Ondernemers moeten de ruimte krijgen om te ondernemen. Maar ook zij vragen om voorspelbaarheid. Om te kunnen investeren, willen ze weten waar het de komende tien jaar heen gaat."*
 - *"In het verleden ging het voordeel van de twijfel naar (vervuilende) bedrijven, want ja, er werken veel mensen. Nu worden ze uitgedaagd om schoner te gaan produceren en openheid te geven.";*

250

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 255
- *In gesprek te gaan met MVO Nederland om te zien of de Nieuwe Economie Index (NEx) een bijdrage kan leveren aan de monitoring van de duurzame economie in Noord-Holland en om input op te halen voor de actualisatie van het Noord-Hollandse economisch beleid, En gaan over tot de orde van de dag.*

260

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

265

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen en u gaat een tweede motie Vreemd toelichten, samen ingediend met CDA, D66, Volt en de Partij voor het Dieren: Nieuw economisch beleidskader.

270

De heer **KLEIN** (CU): Klopt. Die motie gaat over het proces rondom het vaststellen van het beleid. We hebben daar in de commissie Bestuur uitgebreid over gesproken. GS is voornemens om de herziening van het economisch beleid te laten landen in een uitvoeringsagenda en niet in een nieuw beleidskader. Het oude beleidskader dateert echter al van maart 2016 en sindsdien is er nogal wat veranderd in onze wereld. Denk bijvoorbeeld aan ambities rondom circulaire economie, waar we het net over hadden, maar ook de krapte op de arbeidsmarkt en de aandacht voor de gezonde leefomgeving, om maar iets te noemen, en de geopolitieke situatie nog even helemaal weg te laten. Wij denken dat het goed is om eerst een beknopt beleidskader vast te stellen, waarin de richting van ons economisch beleid wordt vastgesteld. Dat hoeft niet een uitgebreid stuk van vijfenvijftig pagina's te zijn, maar wel een heldere beschrijving van de doelen. En daarna de uitvoering te beschrijven in een uitvoeringsagenda. Daarom hebben we samen met het CDA, D66, Volt en Partij voor de Dieren een motie met als dictum: PS dragen het College van Gedeputeerde Staten op niet alleen een nieuwe uitvoeringsagenda economie te ontwikkelen maar ook een update van het economisch beleidskader, een contourennotitie van het beleidskader medio 2024 met PS te bespreken in de commissie Bestuur en begin 2025 het definitieve economisch beleidskader ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten.

275

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 04-5 februari 2024
Nieuw economisch beleidskader

280

285

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 februari 2024.

Constateerende dat:

- *Het bestaande strategisch beleidskader economie "Noord-Holland duurzaam, vernieuwend en ondernemend" dateert van maart 2016;*
 - *Het inmiddels februari 2024 is;*
 - *Het college van Gedeputeerde Staten (GS) sindsdien tweemaal een actieagenda circulaire economie heeft vastgesteld (2017-2020 en 2021-2025).*
 - *De economie, mede vanwege de duurzaamheidsdoelen die volgen uit het akkoord van Parijs (geldend vanaf augustus 2017), is veranderd;*
 - *Er sinds 2016 ook veel andere ontwikkelingen zijn geweest die om een aanpassing van het economisch beleid vragen, zoals de ambities rondom een circulaire economie, de krapte op de arbeidsmarkt, de aandacht voor een gezonde leefomgeving.*
- 290
- 295
- 300

Overwegende dat:

- 305
- *GS momenteel werkt aan een actualisatie van het economische beleid, mede n.a.v. het onderzoeksrapport van de Randstedelijke Rekenkamer over circulaire economie;*
 - *Hierbij de uitvoeringsagenda's voor circulaire economie en algemene economie zullen worden samengevoegd (cf. brief GS L3 december 2023);*
 - *GS voornemens zijn dit te laten landen in een gezamenlijke uitvoeringsagenda.*

Van mening zijnde dat:

- 310
- *Nieuw beleid niet slechts vastgesteld kan worden in een uitvoeringsagenda;*
 - *Provinciale Staten in staat moeten zijn om de kaders van het beleid vast te stellen;*
 - *Een geactualiseerd en beknopter beleidskader nodig is.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- 315
- *Niet alleen een nieuwe Uitvoeringsagenda Economie te ontwikkelen, maar ook een update van het Economisch beleidskader;*
 - *Een contourennotitie van het beleidskader medio 2024 met PS te bespreken in de commissie Bestuur;*
 - *Begin 2025 het definitieve Economisch beleidskader ter vaststelling aan te bieden aan Provinciale Staten.*

320 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Michel Klein (ChristenUnie), Dennis Heijnen (CDA), Laurien Berkvens (D66), Maik de Weerd (Volt) en Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren).

325 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ook deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De volgende fractie is de fractie van D66, die heeft aangekondigd een motie Vreemd. De titel is mij nog niet bekend, maar de heer Mülder gaat het ongetwijfeld toelichten.

330 De heer **MÜLDER** (D66): Dat kan ik zeker, meneer de voorzitter. De titel was u benieuwd naar. Dat is aanbevelingen van het Rijk over het PPLG Noord-Holland. Ja, laten we het zo zeggen. Voor de zomer hebben wij een startversie van het PPLG behandeld en ingestuurd. Ik was ook meer dan verheugd om te lezen in het coalitieakkoord dat met het PPLG ging worden gewerkt en daar gingen we al onze opgaves eens flink mee te lijf. Dat is mooi. En wat ook zo mooi is, is dat het Rijk ons een soort van evaluatie heeft gegeven van goh, waar staat u nou met dat PPLG? Een prachtig document met allemaal grote complimenten, aanbevelingen ook. En om constructief oppositie te kunnen voeren, dacht ik: goh, we hebben het inderdaad gehad over het PPLG. Daar was de gedeputeerde destijds wat overvallen door het aantal vragen. Daardoor zijn we eigenlijk wat minder bezig geweest met goh, wat stond er nou aan aanbevelingen in? En hoe kunnen we dat verwerken? Daarom deze motie Vreemd, waarin ik graag de aanbevelingen zoals het Rijk die heeft gegeven, wil meegeven van goh, dat gaan we dus doen. Ook veel dank aan de andere partijen, Partij voor de Dieren, Volt en SP, die ook constructief hebben meegewerkt en zo min mogelijk politiek erin hebben willen zetten, maar zich puur hebben gehouden aan de aanbevelingen aan het Rijk. En ik zal hem voordragen. Wij dragen het College van Gedeputeerde Staten op om in de volgende versie van het PPLG Noord-Holland duidelijke kaders te stellen voor de PPLG-gebiedsprocessen, waaronder het doelbereik en een tijdspad. In de volgende versie van het PPLG Noord-Holland aan te geven wat de relatie is tussen verschillende genoemde maatregelen en hoe deze bijdragen aan het behalen van de NPLG-doelen. Waar mogelijk direct stappen te ondernemen die de verslechtering van natuur tegengaan, als dat nog niet is gedaan, en gaan over tot orde op orde van dag. Wij hopen dat hiermee de coalitie, en gewoon heel GS, geholpen is en zich gesteund voelt om nog verder te gaan met het PPLG. Ik wil u danken.

335

340

345

350

Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 06-5 februari 2024
Aanbevelingen van het Rijk over PPLG Noord-Holland

355

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 februari 2024.

Constaterende dat:

- *Het Rijk de startversie PPLG Noord-Holland heeft beoordeeld, zie de brief van het ministerie van LNV d.d.24 oktober 2023;*

- 360
- *Het coalitieakkoord vermeldt dat de opgaven voor natuur en stikstof, water en bodem, klimaat en bodemdaling, landbouw, landschap, erfgoed en recreatie in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) worden samengebracht.*

Overwegende dat:

365 *Het tussentijds beeld met bevindingen uit de integrale beoordeling van ons PPLG door het Rijk weliswaar enkele positieve punten bevat, maar voornamelijk punten die nadere keuzes, koers, verdere uitwerking of concretisering behoeven:*

- *De aanbevelingen van het Rijk specifieke actiepunten bevatten, die geen uitstel dulden;*
- *De brief van het college met een reactie hierop hier veelal niet op in gaat;*
- *De gebiedsprocessen geen vrijblijvende gesprekken moeten blijven, waarin het doel uit het oog dreigt te raken.*

370

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Om in de volgende versie van het PPLG Noord-Holland duidelijke kaders te stellen voor de PPLG-gebiedsprocessen, waaronder het doelbereik en een tijdpad (eerste aandachtspunt brief LNV, pagina 3);*
- 375 • *In de volgende versie van het PPLG Noord-Holland aan te geven wat de relatie is tussen de verschillende genoemde maatregelen en hoe deze bijdragen aan het behalen van de PPLG-doelen (tweede aandachtspunt brief LNV, pagina 3);*
- *Waar mogelijk direct stappen te ondernemen die de verslechtering van de natuur tegen gaan, als dat nog niet is gedaan (derde aandachtspunt brief LNV, pagina 3).*

380 *En gaan over tot de orde van de dag.*

Ondertekening: Sijmen Mulder (D66), Jaap Hollebeek (Partij voor de Dieren), Julia Schneemann (Volt) en Remine Alberts-Oosterbaan (SP).

385 De **VOORZITTER**: Dank. En ondertekend maakt ook deze motie onderdeel uit van de beraadslagingen.

De laatste is de fractie van Volt met als onderwerp Aandacht voor Oekraïne, ook na twee jaar oorlog. De indiener is Statenlid De Weerd.

390

Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Voorzitter, beste collega's, 24 februari 2022, raketten en Russische troepen trokken de grens van Oekraïne over. Europa was in shock. Twee jaar later zijn er tienduizend onschuldige burgers gedood en twintigduizend onschuldige burgers gewond geraakt. En Oekraïners vluchtten massaal naar Nederland toe. Toen de crisis het grootst was, kwamen er per dag honderdtwintig Oekraïense vluchtelingen aan op Amsterdam Centraal. Veelal 395 moeders en kinderen, want vaders en zonen vochten aan de frontlinie. Inmiddels zijn er duizenden Oekraïners in Noord-Holland opgevangen. In Amsterdam alleen al meer dan drieduizend. Wij zijn solidair met Oekraïne en het Oekraïense volk. Daarom dienen wij de motie in Aandacht voor Oekraïne, ook na twee jaar oorlog, met als dictum: Provinciale Staten vragen 400 Gedeputeerde Staten om op 24 februari 2024, twee jaar na de Russische inval, het provinciehuis in het Oekraïense geel en blauw te kleuren als teken van steun, solidariteit en medeleven met het Oekraïense volk, en gaan over tot de orde van mijn dag. En we hopen, beste collega's, dat deze motie zo breed mogelijk aangenomen wordt, zodat wij vanuit onze Staten in Noord-Holland een signaal naar de Oekraïners in Nederland, Europa en daarbuiten kunnen betuigen. Dank jullie wel.

405

**Motie Vreemd aan de Orde van de Dag 06-5 februari 2024
Aandacht voor Oekraïne, óók na twee jaar oorlog**

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 5 februari 2024.

410 *Constaterende dat:*

- *De oorlog die door Rusland in Oekraïne wordt gevoerd, nu bijna twee jaar aanhoudt;*
- *Er meer dan 10.000 burgers zijn gedood, en meer dan 20.000 gewond zijn geraakt;*
- *In Noord-Holland duizenden Oekraïense vluchtelingen zijn opgevangen;*

Overwegende dat:

- 415 • *Europese solidariteit met Oekraïne van cruciaal belang is voor de stabiliteit en veiligheid in Europa;*
- *Het voor het voortbestaan van Oekraïne essentieel is dat de internationale aandacht voor deze oorlog niet verslapt;*

- *Politieke aandacht een hart onder riem van de in Noord-Holland opgevangen Oekraïense vluchtelingen steekt.*

420

Verzoeken Gedeputeerde Staten:

- *Op 24 februari 2024, exact twee jaar na de Russische inval, het provinciehuis in de Oekraïense blauw-gele kleuren te verlichten, als teken van steun, solidariteit en medeleven met het Oekraïense volk.*

425

En gaan over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Maik de Weerd (Volt) en Michel Klein (ChristenUnie).

430

De **VOORZITTER**: Dank u. En ook deze motie Vreemd maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Zijn er nog andere fracties die een motie Vreemd willen indienen? Zo niet, stemming over deze motie zal plaatsvinden aan het eind van de vergadering.

435

Dan een vraag of iemand over deze agenda nog het woord vraagt. Ook niet. Dan is hij overeenkomstig het voorstel van het Presidium vastgesteld.

2.a Afscheid Statenlid fractie PvdD.

440

De **VOORZITTER**: En dan zijn we bij agendapunt 2.a en dat is het afscheid van de voormalig fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren, Statenlid Kostić. Zij zal vandaag van ons afscheid nemen. Statenlid Kostić zal afscheid nemen. Er worden nieuwe Statenleden beëdigd en er zijn nog een paar nieuwe commissieleden. Dus daarna zal ik even schorsen, zodat u iedereen kunt feliciteren. Maar mag ik u verzoeken, Statenlid Kostić, om naar het midden van de zaal te gaan?

445

Beste Ines, we hebben meer gemeen dan je soms denkt. We zijn in ieder geval samen in 2019 begonnen. Dat is alweer bijna vijf jaar geleden. Ik heb jou leren kennen als een- Je was jong en onbezonnen, enthousiast, actief, hardwerkend, absoluut betrokken. Als jij een onderwerp vastpakt, dan laat je het niet meer los. We hebben best weleens discussie gehad met elkaar over een aantal zaken, maar we hadden wel die discussie. Dat is precies zoals het volgens mij hoort, dat je uiteindelijk toch naar elkaar luistert, met elkaar praat en hier met elkaar ook zo nu en dan besluiten durft te nemen.

450

455

Ik zei net dat je niet alles zo makkelijk loslaat, maar je gaat ons wel loslaten vandaag, want je gaat Den Haag boven Haarlem verkiezen. Ik denk dat dat niet eens zo'n makkelijke keuze was voor jou. Wel qua inzet en drive en ambitie wat je wilt bereiken en wat je voor Nederland wilt betekenen. Maar het is natuurlijk voor jou en voor de partij die je mag vertegenwoordigen een prachtige kans dat ze jou eigenlijk in de Tweede Kamer hebben weten te krijgen. En nogmaals, ik denk dat je het nog steeds lastig vindt om de onderwerpen van de provincie, die toch weer een stukje concreter zijn en dichter bij de mensen liggen dan in de Tweede Kamer- Jouw partij omschrijft je als: Ines staat bekend als een van de meest productieve Statenleden. Dat hebben wij geweten de afgelopen jaren. En ze wordt vaak geprezen door collega's van andere partijen. En ik denk dat dat ook zo is. Want jouw gedrevenheid en jouw productiviteit, iedereen wist wel: ja, maar het komt van Ines vandaan. Dus er zit wel een betrokkenheid, gedrevenheid achter en een reden om dingen te willen veranderen naar de wereld zoals jij hem ideaal voorstelt. Ik vind juist dus die toevoeging dat je geprezen wordt door collega's heel veelzeggend. Want als vertegenwoordiger van jouw partij bevindt je je niet altijd automatisch in het politieke midden, zal ik maar zeggen. En dan is het juist denk ik ook heel belangrijk dat je partijen vindt die naar je luisteren, die met je mee willen denken, want uiteindelijk heb je toch politieke meerderheden nodig om dingen te kunnen veranderen. En die vond jij zeker zo nu en dan. En zeker ook voor je inzet bijvoorbeeld voor dierenwelzijn. Want mede door jouw inzet heeft de provincie nu een transparanter beleid voor de manier waarop we met dieren omgaan. En bovendien is het ook eenvoudiger geworden om overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de omgevingsdienst te melden. Je was een actief deelnemer van de werkgroep voor de Willem Arondéuslezingen en je droeg ook verrassende en interessante mensen voor als spreker. Maar je stimuleerde bijvoorbeeld ook de werkgroep om jonge mensen met een lezing te bereiken. Met alles wat er gaande is in deze

460

465

470

475

wereld, ja, is deze lezing toch ook een manier om aandacht te blijven vragen voor het recht op vrijheid en vooral het recht, de vrijheid, om te kunnen zijn wie je bent.

480 Ines, dank voor jouw inzet voor onze provincie. Namens ons allemaal wensen wij jou ontzettend veel succes toe in de Tweede Kamer. Wij zijn er natuurlijk apetrots op dat wij een vertegenwoordiger uit Noord-Holland in de Tweede Kamer hebben in jouw persoon.

485 Normaal gesproken geef ik bloemen, maar die zijn nu naar de egeltjes gegaan, de egelopvang in Haarlem. Niet als bloemen, maar de donatie. Ik weet niet eens of ze bloemen eten. Vandaag geen bloemen, maar natuurlijk wel voor jou de prachtige foto die we voor jou hebben. Ja, en wat ons natuurlijk rest, is toch de mooie momenten die wij hebben gekend, de vurige debatten, de interrupties, het op je puntje van je stoel zitten. Ik weet niet of dat in de Tweede Kamer ook zo makkelijk is, maar we gaan het in ieder geval volgen en meemaken. Heel veel succes en dank
490 voor de fijne samenwerking.

[Applaus]

2.b Beëdiging en installatie Statenlid en tijdelijk Statenlid fractie PvdD.

495 De **VOORZITTER**: Aan de orde is nu de beëdiging van de heer Hanou als Statenlid en mevrouw Van Aesch als tijdelijk Statenlid. Omdat Statenlid Kostić natuurlijk heeft aangekondigd en gevraagd om haar ontslag en dat heeft ze ook gekregen, zal het lidmaatschap vandaag worden opgevolgd door de heer Hanou van de Partij voor de Dieren. Statenlid Jorna van de Partij voor de
500 Dieren heeft mij verzocht om tijdelijk ontslag te verlenen. Ik heb dat tijdelijk ontslag inmiddels verleend. In het Presidium is daar ook nader uitleg over gegeven. Beide installaties zijn nu aan de orde. Ik moet heel even kijken, want ik heb een van mijn blaadjes- Ik vergeet nog een ding daarbij te vermelden en dat is dat ik ook een commissie Geloofsbrieven heb benoemd, bestaande uit mevrouw Berkvens van D66, mevrouw Ouderkerken van de VVD en de heer Nijkamp van de
505 BBB als voorzitter. Voordat wij overgaan tot de installatie geef ik eerst de voorzitter, de heer Nijkamp, het woord.

De heer **NIJKAMP (BBB)**: Dank u wel, meneer de voorzitter. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzochte geloofsbrieven en daarbij behorende bescheiden die het benoemd
510 verklaard lid en het benoemt verklaard tijdelijk lid de heer Hanou en mevrouw Van Aesch aan uw vergadering hebben toegezonden. Het onderzoek wat we hebben gedaan, heeft aangetoond dat blijkens ingevolge artikel W72 tweede lid Kieswet aan PS toegezonden afschrift van de besluiten van de voorzitter van een centraal stembureau voor de verkiezingen van leden van PS van Noord-Holland van 5 februari 2024 tot lid van PS benoemd zijn verklaard de heer Hanou, fractie Partij
515 voor de Dieren, en mevrouw Van Aesch, fractie Partij voor de Dieren. Wij stellen u dan ook voor hen als lid van Provinciale Staten van Noord-Holland toe te laten. Het tijdelijk lidmaatschap van mevrouw Van Aesch vervalt automatisch bij terugkeer van het tijdelijk ontslagen Statenlid. Verder heeft de commissie kennisgenomen van de nevenfuncties van de kandidaten. De combinatie van het Statenlidmaatschap met nevenfuncties is altijd een punt van aandacht. Het is de
520 verantwoordelijkheid van de Statenleden zelf om zelf de integriteit daarvan te bewaken.

VOORZITTER: Dank u wel. De commissie adviseert dus om de heer Hanou van de Partij voor de Dieren toe te laten als lid van uw Staten en mevrouw Van Aesch van de Partij voor de Dieren toe te laten als tijdelijk lid van de Provinciale Staten. Verlangt iemand hierover het woord? Zo niet,
525 dan is dat unaniem door u besloten dat beide als lid en als tijdelijk lid van Provinciale Staten worden toegelaten. Ik ontbind de commissie van Onderzoek voor de geloofsbrieven. Ik dank natuurlijk de leden voor hun werkzaamheden. Dank u wel.

En dan nu ben ik langzamerhand wel weer daar waar ik net al was, namelijk bij de beëdiging van
530 de heer Hanou als Statenlid en mevrouw Van Aesch als tijdelijk Statenlid. En ik verzoek dan ook beiden om in het midden van de zaal te komen staan.

Gaat u allen staan. Provinciale Staten hebben zojuist besloten om de heer Hanou en mevrouw Van Aesch toe te laten als lid van Provinciale Staten. Ik ga u thans in de gelegenheid stellen om de
535 verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u straks, als ik uw naam noem, uit

te spreken de woorden "dat verklaar en beloof ik". Maar ik zal eerst de formule van de verklaring en de belofte voorlezen.

540 Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch
middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of
beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch
middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik
getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid
van Provinciale Staten naar het eer en geweten zal vervullen.

545

De heer Hanou.

De heer **HANOU** (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

550 De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Aesch.

Mevrouw **VAN AESCH** (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

555 De **VOORZITTER**: Dan wens ik u beiden geluk toe met de uitoefening van uw Statenlidmaatschap
U heeft beide ook aangegeven geen bloemen te willen ontvangen, maar ook het geld te laten
doneren aan de plaatselijke Stichting Egelopvang. Dat gaan we uiteraard verzorgen. Dank
daarvoor.

560 Ik ga u alvast persoonlijk feliciteren, maar ook u wil ik vragen nog even geduld te hebben. Dan
zal ik straks na het installeren van de duo-commissieleden de vergadering schorsen, zodat er
gelegenheid is om iedereen te feliciteren. Maar dat laat ik mezelf natuurlijk niet ontnemen.

[Applaus]

565 **2.c Beëdiging en installatie duo-commissieleden fractie PvdD.**

De **VOORZITTER**: Dan ben ik, dames en heren, bij agendapunt 2.c. dat is de beëdiging en de
installatie van de duo-commissieleden van de fractie Partij voor de Dieren. De fractievoorzitter
van de Partij voor de Dieren heeft mevrouw Vonck en mevrouw Egbers als duo-commissielid bij
570 mij voorgedragen. Op grond van artikel 61 lid 4 van ons Reglement van Orde en andere
werkzaamheden van Provinciale Staten dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten
is in de vergadering van Provinciale Staten in mijn handen de eed of de verklaring en belofte af te
leggen. Dus ik wil verzoeken of mevrouw Vonck en mevrouw Egbers naar voren willen komen en
in het bekende midden van de zaal te gaan staan.

575

Ik ga u thans in de gelegenheid stellen om de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen.
Ik verzoek u straks, als ik uw naam noem, uit te spreken de woorden "dat verklaar en beloof ik".
Maar ook nu zal ik eerst natuurlijk de formule voorlezen.

580 Ik verklaar dat ik, om tot lid van de commissie van Provinciale Staten benoemd te worden,
rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb
gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten,
rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
585 Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn
plichten als lid van een commissie van Provinciale Staten naar het eer en geweten zal vervullen.

Mevrouw Vonck.

590 Mevrouw **VONCK** (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Egbers.

Mevrouw **EGBERS** (PvdD): Dat verklaar en beloof ik.

595 De **VOORZITTER**: Dan wens ik ook u heel veel succes en geluk in het duo-lidmaatschap. U heeft ook beiden aangegeven geen bloemen te willen ontvangen, maar – u raadt het al – en daar zullen we ook voor zorgen dat de egeltjes het krijgen. En dat gaan we verzorgen. Ik ga u feliciteren. Daarna schors ik even kort de vergadering zodat zowel Statenlid Kostić als de nieuwe Statenleden en de duo-commissie Statenleden gefeliciteerd kunnen worden.

600 *[Applaus]*

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering.

605 *Schorsing van 13.38 tot 13.53 uur.*

2.d Actualiteiten (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

610 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Wij waren beland bij agendapunt 2.d, de actualiteiten. Er is geen actualiteit ingediend.

3. Lijst geheimhouding PS.

615 De **VOORZITTER**: Agendapunt 3, de lijst geheimhouding PS. Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen over de lijst. Verlangt iemand over de lijst geheime stukken het woord? Dan stel ik vast de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

De lijst geheimhouding PS is ter kennisgeving aangenomen.

4. Vaststelling notulen en besluitenlijst van de Statenvergadering van 11 december 2023.

625 De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 4. Dat is de vaststelling van de notulen en de besluitenlijst van de vergadering van 11 december, en daar zijn door de griffie ook geen opmerkingen ontvangen van u. Verlangt iemand over de notulen of de besluitenlijst nog het woord? Zo niet, dan zijn de notulen en de besluitenlijst ongewijzigd vastgesteld.

De notulen en de besluitenlijst van de Statenvergadering van 11 december 2023 zijn ongewijzigd vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda.

635 De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar agendapunt 5, vaststelling van de Strategische Statenagenda. De Strategische statenagenda van vier commissies is weer beschikbaar. Wenst iemand daarover het woord? Ja, de heer Mülder van D66.

640 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel voor het woord. Het viel mijn fractie op dat er eigenlijk best wel wat ontbreekt. Met deze vergadering ook in gedachten dat er eigenlijk vrij weinig op de agenda stond in eerste instantie wilden wij toch even zeggen dat we in ieder geval nog een paar specifieke dingen vonden ontbreken op de Strategische Agenda, waaronder de herziening van de datacenterstrategie die binnenkort moet gebeuren. We hadden ook nog een vraag over de verduurzamingsmaatregelen sportaccommodaties, die regelmatig is beloofd, maar niet in de Strategische Agenda is terug te vinden. Daarbij hadden wij ook nog bij het PPLG, dat hij nu nog één keer erop staat, maar waarvan ik dacht dat er ook meerdere mogelijkheden zouden zijn om daarop terug te komen. Dat is eventjes voor nu. Ik had nog een lijstje, maar die kan ik even niet meer vinden. Maar in ieder geval deze drie punten als belangrijke die wij graag willen meegeven voor de Strategische Agenda.

650 De **VOORZITTER**: Oké. Anderen nog? Wij zullen deze punten meenemen, meneer Mülder, en daar waar nodig zal de agenda worden aangepast. Met deze opmerkingen, dat er dus wellicht hier en daar nog aanpassingen kunnen komen, kunt u instemmen.

De Strategische Statenagenda is met inachtneming van mogelijke wijzigingen vastgesteld.

655 **6. Vaststelling lijst ingekomen stukken.**

De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 6. Dat is de vaststelling van de lijst ingekomen stukken. Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Zo niet, dan is conform het voorstel van het Presidium besloten.

660

De lijst ingekomen stukken is ongewijzigd vastgesteld.

7. Vaststelling voortganglijst van moties.

665 De **VOORZITTER**: Gaan we naar agendapunt 7, de voortganglijst van moties. Er zijn ook door de griffie geen opmerking ontvangen. Verlangd iemand het woord over de moties? Dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

De voortganglijst van moties is ongewijzigd vastgesteld.

670

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk.

8.a Benoeming bestuurder-directeur bestuurder Randstedelijke Rekenkamer (VD-01).

8.b Aanwijzen lid van de adviescommissie voor benoeming plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer (VD-03).

675 **8.c Subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen over de periode 15 maart 2022 t/m 14 maart 2023 (VD-02).**

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij agendapunt 8, de hamerstukken. Conform het Presidium wordt u gevraagd in te stemmen met de volgende voordrachten. Dat is 8.a, de benoeming van de bestuurder-directeur Randstedelijke Rekenkamer. Voordracht 8.b, dat is het aanwijzen van het lid van de Adviescommissie voor benoeming plaatsvervangend bestuurder Randstedelijke Rekenkamer. Dat is voordracht VD-03. En 8.c, dat is de subsidievaststelling na verleende voorschotten op fractiebijdragen voor de periode 15 maart 2022 tot en met 14 maart 2023, voordracht VD-02. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Iemand stemverklaring? Iemand aantekening? Zo niet, dan zijn de besluiten behorende bij punt 8.a tot en met 8.c aangenomen.

680

685

9. Vragenuur.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we nu bij agendapunt 9, dat is het vragenuur. Voor alle duidelijkheid wil ik u erop wijzen dat conform ons Reglement van Orde tijdens het vragenuur geen interrupties zijn toegestaan en geen moties kunnen worden ingediend. De spreektijd bij het vragenuur is voor de eerste termijn voor Provinciale Staten drie minuten en ook voor Gedeputeerde Staten drie minuten. Dan is er nog een tweede termijn voor Provinciale Staten van één minuut, ook voor GS één minuut. En eventueel kunnen aanvullende vragenstellers in de tweede termijn ook een minuut krijgen.

690

695

Er zijn vier sets mondelinge vragen ingediend. Twee door de fractie van JA21, de fractie van D66 en de fractie van de ChristenUnie. Als eerste geef ik het woord aan de heer Van den Berg, Verheldering provinciale verantwoordelijkheid onder de nieuwe- O, sorry. Even kijken. Ik geef eerst de heer Klein de gelegenheid voor het stellen van de vragen, want de andere drie zal ik zelf beantwoorden.

700

Mondelinge vragen ChristenUnie inzake provinciale inzet spoedzoekers.

705 De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. Op 16 januari jongstleden hebben GS ons per brief geïnformeerd over het besluit om af te zien van de realisatie van flexwoningen op de locatie Balkweiterhoek in Zwaagdijk-West wegens gebrek aan draagvlak. De brief meldt en passant ook dat hiermee de totale verkenning naar de mogelijkheden om een provinciaal eigendom in te zetten voor het asiëldossier wordt beëindigd. Deze verkenning was gestart in september 2021 naar aanleiding van een brandbrief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. Het kabinet vroeg in deze brief, onder andere aan colleges van GS, om mee te werken aan het op korte termijn realiseren van extra opvang en huisvestingsplekken. Mij dunkt dat de behoefte aan flexibele woonruimte

710

- 715 voor spoedzoekers sinds de brandbrief in september 2021 niet is afgenomen. Sterker nog, gezien de grote opgave voor Noord-Holland om asielzoekers op te vangen in het kader van de Spreidingswet kan aangenomen worden dat deze behoefte de komende tijd alleen maar verder zal toenemen. En de ChristenUnie is dan ook erg teleurgesteld dat de verkenning naar de inzet van provinciaal vastgoed voor het asiëldossier geen enkel resultaat heeft opgeleverd. We hebben daarom de volgende vragen aan het College van Gedeputeerde Staten.
- 720 En de eerste is vrij direct, maar ik stel hem maar gewoon: is het beëindigen van de verkenning alleen maar ingegeven door praktische onmogelijkheden of speelt er ook een verminderd enthousiasme bij het nieuwe College van Gedeputeerde Staten een rol? Kunt u ons eventueel schriftelijk een overzicht geven van de redenen waarom alle locaties, die in eerste instantie in beeld waren, zijn afgefallen? Ziet de provincie nog op andere manieren mogelijkheden om bij te dragen aan de urgente opdrachten om extra woonruimte voor spoedzoekers te realiseren? Zijn gemeenten voldoende toegerust om zelf extra flexwoningen te realiseren? Of is extra hulp van de provincie nuttig en kan die bijdragen aan de realisatie? Zo ja, is de provincie dan voornemens die hulp te bieden? En tenslotte, in het overleg over Balkweiterhoek is door de gemeente Medemblik alternatieve locaties voor flexwoningen aangedragen. Is het college bereid om samen met de gemeente Medemblik, en wellicht ook andere gemeenten die alternatieve locaties hebben aangedragen, te onderzoeken of op deze locatie flexwoningen kunnen worden gerealiseerd? Dank u wel.
- 735 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de gedeputeerde Beemsterboer voor de beantwoording van de vragen.
- Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. In eerste instantie op de eerste vraag: de verkenning van de locatie in Zwaagdijk-West is beëindigd, omdat er simpelweg te weinig draagvlak bij belanghebbende partijen was en de voorwaarden die de gemeente stelde. Daarnaast was er ook te weinig draagvlak vanuit de bewoners.
- 740 Op uw tweede vraag naar de locaties, we hebben een analyse gemaakt van provinciale eigendommen groter dan duizend vierkante meter binnen een straal van vijfhonderd meter van woonkernen waar geen beperkingen in het kader van de NNN, het BPL of het LIB liggen.
- 745 Zijn locaties in bijvoorbeeld Haarlem, Hoorn en Medemblik onderzocht? Daar hebben we de Staten over geïnformeerd, maar u kunt een lijst en een kaart van die locaties ontvangen.
- 750 De derde vraag. We zullen doorgaan met het stimuleren van gemeenten en hen blijven adviseren en meedenken.
- Vierde vraag. De meeste gemeenten zijn voldoende uitgerust om zelf flexwoningen te realiseren, maar we kunnen daar uiteraard over adviseren of onze flexmiddelen inzetten. En ook onze bouwambassadeur Lex Brans heeft een netwerk om daarbij te ondersteunen.
- 755 En de vijfde vraag. De gemeente heeft geen locaties expliciet voor flexwoningen aangedragen, maar wij zijn wel bereid om ze te ondersteunen als ze dat nodig hebben wanneer ze locaties in beeld hebben of daarnaar op zoek zijn. Dank u wel.
- 760 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik kijk naar de vragensteller of er nog aanvullende vragen zijn.
- De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel voor de beantwoording. Ik hoor dat er inderdaad praktische problemen zijn, dat het met het draagvlak te maken heeft. Tegelijkertijd spreekt uit uw
765 beantwoording ook niet een enorm enthousiasme om verder gaan in dit dossier. Ziet u hier nog mogelijkheden voor de provincie? Want de opgave is natuurlijk enorm urgent. En ik vind het ontzettend teleurstellend dat het nu lijkt alsof we na twee jaar inzet gewoon niets hebben bereikt. Of ziet u andere winst die er is gerealiseerd met de inzet die we de afgelopen twee jaar hebben gepleegd?
- 770 De **VOORZITTER**: Er is nu ook gelegenheid voor andere Statenleden om eventueel nog een aanvullende vraag te stellen als u dat zou willen. Nee, zo niet- Ja, mevrouw Alberts, SP.

775 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ik doe het een beetje vanuit mijn hoofd. Daarom kwam ik wat aarzelend over, voorzitter, met uw welnemen. Maar volgens mij heb ik in een persbericht gelezen dat het zat in de financiële middelen waardoor het niet lukte. Maar misschien kunt u daar opheldering over geven, gedeputeerde.

780 De **VOORZITTER**: Andere Statenleden? Ja, de heer Heijnen, CDA.

785 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Een korte aanvullende vraag over de locaties die eerder zijn afgevallen. De situatie is ook weer anders dan twee jaar terug. Is er nog kans om opnieuw naar die locaties te kijken? Of wellicht toch van die eerder afgevallen locaties – dat waren vooral provinciale gebouwen als ik het me goed herinner – een aantal daarvan toch nog interessant gemaakt kunnen worden. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Als er geen andere vragen zijn, geef ik het woord weer aan gedeputeerde Beemsterboer.

790 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. In eerste instantie richting meneer Klein. Dat gebrek aan enthousiasme bij de beantwoording van de vragen lag er vooral in dat ik bij eerdere beantwoording van vragen weleens wat fronsende blikken over de lengte van het antwoord heb gekregen. Dus ik probeerde wat sneller door de beantwoording heen te gaan. Maar aan enthousiasme voor het realiseren van woningbouw, zeker in het betaalbare segment, schort het zeker niet bij GS. We drukken behoorlijk op het realiseren van een derde sociaal, we drukken op betaalbare woningbouw, we drukken sowieso op woningbouw in algemene zin. Voor een groot deel van de spoedzoekers landt dat uiteindelijk gewoon in de sociale bestanden. Dus hoe meer woningen we realiseren met een derde sociaal, hoe meer woningen je kunt realiseren, ook voor deze doelgroep. Daarnaast hebben we specifiek in het coalitieakkoord nog aangenomen dat we met economisch daklozen aan de slag willen, omdat we ons zorgen maken over het grote aantal mensen, waarvan je onder andere omstandigheden niet zou verwachten dat ze dakloos zijn, maar dat ze toch dakloos zijn vanwege het grote tekort aan woningen. En daar maakt dit college zich ook ernstig zorgen over en nemen daar ook actie op, ondanks dat dat in onze rol best ingewikkeld is.

800 Dan in de richting van de SP. Waar ik net zei ‘voorwaarden die de gemeente stelde’, hangt dat natuurlijk uiteindelijk samen met de kosten die met die voorwaarden gemoeid gaan. Dat gaat dan om de ontsluiting op de provinciale weg en om het geluidsscherm. Daar zijn best wel forse kosten mee verbonden, zeker als het gaat om tijdelijke woningbouw.

810 En het CDA, om naar die lijst te kijken. Ik heb net aangegeven dat we die lijst toesturen. Dus mocht u daarin locaties zien waarvan u zegt: misschien is dat toch kansrijk- Ik zal toezeggen dat ik daar zelf ook nog eens naar kijk. Maar ik heb de verwachting dat dat met reden afgevallen is destijds. Dank u wel.

815 De **VOORZITTER**: Dan wil ik vragen aan de vice- Een moment. Ordevoorstel?

820 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, een heel klein punt van de orde. Is het ook mogelijk dat andere katheder te gebruiken? Want er worden nu foto's gemaakt. Ik zie vooral lange mensen, als de heer Heijnen, helemaal voorovergebogen. Het is leuk dat we straks een soort reportage hebben voor mensen met rugklachten, maar het komt net een beetje ongelukkig samen. Dus is het mogelijk dat we ook het andere katheder gebruiken? Zeker voor de wat langere mensen.

825 De **VOORZITTER**: Ik doe daar niet zo moeilijk over. Het komt wel wat dreigend over, zo gebogen naar de Staten. Ik heb het net ook geprobeerd, maar ik krijg hem niet omhoog. Als we straks misschien nog even een schorsing hebben, zal ik een nieuwe poging wagen om het spreekgestoelte omhoog te krijgen. Ik ben blij dat u nog humor heeft.

830 Een van de vragen van JA21 zal door de heer Beemsterboer worden beantwoord. Dat is de vraag over het IPO. De andere vragen die er liggen, zal ik zelf beantwoorden. Maar ik wil graag aan onze vicevoorzitter vragen, de heer Hollebeek, om de vergadering over te nemen.

Voorzitter: de heer Hollebeek

835 *Mondelinge vragen JA21 inzake verheldering provinciale verantwoordelijkheden onder de nieuwe Spreidingswet.*

De **VOORZITTER**: Nou, dat gaat hartstikke snel: ik zie de heer Van den Berg al. We zijn aangekomen bij de mondelinge vragen van JA21 inzake het handelen van het IPO in het kader van de Spreidingswet. Ik geef het woord aan de heer Van den Berg voor het stellen van de vragen.
840

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voor mij staat hij op de perfecte stand zo, voorzitter. Niks meer aan doen.

845 Voorzitter, met de invoering van de Spreidingswet op 1 februari, in de volksmond ook wel 'de dwangwet' genoemd, wordt de rol van de provincie uitgebreid met extra toezichttaken op de asielopvang door gemeenten. Het is de fractie van JA21 ter ore gekomen dat er mogelijk gesprekken zijn gevoerd tussen de burgemeester en wethouder Broeders van de gemeente Medemblik over de dwangwet voordat deze officieel in werking trad. Dat roept vragen op over de
850 rol van de provincie en wat zij zichzelf aanmeet en de wijze waarop informatie wordt gedeeld en beslissingen worden genomen.

De eerste vraag: kunt u bevestigen of ontkennen dat er een gesprek heeft plaatsgevonden met de burgemeester en wethouder van Medemblik over de opvang van asielzoekers en de
855 Spreidingswet? En zo ja, waarom dit gesprek plaatsvond voordat over de wet werd gestemd en de wet officieel in werking was getreden? Tweede vraag: indien dit gesprek heeft plaatsgevonden, welke specifieke zaken rond de Spreidingswet zijn besproken? Welke positie heeft de provincie ingenomen ten aanzien van de verantwoordelijkheden en verwachtingen van de gemeente Medemblik? Ten derde, is het dossier Zwaagdijk-West, Balkweiterhoek, ter sprake gekomen
860 specifiek in relatie tot de uitvoering van de Spreidingswet? Zo ja, op welke wijze? In dit coalitieakkoord Verbindend vooruit! van de BBB, VVD, GroenLinks en Partij van de Arbeid staat de volgende passage opgenomen: "In het geval dat de landelijke Spreidingswet van kracht zal worden, zal er meer van het provinciaal bestuur gevraagd worden aangezien er dan een extra toezicht taak bij de provincie komt te liggen, namelijk ook ten aanzien van de asielopvang door
865 gemeenten". En dat brengt ons tot de volgende vraag: hoe wordt er door de provincie toezicht gehouden op de naleving van de Spreidingswet door de gemeenten? En wat zijn de consequenties als de gemeenten niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen? Kunt u uiteenzetten hoe Provinciale Staten betrokken worden bij de implementatie van de Spreidingswet om te zorgen voor een transparante uitvoering van deze wet? En als laatste: kunt u dan, gezien uw
870 betrokkenheid als commissaris van de Koning, bij de provinciale regietafels en in het belang van transparantie over de besluitvorming over het huisvesten van asielzoekers toezeggen dat de agenda's en notulen van deze regietafels en relevante overleggen openbaar worden gemaakt? Dat zouden wij zeer waarderen. Ik dank u wel.

875 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van den Berg. U maakt het deze voorzitter niet makkelijk, want ik had aangekondigd dat u vragen zou stellen over het IPO. U heeft andere vragen. Dus ik ga nu toch de heer Van Dijk vragen of hij deze vraag wil beantwoorden in plaats van gedeputeerde Beemsterboer.

880 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, meneer voorzitter, in antwoord op de vragen van de heer Van den Berg van JA21. Op zijn eerste vraag of er een gesprek heeft plaatsgevonden: ja, dat was mij niet onbekend, want dat was op 13 december en daar was de heer Beemsterboer ook bij, omdat we toen gesproken hebben over het al dan niet verder doorgaan met de locatiebalk Balkweiterhoek. Tijdens dat gesprek hebben we de samenwerking voor die locatie nader verkend.
885 Dat ging dus niet over de Spreidingswet; dat ging over de inzet van Balkweiterhoek als mogelijke locatie voor tijdelijke woningen.

Dus ik zou uw vraag twee eigenlijk kunnen overslaan, want dat gesprek heeft dus wel plaatsgevonden, maar niet over de Spreidingswet. De gemeente heeft in dat gesprek toen
890 aangegeven dat zij haar wettelijke taak voor de huisvesting van statushouders en haar maatschappelijke verantwoordelijkheid op het gebied van opvang van asielzoekers en Oekraïners zeer serieus neemt. Ze heeft ook bij ons toegelicht hoe ze de huisvesting van statushouders aan

895 het aanpakken is en dat zij op dit moment een crisisondopvanglocatie voor asielzoekers in de gemeente ook heeft. Daar hebben we het over gehad, en niet over de Spreidingswet, want die was er op dat moment ook nog helemaal niet.

900 Vraag drie: is het dossier Zwaagdijk-West, Balkweiterhoek, ter sprake gekomen in relatie tot de uitvoering van de Spreidingswet? De gemeente heeft aangegeven dat de locatie niet in beeld is voor de opvang van asielzoekers, Oekraïners en statushouders. Dat is ook zojuist toegelicht door mijn collega, de heer Beemsterboer.

905 Vervolgens wordt in vraag vier verwezen naar het coalitieakkoord en over de handhaving eigenlijk van die wet. Anders dan de gemeentelijke taakstelling huisvesting statushouders is het toezicht op de uitvoering van de Spreidingswet uiteindelijk niet belegd volgens de Spreidingswet bij de provincies, maar bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dus in de handhaving hebben wij daar geen taak in.

910 Vervolgens u vraag over of we kunnen uitzetten hoe Provinciale Staten betrokken worden bij de implementatie van de Spreidingswet. Zoals u weet, heeft u geen formele verantwoordelijkheid in de Spreidingswet, noch in de implementatie ervan als Provinciale Staten. Als uw voorzitter, als commissaris van de Koning, van de provinciale regietafel heb ik dat wel, maar doe ik dat in mijn rol als Rijksorgaan. Dus in een rechtstreekse relatie met het kabinet, en niet als lid van Gedeputeerde Staten. Maar zoals ik u vaker heb gezegd, leg ik als commissaris in alles wat ik doe, en dat ziet u ook in de jaarverslagen, wel zoveel mogelijk verantwoording af over wat ik doe, waarom ik het doe. Alleen zal ik u niet betrekken in het democratisch proces, zoals u dat gewend bent, maar aan de provinciale regietafel nemen wij besluiten en proberen wij zo goed mogelijk invulling te geven aan de opvang van asielzoekers en de taakstelling die we hebben in Noord-Holland.

920 U vraagt of ik de verslagen van de PRT openbaar wil maken en voor wil leggen. Dat is een discussie die op dit moment speelt. Ik ben er nog niet helemaal uit. Niet omdat het allemaal geheime zaken zijn, maar u kunt u wel voorstellen, de Spreidingswet biedt gelukkig de mogelijkheid dat gemeenten onderling afspraken maken. Afspraken maken over dat bepaalde opvang in de ene gemeente plaatsvindt en dat de andere gemeente weer iets meer van het andere doet. Daar zijn voorbereidende gesprekken voor. Ik wil wel kunnen garanderen aan mijn PRT dat daar vrijelijk over gesproken kan worden zonder dat een vertegenwoordiger uit de regio-
925 Al voordat we überhaupt tot een afspraak gekomen zijn, het al op straat ligt en allerlei mensen ideeën krijgen over zaken. Dus ik wil u best rapporteren, maar staat u mij dan toe om dat in hoofdlijnen te doen en niet woordelijk. En ook nog niet definitief gemaakte afspraken, dat ik die al in de openbaarheid breng, omdat ik daar mensen die in de regio ook weer aan hun subregionale tafel, zoals dat heet- Want wij werken langs vijf veiligheidsregio's; Noord-Holland is groot met vierenveertig gemeenten en vijf veiligheidsregio's. Wij proberen heel erg te stimuleren dat binnen die vijf veiligheidsregio's, die opvangtaak over de verschillende doelgroepen- Want het zijn natuurlijk niet alleen asielzoekers, het zijn ook minderjarige asielzoekers, het zijn
935 Oekraïners, en alles zit nu aan die provinciale regietafel. Ik hoop dat een aantal gemeenten die bijvoorbeeld leegstaande panden hebben, waar ze wat mee kunnen, dat ze onderling ook afspraken kunnen maken. Als u mij toestaat om dat in ieder geval, dat er enige vrijheid is voor mensen om wel aan die tafel daar vrijelijk over te kunnen praten zonder dat er in één keer een beeld buiten ligt dat ze de buit al verkocht hebben, ben ik uiteraard bereid om, zoals ik dat ook met andere taken doe, daar transparant in te zijn.

945 En dan vraag zes, de betrokkenheid van de commissaris bij de provinciale regietafels en transparantie. Nou ja, dat zei ik u net, dat wil ik ook wel even aan de provinciale regietafel bespreken met de mensen zelf. Maar verder heb ik geen enkele reden om daar geheimzinnig over te doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Dijk. Wenst de vragensteller nog nadere vragen te stellen? Ja, zie ik. Dan is het woord weer aan de heer Van den Berg.

950 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. En ook dank aan de commissaris van de Koning voor de beknopte antwoorden. Laat ik ook wel beginnen met een compliment dat juist de agenda van onze commissaris als enige commissaris heel goed openbaar inzichtelijk is. Dat valt

de commissaris ook te prijzen. Dat valt ook bij dat stuk van transparantie wat u zojuist toegezegde. Waarvoor dank. Dat wordt zeer gewaardeerd.

955

Wat wij ons nog wel afvragen, dat gaat dan specifiek over het coalitieakkoord. Ik hoorde wat u zei over die passage. Dan vraag ik mij toch af waarom dat dan in het coalitieakkoord staat, of u daar een duiding bij heeft. En ten tweede, er is natuurlijk ook budget vrijgemaakt voor de uitvoering van die taken. Is dat dan simpelweg voor de ondersteuning van de provinciale regietafels of is daar ook nog een ander doeleinde voor? Ja, en dan toch wel, kunt u uiteenzetten hoe Provinciale Staten betrokken worden bij de implementatie van de Spreidingswet? Het is mij bekend dat de provincie hier formeel geen rol in heeft, maar de reden dat wij het dan toch vragen, is omdat het toch raakvlakken heeft met andere portefeuilles, zoals woningbouw. En dat maakt het dan toch weer relevant voor ons te voeren beleid. Zodoende. En nogmaals dank.

960

965

De **VOORZITTER**: Dank u. U bent ook mooi door uw tijd, meneer Van den Berg. Voordat ik de commissaris de gelegenheid geef te antwoorden, kijk ik even voor ons of er nog andere leden zijn die wensen vragen te stellen met betrekking tot dit onderwerp. Die zijn er niet. Dan geef ik het woord aan de commissaris.

970

De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Ja, meneer voorzitter, ik ben natuurlijk niet bij het schrijven van het coalitieakkoord aanwezig geweest. Ik heb natuurlijk wel in de making of het coalitieakkoord aangegeven, dat ik het fijn zou vinden als we wel passages zouden opnemen over toekomstige activiteiten die wij verwachten in het kader van de asielopvang. Toen was ook al bekend dat er mogelijk een Spreidingswet in de lucht zou hangen, alleen was nog niet helemaal bekend wat dan de precieze verantwoordelijkheden waren. Uiteindelijk, door amendementen in de Tweede Kamer is die wet aangepast. En zoals ik u net zei, ligt die eerste vier jaar die handhaving bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het is wel zo dat door die Spreidingswet, en zeker ook het tijdelijk huisvesten van asielzoekers, er natuurlijk ook een beroep gedaan wordt bijvoorbeeld op de afdeling Ruimtelijke Ordening en op de collega van Ruimtelijke Ordening of de collega van Wonen om te helpen zoeken en het geschikt maken van locaties bij gemeenten. Want dat is wel de ondersteuning die wij natuurlijk bieden. En we hebben daarvoor ook, we noemen dat een soort van ondersteuningsteam, waardoor we snel kunnen opschakelen en proberen ook gemeenten, daar waar mogelijk, te helpen. Dat vinden wij ook onze taak en onze verantwoordelijkheid.

975

980

985

Ten aanzien van de implementatie, dat moet u niet willen dat u daar een rol in heeft, want ik denk dat- Het is nu een wet en we weten wat iedere gemeente moet doen. En we moeten het niet politieker maken dan dat het uiteindelijk al is geweest. En ik denk dat het er nu op aankomt dat we daar aan de PRT goede afspraken over maken. Die verantwoordelijkheid is zoals die nu is. Ik wil natuurlijk altijd vragen beantwoorden. Ik ben ook altijd bereid om hier naartoe te komen en u mee te nemen in wat wij doen en wat we afgesproken hebben. Maar het is denk ik vanaf Provinciale Staten ondoenlijk om u daar met die implementatie als PS- Want bemoeienis, anders dan dat ik u informeer, in de besluitvormende zin is er dus wettelijk niet. En dan is het toch lastig als ik u betrek in allerlei zaken en uiteindelijk de PRT besluit de andere kant op te gaan. Dat zou ook niet goed zijn. Dus ik wil, wat ik u al eerder heb toegezegd, afspreken dat ik, daar waar ik kan, u informeer. U zult ongetwijfeld in de tussenliggende periode vragen hebben, net als vandaag. Dan wil ik het verduidelijken, zodat er in ieder geval helderheid over is. En ongetwijfeld heeft u ook uw luistervinken in de provincie actief, dat als er ergens zaken niet goed gaan of beter kunnen, ja, dan moeten wij dat doen. In ieder geval proberen wij vanuit de provinciale organisatie het ruimtelijke proces goed te ondersteunen. De financiering, deels krijgen wij dat gefinancierd vanuit het Rijk. Daar moeten nog verder wel klappen op gegeven worden hoe dat naar de toekomst zal gaan. Vorige week heb ik samen met mijn collega-commissarissen een gesprek gehad met twee ministers en nadrukkelijk ook onder de aandacht gebracht: het is wel een taakverzwaring. We doen ook een beroep op de ambtelijke ondersteuning, dus we willen dat ook graag gefinancierd zien. Daar wordt aan gewerkt. In de afgelopen periode hebben wij ook financiën gehad en ook zelfs een deel geld wat wij ook weer doorschuiven naar de regionale teams die er zijn, zodat we proberen om geld en capaciteit geen probleem te laten zijn.

990

995

1000

1005

1010

De **VOORZITTER**: Meneer Van Dijk, wilt u gaan afronden? U bent klaar? Fantastisch. Dat is mooi.

Mondelinge vragen JA21 over handelen van het IPO in het kader van de Spreidingswet.

1015 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu wel over naar de mondelinge vragen over het handelen van het IPO in het kader van de Spreidingswet en dan geef ik nogmaals het woord aan de heer Van den Berg.

1020 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Nogmaals dank aan de commissaris. In het verlengde hiervan is ons tot de implementatie van de Spreidingswet ook het volgende opgevallen. En dat is namelijk een petitie vanuit het interprovinciaal overleg, het IPO. Samen met de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en het COA (Centraal Orgaan Asielzoekers) is een petitie ingediend die pleit voor het aannemen van de Spreidingswet door de Eerste Kamer. De petitie is reeds verspreid.

1025 Dat brengt ons tot de volgende vragen. Kunt u bevestigen of ontkennen dat er onder uw leiding of medewerking de petitie is ondertekend door uzelf als portefeuillehouder IPO-bestuur? 2, kunt u bevestigen of ontkennen dat er onder uw leiding of medeweten een petitie is ondertekend door leden van de provinciale afvaardiging, bestaande uit de BBB en CDA, die pleit voor de Spreidingswet? 3, bent u bewust van de gevoeligheid van dit dossier? Kunt u toelichten hoe u, gezien uw portefeuilles, betrokken bent geweest bij de besluitvorming rond deze petitie? 4, het standaard proces, kunt u beschrijven hoe dat proces gevolgd wordt wanneer het IPO een standpunt inneemt over wetgevingsinitiatieven, zoals de Spreidingswet? 5, in hoeverre is er volgens u voldaan aan artikel 167 van de Provinciewet? Namelijk de actieve informatieplicht naar Provinciale Staten. Kunt u specifieke voorbeelden geven van hoe en wanneer de Staten zijn geïnformeerd of betrokken zijn bij dit besluit van het IPO of van uzelf? 6, zijn de leden van de Algemene Vergadering vooraf geïnformeerd, betrokken of geraadpleegd over uw standpunt ten aanzien van de petitie? En zo nee, kunt u toelichten waarom dit niet is gebeurd? Zijn de andere leden van GS, waaronder de commissaris van de Koning, vooraf geïnformeerd, betrokken of geraadpleegd over hun standpunt ten aanzien van de petitie? En ook, zo nee, waarom niet? En afrondend, wat zijn uw plannen om te zorgen dat vergelijkbare situaties in de toekomst op een transparante manier worden aangepakt? Kunt u daarbij een tijdlijn of specifieke maatregelen noemen? Hartelijk dank.

1045 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van den Berg. Ik geef het woord aan gedeputeerde Beemsterboer voor de beantwoording.

1050 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Dank u wel, voorzitter. De petitie is een gezamenlijk standpunt van VNG, COA en het IPO. De petitie is alleen met eerdere standpunten en activiteiten van het IPO in het kader van de Spreidingswet. Zo zijn er in het verleden tijdens de behandeling van het wetsvoorstel uitgebreide consultatieronde geweest, waarin het IPO haar standpunt omtrent het wetsvoorstel kenbaar heeft gemaakt.

1055 Tweede vraag: het IPO is bij het initiatief betrokken via het IPO-bestuur en niet via de Algemene Vergadering.

De derde vraag: voor deze specifieke petitie zijn wij niet expliciet gevraagd om een besluit, omdat de petitie in lijn is met eerdere standpunten en activiteiten van het IPO.

1060 Vierde vraag: het IPO-standpunt komt voort uit de twaalf provincies. Deze worden vastgesteld in de bestuurlijke adviescommissies normaliter of in het IPO-bestuur, waarin de twaalf provincies vertegenwoordigd zijn en een afgevaardigde vanuit de colleges van GS aan tafel zit.

1065 Dan met betrekking tot de actieve informatieplicht. In principe valt alles natuurlijk onder de actieve informatieplicht. Omdat het IPO een lobby-orgaan is, is dat soms spannend, omdat niet alles dan vooraf gedeeld kan worden en toch nog tijdig beschikbaar zou kunnen zijn. Maar omdat het hier gaat om een lopende lobby, waar u ook in meerdere instanties over geïnformeerd bent, is dat in dit geval niet direct van toepassing. Zo is een consultreactie eind 2022 gedeeld met de Staten.

1070 6, het aanbieden van de petitie is in lijn met eerder ingenomen standpunten door provincies in het IPO, die reeds openbaar bekend waren. Zo hebben eind 2022 provincies gezamenlijk de Spreidingswet voorzien van een consultreactie. Verder is er in voorbereiding op

1075 rondetafelgesprekken in de Tweede Kamer in mei 2023 een position paper opgesteld door het IPO, waarin het standpunt ook staat opgenomen. Dit paper is direct openbaar beschikbaar gesteld op de IPO-website. Tot slot heeft het IPO-bestuur op 14 december besloten een gezamenlijke brief van het VNG Veiligheidsberaad en de kring van CDK's gericht aan de Tweede Kamer mede te ondertekenen. In deze brief is opgeroepen tot de behandeling van de Spreidingswet in de Eerste Kamer om de behandeling van de Spreidingswet in de Eerste Kamer aan de senatoren te laten. Ook deze is direct openbaar beschikbaar gesteld op de IPO-website.

1080 Antwoord op vraag 7. Er is ons niet om een standpunt gevraagd. Wel zijn wij over dit initiatief vooraf schriftelijk op de hoogte gebracht.

1085 En het antwoord op vraag 8: wij blijven de transparantie beachten. Dit proces wordt in IPO-verband geëvalueerd. Of dergelijke processen in de toekomst anders worden ingericht, is afhankelijk van die evaluatie. Dank u wel.

1090 De **VOORZITTER**: Dank u wel, gedeputeerde Beemsterboer. Dan kijk ik naar de heer Van den Berg voor eventuele vervolgvragen en ik zie hem al deze kant op komen. Het woord is aan de heer Van den Berg.

1095 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Ik had natuurlijk op mijn plek willen blijven zitten, maar ik vind dit persoonlijk een onvolledige beantwoording die geen recht doet aan de vragen die zijn gesteld, en zeker ook niet dus aan de gevoeligheid van dit dossier, waar niet op in wordt gegaan.

1100 Specifiek, de consultatierondes waarover wordt gesproken, die zijn volgens de gedeputeerde eind 2022 geweest en daar is PS ook over geïnformeerd. Dat is natuurlijk voorafgaand aan een historische verkiezingsuitslag in deze provincie. Dat is wat mij betreft niet representatief. Is de gedeputeerde dat met mij en onze fractie eens? Daarna is er nog een standpunt gedeeld in mei 2023. Hetzelfde punt, de nieuwe coalitie was nog niet van start gegaan. Dus ook dat is niet representatief met de verkiezingsuitslag in de provincie Noord-Holland. En afrondend, u heeft het over het schriftelijk informeren door het IPO naar deze Provinciale Staten. Ik zou graag willen verzoeken in het kader van die actieve informatieplicht om die brief alsnog toe te zenden. En ook de vraag: waarom is die niet per direct in de Provinciale Staten gedeeld?

De **VOORZITTER**: Komt u tot een afronding, meneer Van den Berg?

1110 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dan kijk ik even rond of er nog eventueel een ander lid een vervolgvraag wil stellen. Zo nee, dan geef ik het woord weer aan de heer Beemsterboer voor de beantwoording op de tweede set vragen.

1115 Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Dat is natuurlijk lastig, als u zegt: de standpunten die zijn ingenomen door het IPO moeten eigenlijk na elke verkiezingsuitslag herzien worden en de eerder ingenomen koers kan dan als niet ingenomen beschouwd worden. Dat maakt het werken ook voor alle mensen die voor ons werken bij het IPO echt heel erg lastig. In principe is er pas een koerswijziging als het bestuur tot een koerswijziging beslist op alle dossiers die het IPO onderhanden heeft. Uw verzoek om de brief alsnog toe te zenden, dat kunnen we natuurlijk doen. U kunt hem ook raadplegen op de IPO-website, maar we zullen hem u sowieso ook toesturen.

1125 De **VOORZITTER**: Dank u wel, gedeputeerde Beemsterboer.

Mondelinge vragen D66 over spreidingsbeleid.

1130 De **VOORZITTER**: En dan gaan we naar de laatste set mondelinge vragen van de fractie D66 inzake het spreidingsbeleid. Ik geef daarbij het woord aan heer Mülder voor het stellen van de vragen.

1135 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel voor het woord. Eerst enigszins angstig dat ik misschien in herhaling zou vallen, omdat dit eigenlijk vier keer mondelinge vragen omtrent lichtelijk hetzelfde onderwerp bevatten, maar een andere inslag, een andere politieke kleur. Een halfjaar geleden heeft onze commissaris na mijn complimenten zich ernstig goed ingezet voor de Spreidingswet. Inmiddels is de Spreidingswet aangenomen ook door de Eerste Kamer en op 1 februari is dan daadwerkelijk de Spreidingswet ingegaan. Met de inwerkingtreding van de Spreidingswet is ook de opgave voor alle Noord-Hollandse gemeenten dus bekend geworden. Wat D66 betreft is er geen tijd te verliezen, omdat we asielzoekers zo menswaardig mogelijk willen opvangen. Daarom hebben we een aantal vragen waar wij nog wat bedenkingen bij hadden: hoe gaan we dat aanpakken? Gelukkig zei de commissaris net dat hij alle vragen graag wil beantwoorden, zo goed mogelijk.

1145 De eerste vraag. In Noord-Holland worden er door veel gemeenten minder of geen asielzoekers zelfs opgevangen. Hoe gaat de provincie in de regietafels de komende maanden zoveel mogelijk extra plekken realiseren nu de Spreidingswet is aangenomen? Zijn er gemeenten die net als – want mogelijk heeft u het nieuws gevolgd – in Westland hebben aangegeven geen extra opvang te willen gaan het ook realiseren, ondanks de Spreidingswet. Wanneer verwacht u dat alle gemeenten hun doelen gaan halen, hetzij door opvangplekken te realiseren, hetzij door woningen te realiseren voor die statushouders? En, iets wat ons ook ter ore was gekomen: er zijn 1150 een aantal gemeenten die meer doen. Hoe gaan we voorkomen dat gemeenten, die nu meer doen dan het quotum, opvangplekken gaan terugbrengen tot het quotum. Want dat lijkt ons niet waar wij op dit moment op zitten te wachten. Dat waren mijn vragen voor nu. Dank u wel.

1155 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Müller. Dan geef ik het woord aan de heer Van Dijk voor de beantwoording.

De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: En ik krijg ook drie minuten, meneer de voorzitter?

1160 De **VOORZITTER**: Ik zal iets coulant zijn, meneer Van Dijk.

De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Nee, hoor. Ik ga het binnen de tijd redden.

1165 De eerste vraag van de heer Müller van D66 over die extra plekken. In eerste instantie is het natuurlijk een gemeentelijke taak, maar aan de provinciale regietafel proberen we daar zo goed mogelijk afspraken over te maken en een goede verdeling. Aanstaaende donderdag heb ik weer een provinciale regietafel. Dan zullen we ook voor het eerst over het aannemen van de Spreidingswet gaan spreken. Maar zoals u weet, in het verleden, de afgelopen jaren, hebben we die provinciale regietafel. Die hadden we. Die hebben we natuurlijk ook gebruikt om met elkaar 1170 te praten over hoe we zo goed mogelijk de opvang kunnen gaan regelen. Hoe we het precies gaan doen, we houden in ieder geval vast, dat is het voorstel, aan de veiligheidsregio's, de indeling die we hebben. Niet omdat de veiligheidsregio's verantwoordelijk zijn, maar dat is wel een mooi gremium waarin ook weer de subregio's vertegenwoordigd zijn. En we werkten al met regionale plannen en die zullen nu door middel van de Spreidingswet een update moeten krijgen. 1175 En ja, uiteindelijk moeten die wel, zoals dat heet, zwarte cijfers gaan schrijven aan de onderkant, want iedereen moet daarin zijn taak pakken en zijn verantwoordelijkheid nemen.

Uw tweede vraag, zoals Westland heeft gezegd, hebben we niet. Er waren wel een paar gemeenten die zeiden: zolang er geen Spreidingswet is, doen wij niets. Maar die Spreidingswet is nu. Dus dat betekent dat die hobbel genomen is en dat die gemeenten nu wel aan de bak moeten. 1180

Uw derde vraag, wanneer u verwacht wanneer we dat zullen halen. De Spreidingswet is 1 februari ingetreden. Voor 1 november dit jaar moeten de plannen er liggen en moeten wij eigenlijk die zestienduizend-nog-wat plekken gerealiseerd hebben in Noord-Holland. Maar de staatssecretaris zei het ook al: een-twee-drie zal natuurlijk het tekort aan opvangplekken niet opgelost worden. Want sowieso gaat de Spreidingswet natuurlijk niet over de statushouders. Dat is een separaat proces, waarbij de provincie wel een taak en rol heeft. Kortom, het zal nog wel tot medio 2025 duren, voordat we echt de hele zaak op orde hebben, en dat zijn de woorden van de 1190 staatssecretaris. Maar wij moeten als Noord-Holland voor 1 november alle plannen klaar hebben.

Ik hoop dat natuurlijk al veel eerder klaar te hebben, want dan kunnen we ook gaan werken aan het implementeren van die plannen.

1195 Wat gaan gemeenten doen die meer dan het quotum aan opvang hebben op dit moment? Sowieso een aantal gemeenten hebben langjarige overeenkomst met COA. Dus die kunnen ze niet zomaar opzeggen. Dus dat betekent niet dat ze in één keer het aantal asielzoekers terug kunnen draaien. Er zit ook nog een soort van stimulans in de wet. Namelijk, als je meer doet dan dat je eigenlijk verplicht bent, kun je daar ook financieel voor gecompenseerd worden. Persoonlijk vermoed ik niet dat dat nou de drijfveer zal zijn voor gemeenten om hun taakstelling te halen. Maar mijn
1200 verwachting is op dit moment niet dat wij in één keer heel grote problemen krijgen doordat gemeenten gaan terugschroeven. Waar nog wel een uitdaging zit, is dat er een aantal locaties zijn waar een tijdelijkheid op zit. Dat betekent dus dat die bijvoorbeeld binnen een jaar aflopen. Dus dan heb je nu wel opvang, maar dat betekent eigenlijk dat over een jaar weer bijvoorbeeld een paar honderd plekken in een keer alsnog opgevuld moeten worden. Dank u wel.

1205 De **VOORZITTER**: Dank u wel, meneer Van Dijk. Dan kijk ik even naar vragensteller of hij nog aanvullende vragen wenst te stellen. En ik zie één vraag. Dat is dan fijn.

1210 De heer **MÜLDER** (D66): Daar moet ik helemaal voor naar het spreekgestoelte. Dank u wel voor het woord. Ik had slechts één vraag die bij mij opkomt. Ik weet dat wij Noord-Holland hebben opgedeeld in de vijf veiligheidsregio's die allemaal weer hun eigen subopgave krijgen. Die opgave is natuurlijk door de Spreidingswet wel wat harder geworden en daarmee ook de grenzen van deze regio's ook iets harder geworden. Ik vroeg me heel eventjes af, maar dat is puur interesse in het proces: zijn er ook mogelijkheden bijvoorbeeld dat de ene gemeente die grenst aan een
1215 andere gemeente in een andere veiligheidsregio, om daar toch ook bepaalde afspraken tussen te maken? Of gaan we echt puur op die vijf processen zitten en dat zijn onze deelprocessen? Dat was mijn vraag.

1220 De **VOORZITTER**: Een duidelijk vraag. Dank u wel. Meneer Van Dijk.

1225 De **COMMISSARIS VAN DE KONING**: Meneer de voorzitter, daar kan ik eenvoudig op antwoorden. Dat zijn geen harde grenzen. Sterker nog, als Den Helder iets met Amsterdam zou willen regelen bij wijze van spreken, dan zal ik daar alleen maar positief op reageren, want dat betekent dat we stappen maken. Maar het is, om met vierenvestig gemeenten en vijf veiligheidsregio's uit technische oogpunt en benaderbaarheid- Want we kunnen moeilijk met vierenvestig
1225 burgemeesters, vierenvestig wethouders Wonen, elke keer een vergadering hebben. Dus we doen dat heel effectief aan de PRT. Eigenlijk stimuleren we dat heel erg, die uitwisseling.

1230 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan ronden we hierbij het vragenuur af. Ik zal mijn plek weer afstaan aan de heer Van Dijk. Ik wil wel even voorstellen om even tien minuten schorsing in te lassen voordat we aan het fractiedebat beginnen. Dus tien minuutjes tot kwart voor.

Schorsing van 14.36 tot 14.52 uur.

1235 *Voorzitter: commissaris van de Koning, de heer Van Dijk.*

9.a Fractiedebat over uitspraken gedeputeerde Kocken in het Parool (onder voorbehoud van instemming Provinciale Staten).

1240 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Mag ik u verzoeken allen te gaan zitten en te luisteren naar elkaar? We zijn aangekomen bij agendapunt 9.a, dat is het fractiedebat inzake uitspraken gedeputeerde Kocken in Het Parool. Het is aangevraagd door de fracties van het CDA, D66, JA21, ChristenUnie, SP, Volt, Partij voor de Dieren, 50PLUS, PVV en Forum voor Democratie. Dat is conform artikel 27 van ons Reglement van Orde. In het Presidium hebben we afgesproken
1245 dat we er niet over hoeven te gaan stemmen. Dus wij kunnen het nu houden. Dan ga ik eerst het woord geven aan de indieners, en de eerste is de heer Heijnen van het CDA. En neemt u daarbij ook mee de vragen die u heeft, niet alleen aan de fracties, maar ook de vragen die u wilt stellen aan het college. En na de heer Heijnen geef ik de andere mede-indieners het woord en vervolgens het woord aan de overige Statenleden die hierover het woord hebben gevraagd. Eerst is het
1250 woord aan de heer Heijnen.

Eerste termijn Provinciale Staten

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. En aan het goede spreekgestoelte.

1255 Voorzitter, de besluitvorming over de windturbines in de Noorder IJ-Plas is op zijn zachtst gezegd
rommelig verlopen. Dat komt door een gebrek aan gezamenlijke uitgangspunten van de Noord-
Hollandse coalitie. Dat is gevaarlijk, voorzitter, want dit zorgt voor grote onduidelijkheid en
frustratie bij initiatiefnemers en omwonenden. Wanneer zegt de provincie nu 'ja' en wanneer zegt
de provincie 'nee' tegen windturbines op land? En blijkbaar zien BBB, VVD, PvdA en GroenLinks
1260 ook dat ze gebrek aan uitgangspunten hadden.

Uit het opmerkelijke interview van gedeputeerde Kocken blijkt dat er aanvullende afspraken zijn
gemaakt over wind op land. Voorzitter, ik, en met mij initiatiefnemers en omwonenden, willen
graag van de partijen weten welke aanvullende afspraken er nu precies zijn gemaakt over wind
1265 op land. Kunnen wij deze aanvullende afspraken op papier krijgen? En komen deze afspraken
overeen met de woorden van gedeputeerde Kocken, die zegt: "als ze – de windturbines – in een
zoekgebied van de RES liggen en passen binnen onze regels, dan moeten ze doorgaan en krijgen
ze steun van de coalitie". Even later wordt gezegd: "anders komt de coalitie op het spel te staan".
Voorzitter, klopt het dat er voortaan nooit meer tegen een VVGB voor wind op land gestemd mag
1270 worden door de coalitiepartijen als GS een plan voorlegt dat op papier aan de normen voldoet?
Met andere woorden, mogen de coalitiepartijen een zelfstandig ruimtelijke afweging maken bij
nieuwe initiatieven? Wat betekent dat voor het dualisme?

Tot slot, voorzitter, gedeputeerde Kocken zegt ook dat er tijdens de coalitieonderhandelingen in
1275 het voorjaar al afspraken waren gemaakt over de Noorder IJ-Plas, maar dat deze niet op schrift
zijn gesteld. Voorzitter, welke afspraken hebben de vier partijen nog meer gemaakt die niet in
het coalitieakkoord terug te lezen zijn? En hebben de partijen achteraf spijt dat ze niet vooraf
duidelijkheid hebben gegeven aan de initiatiefnemers en de omwonenden? Tot zover in eerste
termijn. Dank u wel, voorzitter.

1280 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Mülder van D66.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Niet te veel in herhalingen vallen. Er zijn vele
mensen die als aanvrager voor het debat hier staan. Maar ook ik had gefronste wenkbrauwen.
1285 Dat had ik bij de stemming en dat heb ik ook gehad bij het artikel in Het Parool. Ook de
onzekerheid die de heer Heijnen noemde, is voor mij een belangrijke reden, maar ook de in de
coalitieonderhandelingen en coalitieakkoord opgeschreven RES-doelen. En zoals die in Het Parool
nog een keer werden benadrukt, zijn die inderdaad onderschreven en worden daar ook door alle
partijen de consequenties aan gehangen die dat met zich meeneemt.

1290 Er zijn nog een paar wat meer specifieke vragen. Allereerst, er zijn meerdere windprojecten,
waaronder nog steeds de Noorder IJ-Plas. Dit was een tussentijdse beoordeling. Wat gaat er
gebeuren als we in juni alsnog een keer de definitieve vraag gaan krijgen? Maar wat gaat er ook
gebeuren als er een aanpassing wordt gemaakt in het plan? Want dan hebben we volgens mij een
1295 nieuw besluit wat voorligt.

Maar ook nog andere dingen. Mij is ter ore gekomen dat er ook nog toezeggingen zijn gedaan in
samenwerking met de provincie in een vorige periode over een aantal windprojecten die niet in
de RES vielen. Gaan die door? Wat gaan we daarmee doen? Vraag aan de VVD, BBB en de hele
1300 coalitie: wat is uw mening daarover? Ik wil daar graag verder uitleg over. Voor de rest sluit ik mij
volledig aan bij de vragen die de heer Heijnen al eerder stelde. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: De heer Van den Berg, JA21.

1305 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank u wel, voorzitter. Beste leden van Provinciale Staten en
aanwezigen. Vandaag roept JA21 op tot het handhaven van soevereine besturen, met drie punten
van aandacht. Dit alles komt door het dossier de Noorder IJ-Plas, zoals zojuist gebracht. Een
ingewikkeld dossier waar een hoop over is gezegd, maar wat onder andere leidde tot uitspraken
van wethouder Pels vanuit de gemeente Amsterdam over onbegrijpelijk en onbehoorlijk bestuur
1310 in de provincie Noord-Holland, terwijl Provinciale Staten degene is die over dit soort besluiten

gaat; ondanks de adviezen van de ambtelijke staf of gedeputeerde Staten. Net zoals bij de biomassacentrale in Diemen was het een aangelegenheid voor de gemeenteraad van Diemen en niet die van ons. Schoenmaker, hou je dus bij je leest. Dat is het eerste punt waar het misging in dit dossier.

1315

En we zien het nu als tweede punt bij de gedeputeerde. De gedeputeerde doet uitspraken over dat de RES'en uitgevoerd moeten worden, en als de windturbines niet op de ene locatie komen, ze op de andere locatie zullen moeten komen binnen Noord-Holland Zuid. Een feitelijk onjuiste uitspraak. En mijn vraag is ook aan de rest van de coalitie: spreek haar daarop aan.

1320

Tegelijkertijd doet zij uitspraken die dreigen tot het opblazen van de coalitie. Op zich begrijpelijk, ook als onderhandelaar, maar tegelijkertijd is dat een aangelegenheid van Provinciale Staten, de hoogste baas van deze provincie. En Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur van deze provincie, voert dat uit. Oftewel, ik zou toch wel graag aandacht willen vragen voor dat stukje soevereiniteit van Provinciale Staten.

1325

Wij staan, ten derde, voor transparantie, integriteit en bescherming dus van rechtstatelijke principes. We accepteren dit soort schendingen van de autonomie van onze bestuurslagen niet. Ik roep dan ook de coalitiepartijen op om zich te herbezinnen op hun rol en verantwoordelijkheid binnen onze democratische besturen. BBB, VVD, Partij van de Arbeid en GroenLinks, dit is het moment om te laten zien dat de principes van het huis van Thorbecke meer zijn dan enkel woorden op papier.

1330

Kortom, ik rond af en vat samen. Ten eerste, Schoenmaker Pels, houdt u bij de leest. Teb tweede, mevrouw Gielen, houdt uw gedeputeerde bij de feiten, maar vooral, pak ook uw rol als fractievoorzitter en had het interview zelf gegeven, En ten derde, aan alle coalitiepartijen: respecteer het huis van Thorbecke. Ik dank u wel.

1335

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Klein van de ChristenUnie.

1340

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. De ChristenUnie vond het ook een wat wonderlijke keuze van een collegelid om in het huisblad van Amsterdam uitgebreid te vertellen over de afspraken die al dan niet zouden zijn gemaakt in de coalitie van de provincie Noord-Holland. Dat roept heel wat vragen op. Een aantal zijn al zojuist door mijn collega's gesteld. De ChristenUnie is vooral benieuwd naar het antwoord van de fractievoorzitters van de coalitie op de volgende drie vragen. Welke afspraken zijn er precies gemaakt tussen de coalitiepartijen over toekomstig stemgedrag die niet in het coalitieakkoord staan? En wat betekent dat voor het open debat hier in de Provinciale Staten? Graag een lijstje met onderwerpen. Dan weten wij wanneer wij iets anders kunnen doen. Wat betekenen dit soort afspraken over wind op land voor de initiatiefnemers? Zoals bijvoorbeeld burgercoöperaties die zich met hart en ziel inzetten voor de energietransitie, maar die dan moeten constateren dat er misschien helemaal geen inhoudelijke afwegingen gemaakt worden, maar slechts politieke afwegingen. En hoe denken de fracties te gaan voorkomen dat die politieke afspraken en inhoudelijke afspraken gaan frustreren?

1345

1350

Maar, meneer de voorzitter, ik zou het graag nog ietsje breder willen trekken, want als ik zo doe mijn oog haren naar de coalitie kijk, dan komt bijna de vraag naar boven: werkt het nou wel, deze coalitie? We zijn bijna een jaar onderweg na de verkiezingen. En hoe staat het ervoor? Laten we eens kijken naar een aantal belangrijke onderwerpen: energietransitie, een windmoleninitiatief van een burgerinitiatief? Tien jaar aan gewerkt, niet gelukt. Flexwoningen? Niet gelukt.

1355

1360

Uitwerking van een initiatiefvoorstel, aangenomen in de vorige periode? We krijgen een brief met vooral de boodschap dat er nog veel niet gelukt is. Stikstofprobleem? Perspectief voor de agrarische sector? GS stuurt een brief dat we moeten temporiseren, de gebiedsprocessen, en dat voor de besteding van dertig miljoen in het coalitieakkoord nog geen plannen zijn uitgewerkt. 'Verbindend vooruit!' is de titel van het coalitieakkoord. Ik zie nog niet zoveel verbinding in het artikel in het Parool en ik zie ook nog niet zoveel vooruitgang. Graag ook een reflectie van de fractievoorzitters op deze observatie.

1365

De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts, SP.

1370 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dank u wel, voorzitter. Toen deze coalitie aantrad, toen heb ik de volgende woorden gebruikt: het leek erop alsof het huwelijk tussen deze partijen een moetje was. En toen heb ik gezegd: ja, in een goed huwelijk moet je niet stoken. Dat hebben wij ook niet gedaan, want de scheuren kwamen eigenlijk al zichtbaar uit de coalitie zelf. Ik spreek dus heel duidelijk de coalitiepartijen toe om daar nou een reflectie op te geven. Klopt dat beeld
1375 wel? Of is dat omdat ik misschien wel iets te ijverig aan het kijken was? Maar dat laatste lijkt mij niet, omdat we het interview hebben gelezen, waarin nogal wat harde woorden werden gesproken. Vroeger noemde je dat 'met de portefeuille rammelen'. Nou, er was fiks met de portefeuille gerammeld, om het maar zo te zeggen. En misschien wel van de hele club, niet alleen van één van de deelnemers.

1380 De vragen die de heer Klein van de ChristenUnie stelde, dat zijn ook een beetje mijn vragen, maar ik formuleer ze maar eventjes op de Alberts-manier. Bij de onderhandelingen – dus nog los van het windmolendossier – zijn daar vrije kwesties besproken? Oftewel, is er afgesproken dat je, los van het coalitieakkoord, mocht doen wat je zelf goed dacht te doen als fractie? En als die
1385 besproken zijn, waarom hebben we dat dan niet gehoord in de weerslag van het coalitieakkoord? Want dan kun je daar inderdaad rekening mee houden. En wat nou als de coalitiepartners, nog zonder dat het is opgenomen in het akkoord en zonder dat het een vrije kwestie was – dus het staat nergens – dat ze toch afwijkend willen stemmen: hoe doe je dat dan? Want volgens mij heb je dan zo'n beetje elke week coalitieonderhandelingen en dat lijkt me buitengewoon frustrerend
1390 om daar- Dan ga je dus op een gegeven moment met lood in je schoenen naar zo'n vergadering toe, en dat wil ik jullie ook niet aandoen. Maar goed, ik hoor graag van de verschillende fracties hoe zij tegen dit beeld aankijken, want fraai is het niet.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Schneemann van Volt.

1395 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Vertrouwen in de politiek, dat is volgens onderzoeken nog nooit zo laag geweest en veel partijen en politici hebben dan ook grote woorden over hoe dit vertrouwen hersteld moet worden. Maar zoals we weten: vertrouwen komt te voet en gaat te paard. Maar dat betekent niet dat er niks gedaan kan worden om dat
1400 vertrouwen te herstellen. Enkele manieren om dit te doen, zijn om te zorgen voor transparantie en te zorgen voor een betrouwbare overheid.

1405 Eerst even over die transparantie. Sinds juni ligt er een coalitieakkoord dat aan PS en aan de inwoners van Noord-Holland gepresenteerd is te laten zien wat Noord-Holland de komende jaren kan verwachten. Toch blijkt uit het artikel in Het Parool dat er aanvullende afspraken gemaakt zijn. Daarom hebben we de volgende vraag aan de coalitiepartijen: welke afspraken zijn er gemaakt? Waarom zijn die nog niet openbaar? Worden die nog openbaar gemaakt? En hoe denken de coalitiepartijen dat zij bijdragen aan het vertrouwen in de politiek als inwoners in de
1410 krant moeten lezen dat er in achterkamertjes afspraken zijn gemaakt?

1415 Dan een ander punt dat kan bijdragen aan vertrouwen in de politiek: een betrouwbare overheid. Een overheid die zich aan haar eigen regels houdt en voorspelbaar is. Want in een wereld waarin continu dingen veranderen, is het belangrijk dat de overheid zo betrouwbaar mogelijk is. Waar problemen niet vooruit worden geschoven, maar waar vooruit wordt gedacht. Waar kaders helder zijn en waar burgers, bedrijven en andere organisaties weten dat ze binnen deze kaders kunnen handelen. Als er een burgerinitiatief is voor wind op land is het belangrijk dat zij vooraf kunnen inschatten of hun initiatief kan slagen volgens de procedures zoals die beschreven zijn. Dat het vervolgens om politieke redenen door coalitiepartijen wordt afgewezen, draagt natuurlijk niet bij aan deze betrouwbare overheid.

1420 Tenslotte, de energietransitie die is ingezet, moet op stoom blijven of zelfs versneld worden.

1425 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, ik ben benieuwd namens onze fractie waarom u zegt dat het vanwege politieke redenen is afgetikt, en dan specifiek de windturbines Noorder IJ-Plas.

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Zoals de heer Van den Berg waarschijnlijk weet, draaide de ontwerp-VVGB om goede ruimtelijke ordening en is er door de toezichthouders een rapport vrijgegeven wat aangeeft dat daar in dat geval sprake van is. Dus dat het klopt.

1430

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Maar weet u dan niet dat juist dit proces een politiek proces is? Want Provinciale Staten gaat hierover. Wij beslissen uiteindelijk over alle technische adviezen. Dus het is juist inherent politiek en is dit een uitstekende, goede ruimtelijke ordening. Bent u dat met mij eens?

1435

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Volgens mij hebben we dat uitbesteed door het afgeven van een MER. In een MER wordt de ruimtelijke ordening beoordeeld. De MER gaf aan dat er geen bezwaren zijn voor het plaatsen van deze windturbines. Dus dat is ook waarom wij volgens mij het proces moeten volgen hierin en ervoor moeten zorgen dat het niet te politiek gaat worden.

1440

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik vraag me af of mevrouw Schneemann heeft gemerkt, zowel tijdens de commissievergadering, als tijdens de PS-vergadering, dat een groot deel van de Statenleden, volgens mij zelfs een meerderheid, heeft ingebracht dat een goede ruimtelijke ordening verder gaat dan het voldoen aan bepaalde normen.

1445

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Zeker. Dat is precies wat ik bedoel met een betrouwbare overheid. Het moet voorspelbaar zijn binnen welke kaders er gekeken wordt. Nu wordt er gekeken naar heel specifieke onderdelen, terwijl we volgens mij de kaders moeten stellen voor hoe we windturbines gaan plaatsen, zodat ook burgerinitiatieven weten waar ze aan toe zijn. Als hier alle rapporten op groen staan, maar de Staten vinden dat dat niet zo is, dan is dat voor mij geen betrouwbare overheid.

1450

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Maar vindt mevrouw Schneemann niet dat we dan al Staten die kaders zouden moeten meegeven, die verder zouden gaan dan louter normen?

1455

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dat doen we volgens mij door onder andere de zoekgebieden binnen de RES aan te wijzen.

1460

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat ik mij afvraag, wij kunnen aan de voorkant toch wel tegen initiatiefnemers zeggen: je mag deze aanvraag best indienen. Maar als er rapporten binnenkomen, zoals die van Rijkswaterstaat, die zeggen 'je krijgt hier een onveilige verkeerssituatie', dan bent u het toch met mij eens dat wij de situatie moeten beoordelen op zijn merites en niet aan de voorkant toestemming moeten geven?

1465

Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dan weet de heer Van den Berg waarschijnlijk ook dat het rapport van Rijkswaterstaat nog een conceptrapport was en dat we hier slechts stemden voor een ontwerp-VVGB? En dat we dus ook niet gekeken hebben naar het Rijkswaterstaattrapport, maar vooral naar de MER. En dat we hadden gehoopt dat we het Rijkswaterstaattrapport hadden kunnen meenemen in onze definitieve VVGB.

1470

Dan ga ik even verder. Tenslotte, de energietransitie die is ingezet, moet natuurlijk op stoom blijven of zelfs versneld worden. Later dit jaar besluit PS over de RES 2.0 met een actualisatie van deze zoekgebieden. Tijdens de commissie Leefomgeving werden onlangs de zonnevelden besproken. De BBB liet weten dat dit voor de RES 1.0 al vaststaat, maar liet ook doorschemeren dat in de RES 2.0 dergelijke zaken, als zonnevelden, opnieuw besproken worden. Vraag aan de BBB: blijven de doelen voor de RES wel staan in de actualisatie of wordt hier ook op teruggekomen? En een vraag aan alle coalitiepartijen: als er nieuwe zoekgebieden worden aangewezen en gedefinieerd zijn, zal dit dan wel de garantie geven dat PS een VVGB zal afgeven als er goede ruimtelijke ordening is, zoals bij de Noorder IJ-Plas het geval was? Dank u wel.

1480

De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

1485

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik zal me niet uitgebreid gaan laven aan een discussie over de voortgang van de RES, want volgens mij kan ik me beter beperken tot vragen die gaan over de uitspraken van een bepaalde gedeputeerde; in dit geval gedeputeerde Kocken. Ik denk dat dat ook de kern van de zaak moet zijn.

1490 De eerste uitspraak die best wel hard binnenkwam, was: dit was eens, maar nooit weer; anders komt de coalitie op het spel te staan. Het is al even genoemd. Wat ik mij toen afvroeg, toen ik het las: hoe moet ik dit nu lezen? Lees ik hier iemand van Gedeputeerde Staten? Lees ik hier iemand van GroenLinks? Want de gedeputeerde is toch niet iemand van de fractie. Dus mijn vraag aan GroenLinks en aan de gedeputeerde is eigenlijk: hoe moet ik deze nou zien in het kader van dualisme? Ook de opmerking over stemverhouding was een opvallende: dat we niet bij elk windmolenproject maar doen maar we zin in hebben. Dan wil ik eigenlijk de vraag hier
1495 neerleggen bij de fracties van de VVD en van BBB: heeft u de indruk dat u maar heeft gedaan waar u zin in had toen de Noorder IJ-Plas ter sprake kwam?

1500 Verder, als ze in een zoekgebied pas binnen onze regels, dan moeten ze doorgaan en krijgen ze steun van de coalitie. Dat heb ik net al even geprobeerd aan te geven tijdens het betoog van mevrouw Schneemann. Want die goede ruimtelijke ordening, is dat dan ook een onderdeel van die regels? Dat is eigenlijk mijn vraag aan alle coalitiepartijen. Want zie je dat inderdaad als een stukje norm aftikken, doen we? Dan hoeft je het niet politiek te maken. Of zeg je inderdaad van, kom ook met een goede ruimtelijke onderbouwing? Collega De Wit heeft dat uitstekend gedaan, dat wil ik nog even memoreren.

1505 Goed, dan nog, we zijn gebonden aan de afspraken die we hebben gemaakt, anders is het wel zo simpel dat de coalitie op het spel staat. En dan, de heer Heijnen heeft het ook al gevraagd: welke afspraken zijn dat dan? En ook daarnaast, zijn er dan nog meer van dit soort afspraken die niet in het coalitieakkoord opgetekend staan, maar waar dan wel rekening mee moet worden gehouden volgens deze uitspraak? Want dan kan ik met de heer Klein meegaan: dan kunnen we
1510 waarschijnlijk over dat soort onderwerpen hier het zwijgen toe doen. En in de tijd die ons dan overblijft, kunnen we allerlei andere dingen doen die ik graag besteed aan het verbeteren van natuur, milieu en dierenwelzijn in deze provincie. Bovendien vraag ik me ook af, als dat wel zo is, dat dat niet alleen richting de Staten, maar ook richting de kiezers van bepaalde partijen, ook
1515 niet heel erg helder is. En die vraag wil ik eigenlijk ook neerleggen bij de fractie van GroenLinks en bij de gedeputeerde: hoe ziet u dan zo'n uitspraak over afspraken die gemaakt zijn, maar die niet in het coalitieakkoord opgetekend staan? Dank u wel.

1520 De **VOORZITTER**: De heer Stulemeijer van 50PLUS.

De heer **STULEMEIJER** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik kan hier heel kort zijn. Ik wil meneer Klein citeren, omdat hij zo'n mooie uitspraak had over het huisblad van de gemeente Amsterdam, Het Parool, waarin een interview verschenen is dat op zijn zachtst gezegd dreigend, en misschien zelfs wel een beetje wraakzuchtig, was. In ieder geval een interview wat zeer terecht hier tot vele vragen en vele opmerkingen leidt.

1530 Die vele vragen en vele opmerkingen, die zijn inmiddels gemaakt. Ik wil me graag aansluiten bij de vragen van de heer Heijnen van het CDA, want die waren behoorlijk compleet. Het heeft geen zin om dat nog een keer te doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. De heer Van Tiggelen van de PVV.

1535 De heer **VAN TIGGELEN** (PVV): Even kijken of ik hem omhoog krijg. Zo, dat is bijzonder en dat op mijn leeftijd. Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, alvorens een paar specifieke vragen te stellen, heb ik eerst nog twee algemene hieraan gerelateerde vragen ter verduidelijking aangaande windenergie. In het verleden maakten we gebruik van wind in de beroepsvaart en marine, daarnaast voor het malen van graan en het bemalen van polders. Onder andere met de komst van de stoommachine nam men graag afscheid van deze per definitie onbetrouwbare bron van energie. Men zag dit als vooruitgang. Deze vooruitgang luidde het begin in van de zogenaamde
1540 industriële revolutie. Dit was rond 1850, ongeveer gelijktijdig met het einde van de kleine ijstijd. Klimaatfantasten leggen daar ten onrechte een verband tussen, maar dit even terzijde. Vraag aan de gedeputeerde: waarom wil zij zo graag bijna twee eeuwen terug in de tijd qua energievoorziening? In feite achteruitgang. Andere vraag: ziet de gedeputeerde op termijn echt geen problemen opdoemen bij grootschalige inzet op per definitie onbetrouwbare,
1545 weersafhankelijke stroomvoorziening, waarbij vraag en aanbod zelden op elkaar aansluiten?

Voorzitter, we hebben dus ook nog een paar specifieke vragen naar aanleiding van het gepubliceerde in Het Parool. Is het gepubliceerde een juiste omschrijving van hetgeen door de gedeputeerde is uitgesproken? Ik heb zelf ook weleens een paar keer in de krant gestaan en heel
1550 soms klopte het. Maar vaak ook niet. Ik citeer: "eens, maar nooit weer". Wil dat zeggen dat verklaringen van geen bedenkingen in voorkomende gevallen niet langer in stemming zullen worden gebracht? Ik citeer nogmaals, voorzitter: "dat we niet bij elk windmolenproject maar doen waar we zin in hebben". Ja, het moet natuurlijk niet gekker worden, dat mensen in alle vrijheid
1555 naar beste eer en geweten zomaar gaan stemmen wat ze goeddunkt. Althans, zo komt die uitspraak op ons over. Stel dat in de toekomst een verklaring van geen bedenkingen opnieuw niet wordt afgegeven, wat gaat dat dan betekenen voor de coalitie, wat de gedeputeerden betreft? Staat de coalitie onder druk naar aanleiding van deze uitspraken? En mocht er sprake zijn van onjuist citeren, is de gedeputeerde dan bereid hier afstand van te nemen? En verder zijn we gewoon nieuwsgierig hoe de fractievoorzitters van de coalitiepartijen hierover denken. Dank u
1560 wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Ik had de heer Dessing, maar die is afwezig. De heer Dekker, bent u- Nee? Dan gaan we nu naar een reactie van de overige Statenleden die het woord hebben
1565 gevraagd. De eerste is mevrouw Gielen van GroenLinks.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dank u wel. De aanleiding van dit fractiedebat is het interview met onze gedeputeerde in Het Parool rondom de ontwerp-VVGB voor windturbines bij de Noorder IJ-Plas. Over dat project hebben we de afgelopen maanden al veel gedebatteerd in deze Staten. Daags nadat PS in meerderheid tegen het ontwerp-VVGB stemde, tot onze grote
1570 spijt, gaven we als coalitie al een statement af. Daarin zeiden we het volgende. De energietransitie kan niet stil komen te staan en is nodig om een stabiele energievoorziening voor de inwoners en bedrijven in onze provincie te kunnen waarborgen. Daarom heeft de coalitie van BBB, VVD, GroenLinks en PvdA in Noord-Holland zich gecommitteerd aan de Regionale Energiestrategieën. Over specifiek het project Windpark Noorder IJ-Plas is het niet gelukt om tot
1575 overeenstemming te komen. Daar waren we ons van bewust bij het sluiten van dit coalitieakkoord. En we staan voor het coalitieakkoord. De huidige aanpak in het kader van de Regionale Energie Strategieën wordt voortgezet. Het bod blijft daarbij leidend. De plaatsing van nieuwe windmolens en zonneparken hoort daarbij. We werken de voorkeursvolgorde verder uit in de vorm van een zonneladder en een windladder, waarbij we oog hebben voor participatie, gezondheid en zorgvuldige inpassing.
1580

Voorzitter, in Het Parool meldde gedeputeerde Kocken, wat GroenLinks betreft, dan ook niks nieuws. En toen we het akkoord sloten, waren ons ervan bewust dat dit het punt was waar we het niet over eens zijn. Dat dat voor GroenLinks heel pijnlijk is, mag dan ook geen verrassing heten.
1585 Onze afweging is altijd geweest: is er een andere oplossing om wel te komen tot een beter resultaat? Een samenwerking in PS waarmee de molens er wél waren gekomen? Gezien ook de stemming in de Staten ten tijde van de behandeling van de ontwerp-VVGB zien wij die niet. Dat is ook tijdens de onderhandelingen onze afweging geweest op dit dossier. Want we regelen met deze coalitie een heleboel wel: extra geld voor klimaat bijvoorbeeld en continuïteit van de RES'en.
1590 In de huidige samenstelling van deze Staten hoort daar ook compromissen sluiten bij. Duidelijk is voor GroenLinks dat dit die ene zure uitzondering is en daar blijft het bij.

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Mevrouw Gielen heeft gesproken over "dit windproject lukt het niet om eruit te komen". Dat geeft bij mij het beeld dat er ook projecten zijn waar u al wel over heeft gesproken en waar u er wel over uit bent. Kunt u mij vertellen of die er zijn?
1595

Statenlid **GIELEN** (GL): In het coalitieakkoord hebben we heel duidelijk gezegd dat we doorgaan met de aanpak van de RES'en. Dus in principe zijn alle projecten, die zo meteen passen binnen die RES'en, een goede ruimtelijke ordening hebben en passen binnen de kaders van ons coalitieakkoord voorbeelden van al die projecten.
1600

De heer **MÜLDER** (D66): Maar als u zegt "op dit project is het niet gelukt om eruit te komen", dan lijkt het alsof u wel projecten hebt besproken om met de coalitie voor of tegen te stemmen. En u zegt, u kunt zich wel schuilen achter het algemene 'aan het eind willen we dat de RES'en worden gehaald', maar daar zou deze ook in passen.
1605

1610 Statenlid **GIELEN** (GL): Jazeker, deze past wat ons betreft ook binnen die RES'en. Daarom zeg ik ook heel duidelijk en hebben we als coalitie ook al in dat statement gezegd: op dit project is het niet gelukt om eruit te komen. U impliceert daarmee dat er talloze andere projecten zouden zijn waar we het dan over hebben gehad met een soort 'ja' of 'nee'. Dat is nou precies niet aan de hand. Dat komt ook door gewoon de tijd, het afgelopen jaar waarin zich heeft afgespeeld. Dus ten tijde van de onderhandelingen speelde dit project al, was daar al veel weerstand over. Is daar ook al genoeg over gesproken in de Staten. Dus wat je daar eigenlijk ziet, is dat we tijdens dat proces van onderhandelingen met dit specifieke project geconfronteerd zijn: hier komen we gewoon niet uit met elkaar. Dus gaan we richting het debat met de Staten en kijken of we er toch wel uit komen. En u heeft gezien hoe dat zich heeft afgespeeld hier.

1620 De heer **MÜLDER** (D66): Hoe weet ik dan zeker dat- Omdat u zegt "dat project zijn we niet uitgekomen, het totale eindbeeld, dat is dat we de RES'en gaan halen, dat is wel gelukt". Maar hoe kan ik dan zeker weten dat het bij het volgende project wel allemaal gaat lukken?

1625 Statenlid **GIELEN** (GL): Kijk, de afspraak die wij met elkaar hebben gemaakt in deze coalitie is de volgende. De RES'en zijn leidend. Projecten die daarbinnen passen, in een goede ruimtelijke ordening passen en voldoen aan eigenlijk die regels die we stellen in het coalitieakkoord, die zouden gewoon doorgang moeten kunnen vinden en dus ook positief omarmd moeten worden door de coalitie. Dat is de afspraak die we gemaakt hebben.

1630 De **VOORZITTER**: Een aanvullende vraag, meneer Müller.

1635 De heer **MÜLDER** (D66): Een laatste aanvullende vraag. En betekent dat dan ook dat de uitspraak van uw eigen gedeputeerde, dat als er nog een ander project wordt afgekaatst, dat u er dan uitstapt? Onderschrijft u die zelf ook als GroenLinks?

1640 Statenlid **GIELEN** (GL): Als hier een windproject voor komt te liggen, dat past binnen de RES'en, dat een goede ruimtelijke ordening-beoordeling heeft en past binnen onze coalitie en er zijn coalitiegenoten die zeggen 'nee', ondanks die voorwaarden die we gesteld hebben in het akkoord, ja, dan is dat voor GroenLinks wel reden om uit een coalitie te stappen. En waarom zeg ik dat? Omdat dat rechtstreeks ingaat tegen ons akkoord, want we hebben in ons akkoord gewoon een heel duidelijk kader neergezet voor wind op land. Dat zou ook gelden op andere dossiers. Je spreekt met een coalitie een aantal afspraken af. Die schrijf je op in zo'n coalitieakkoord. Ja, daar dien je je aan te houden.

1645 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Wat ik oprecht even niet snap, is dat u zegt "in toekomstige projecten zullen wij bij een goede ruimtelijke ordening windprojecten gaan toestaan. Dat is de afspraak die in het coalitieakkoord is gemaakt". Maar ik snap dan niet hoe dan het project bij de Noorder IJ-Plas afgeschoten had kunnen worden, want dat lijkt alsof dat onderdeel is van dezelfde afspraak. Kortom, toekomstige projecten kunnen ook afgeschoten worden.

1650 Statenlid **GIELEN** (GL): In het coalitieakkoord zeggen we dat we een windladder en een zonneladder ontwikkelen, om dat afsprakenkader eigenlijk meer vorm te geven. Dus we zeggen, we werken de voorkeursvolgorde uit in de vorm van een windladder. We hebben daarbij oog voor participatie, gezondheid en zorgvuldige inpassing. Ten tijde van het sluiten van het akkoord, die windladder, die ligt er nog niet. Die verwacht ik elk moment. Het lijkt me heel verstandig dat we daar snel mee komen, of het college daar snel mee komt. Maar het is wel zo dat we die afspraken met elkaar gemaakt hebben van joh, projecten die inderdaad passen binnen dat kader en binnen een goede ruimtelijke ordening, ja, die moeten gewoon doorgang kunnen vinden. Dat is ook de zekerheid die we volgens mij aan initiatiefnemers moeten bieden.

1660 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dank, voorzitter. Was u op de hoogte voordat het interview ging plaatsvinden? En ondersteunt u het hele interview met Het Parool, net zo goed als mevrouw Kocken?

1665 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik sta uiteraard volledig achter de woorden van mevrouw Kocken.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Mijn vraag was of u ook vooraf op de hoogte was dat het interview zou gaan plaatsvinden?

1670 Statenlid **GIELEN** (GL): Wel dat het interview zou gaan plaatsvinden, ja. Maar uiteraard niet over de precieze woorden of versies of dingen. Daar ben ik allemaal niet van op de hoogte. Dat ligt bij het college.

1675 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wat was volgens u de intentie van het te houden interview? Wat was het doel wat met het interview bereikt zou moeten worden?

1680 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik vraag me af of dat een vraag is voor mij. Kijk, hoe het natuurlijk werkt, wij nemen hier als Staten een besluit. Dat is nogal een ingrijpend besluit geweest, het afkeuren van die ontwerp-VVGB, ook omdat ik denk dat, nou ja, de ruimtelijke argumenten om dat zo af te wijzen nogal ver te zoeken zijn en ik daarom ook eigenlijk best wel verbaasd was dat we daar al Staten niet mee akkoord zijn gegaan. Het college, in dit geval de portefeuillehouder Klimaat, wordt daar logischerwijs over bevraagd door de media. Nou ja, daar reageer je dan op.

1685 De **VOORZITTER**: Nog één vraag, meneer Van den Berg.

1690 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dan rond ik af, voorzitter. Waar ik naartoe wil werken, is dat ik gewoon niet snap waarop zo'n interview vanuit de- Hoe het van GroenLinks komt, als we al gestemd hebben over de Noorder IJ-Plas. Als er daarna een verklaring komt van de coalitie die zegt "wij ondersteunen de RES", waarom moet daar bovenop dan nog eens een keer zo'n interview komen die de hele coalitie onder druk zet? Dat snap ik niet, als de afspraken zo duidelijk zijn.

1695 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik ben nou toch wat verbaasd, voorzitter, want de heer Van den Berg ken ik als iemand die altijd pleit voor openheid en transparantie. En dan komt er een interview vanuit het college met wat meer duiding over de zaak en dan is het eigenlijk weer niet goed. Ik had verwacht dat u hartstikke blij zou zijn met dat interview.

1700 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Een vraag aan Statenlid Gielen. Gedeputeerde Kocken noemt het "super zuur" dat dit niet is doorgaan. Het heeft ook binnen uw partij ontzettend veel onrust veroorzaakt. Vindt u nu dat het interview is afgegeven als een beeld van het totale college van GS of was het de boodschap van GroenLinks?

1705 Statenlid **GIELEN** (GL): Voor zover ik daarvan aan de hoogte ben, geeft mevrouw Kocken dat interview als zijnde lid van GS.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Hoe kijkt u dan als GroenLinks aan tegen dat interview, waarin er door één gedeputeerde, die u heeft aangesteld, heeft voorgedragen, wordt gezegd: "dan eindigt de coalitie". Is dat niet eigenlijk een verantwoordelijkheid van u?

1710 Statenlid **GIELEN** (GL): Wat ik net ook al zei, volgens mij wordt je ook als college gevraagd naar zo'n besluit van PS van goh, wat vindt u daar nou van als college? En wat ik ook heel duidelijk lees in het interview is eigenlijk dat mevrouw Kocken zegt: je wordt ook met een opdracht op pad gestuurd als college zijnde, en als college moet je erop kunnen vertrouwen dat je in dus het
1715 vervolg ook dat vertrouwen hebt van de coalitie, dat als je uitvoering geeft aan ons coalitieakkoord, dat je daarin gesteund wordt. En dat lijkt mij gewoon een collegestandpunt.

1720 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dan nogmaals even, die woorden "super zuur", dat sloeg meer op GroenLinks en Partij van de Arbeid dan op BBB en VVD, want die vonden het helemaal niet 'super zuur' dat het niet doorging. Wat geeft u nu de garantie dat zo'n ene situatie als hier nooit meer voor zal komen? Heeft u letterlijk afgesproken dat er niet meer tegen een VVGB gestemd mag worden als het voldoet binnen de kaders die u zojuist heeft genoemd?

Statenlid **GIELEN** (GL): Wat wij letterlijk hebben afgesproken, dat leest u in het akkoord. De RES'en zijn leidend, wind en zon op land zijn nodig. Als er projecten zijn binnen een goede

1725 ruimtelijke ordening, binnen de kaders van het coalitieakkoord, dan steunt de coalitie die. Dat is de afspraak die we gemaakt hebben. Ten tijde van het sluiten van het akkoord wisten we ook – dat heb ik net ook al aangegeven en dat stond ook al eerder in het RES-statement wat we gedaan hebben – als coalitie dat er geen overeenstemming was over dit specifieke project. Het was in die zin dus een open kwestie. Maar ik heb er ook altijd vertrouwen in gehad dat een meerderheid van
1730 de Staten zou zien dat er hier wel degelijk sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Dat bleek niet het geval.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, tot slot. Vertrouwen is goed, maar wellicht is het in uw geval beter om garanties af te sluiten. Als het nu gaat om die VVGB, want daar gaat het uiteindelijk om.
1735 U zegt: er komen kaders. In eigenlijk precies hetzelfde geval als dit, GS zegt: conform al het andere, het kan. De Staten hebben een eigen verantwoordelijkheid om het te toetsen aan de ruimtelijke ordening. Dat hebben alle fracties hier gedaan. Heeft u nu de garantie dat, als in een voorkomend geval GS zegt ‘het past binnen de kaders’, u van uw coalitiegenoten honderd procent zeker weet dat zij voor die VVGB zullen stemmen? Want zij hebben wel degelijk de
1740 verantwoordelijkheid een ruimtelijke afweging te maken.

Statenlid **GIELEN** (GL): Die verantwoordelijkheid hebben wij volgens mij allemaal. En inderdaad, als zo meteen een nieuw project voorligt dat past binnen de ruimtelijke ordening, waar een positief advies op ligt vanuit de OD op dat vlak, wat past binnen die kaders die we in het
1745 coalitieakkoord geven – en dus binnen de toekomstige windladder – dan ga ik ervan uit dat mijn coalitiegenoten daar voorstemmen. Meneer Heijnen, u kunt zeggen “garanties”. Garanties heb je in het leven, en zeker in de politiek, natuurlijk nooit, maar u heeft ook in het interview kunnen lezen, en die consequentie heb ik net ook al ten overstaan van de heer Mülder herhaald, voor GroenLinks zou dat wel consequenties hebben als we dat vertrouwen niet met elkaar kunnen
1750 hebben. En dat vertrouwen, dat hebben we heel erg duidelijk geschapen in het akkoord. Volgens mij zijn we daar heel helder over de afspraken die met elkaar hebben.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel. Dan ben ik in dat kader toch wel benieuwd wat mevrouw Statenlid Gielen dan vindt van de uitspraak dat dit een uitzondering was en “eens, maar nooit
1755 weer”. Waarin is deze situatie dan zo anders dan hier niet die afspraken uit het coalitieakkoord gelden? Dat als het past binnen de kaders, dat hier gewoon verwacht wordt dat hier voorgestemd kan gaan worden.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, we weten, meneer Klein, ten tijde van de onderhandelingen was dit natuurlijk een dossier wat al speelde. Wij zijn eigenlijk toen geconfronteerd met de realiteit dat er
1760 twee fracties waren die zeiden: wij zijn er nog niet uit op dit dossier. En, we komen nu tijdens deze onderhandelingen niet tot overeenstemming op dit specifieke dossier. Uiteindelijk – en dat zei ik net ook al – had ik dat liever ook anders gezien. Had ik gezien dat we ook hier gewoon een duidelijke afspraak over hadden kunnen maken. Dat is niet gelukt. Uiteindelijk is voor ons dan de
1765 afweging geweest: ga je daar dan mee akkoord? Toen hebben wij gezegd: ja, daar gaan we mee akkoord, omdat we voor de rest zoveel wel met elkaar kunnen regelen.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, en dan komt er de volgende keer weer een volgend project, waarin de situatie precies hetzelfde is: het past binnen de RES, het past binnen de kaders, er ligt een
1770 positief advies van de omgevingsdienst. En dan geldt er dus een andere situatie dan dit project. Dan verwacht u dat de coalitiepartijen voorstemmen?

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja.

1775 De heer **KLEIN** (CU): Daar ben ik heel blij mee. Maar tegelijkertijd vraag ik me af hoe realistisch het is. En dan wil ik ook nog graag even ingaan op het feit wat dit betekent voor de energiecoöperaties die zich hiervoor inzetten. Kunnen die er nu op vertrouwen dat er een inhoudelijke afweging gemaakt gaat worden en dat de adviezen van de instanties die erover gaan, gevolgd en serieus genomen worden, wat uw fractie betreft?

1780 Statenlid **GIELEN** (GL): Wat mijn fractie betreft zeker. Ik kan niet vaak genoeg benadrukken hoe belangrijk ik het ook vind dat we die zekerheid en dat vertrouwen aan die energiecorporaties ook geven. Het woord ‘super zuur’ is al een aantal keer gevallen. En wat mevrouw Kocken in het

1785 interview ook zegt en wat ik hier graag zou willen herhalen, is dat het juist ook zo zuur is, omdat het een project van een energiecoöperatie betreft. Een energiecoöperatie met wie mevrouw Kocken is wezen fietsen een aantal jaar geleden, met wie wij als fractie altijd goede contacten hebben gehad. Dus ik vind dat extreem pijnlijk. Dat mag u ook best weten. Dit is voor ons een echt niet lichtzinnig genomen besluit in die zin, om hier zo mee om te gaan. En die zekerheid, die moeten we initiatiefnemers juist ook bieden. Daarom moeten we doorgaan met die RES'en. En 1790 daarom biedt het coalitieakkoord op dat punt ook die helderheid van die RES'en. Dat bod moeten we halen. Als het past binnen die kaders komen die windmolens er gewoon.

De **VOORZITTER**: Een aanvullende vraag nog.

1795 De heer **KLEIN** (CU): Ja, en daarmee zegt u dus: bij een volgend voorstel van een energiecoöperatie, dat binnen de kaders past, dan eis ik van mijn coalitiepartijen dat die daarin mee zullen gaan en kunnen geen eigenstandige afweging maken als er een positief advies ligt van de omgevingsdienst?

1800 Statenlid **GIELEN** (GL): De coalitieafspraken die wij gemaakt hebben, is dat als een windproject past binnen de RES'en, past binnen een goede ruimtelijke ordening en past binnen de kaders uit het akkoord, ja, dan verwacht ik dat de coalitie daarmee instemt. Als je dat namelijk niet doet, dan ga je gewoon rechtstreeks tegen het coalitieakkoord in. Nou ja, dat is natuurlijk niet hoe zo'n akkoord überhaupt werkt. Op dit punt niet en op geen enkel punt.

1805 Mevrouw **SCHNEEMANN** (Volt): Dank u wel, voorzitter. Ik wil even verder gaan op het punt van meneer Klein, want ik merk dat het nog best wel onduidelijk is, ook al probeert u duidelijkheid te geven, maar er worden niet echt garanties gegeven over of toekomstige projecten nou wel doorgang kunnen vinden of niet. Als het hier al onduidelijk is, hoe verwacht u dan een 1810 betrouwbare overheid te zijn naar de burgerinitiatieven die we ook willen stimuleren?

1815 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, ik vind mezelf eigenlijk best duidelijk. We hebben een coalitieakkoord, er is een afweging op het gebied van ruimtelijke ordening. Als een windproject daaraan voldoet, dan mag u van de coalitie verwachten dat daarmee ingestemd wordt. Dat is de duidelijkheid die we geven. En dat is denk ik ook de duidelijkheid die nodig is.

1820 De heer **MÜLDER** (D66): Laten we meteen even testen of het inderdaad duidelijk is. Als ik u nu mag geloven en het Noorder IJ-Plasproject wordt maar enigszins aangepast, ligt er een nieuw besluit voor. Ruimtelijke ordening-technisch zou het kloppen en het valt binnen de RES, dan heeft u eigenlijk net gezegd dat uw coalitiepartners sowieso mee moeten gaan. En als zij niet meegaan, stapt u eruit. Dat is wat ik begrijp.

1825 Statenlid **GIELEN** (GL): Voorzitter, nu begrijp ik de heer Mülder niet meer helemaal, omdat ik volgens mij heel duidelijk ben over die kaders uit het coalitieakkoord en de kaders die de nieuwe windladder zal moeten gaan geven. Op dit moment ligt er nog geen aangepast voorstel rondom de Noorder IJ-Plas. Ik heb ook heel duidelijk gezegd: de Noorder IJ-Plas was nou net die ene zure uitzondering. Dus volgens mij is dit een hypothese toekomstsituatie, waarvan het nu nog heel lastig is om te zeggen hoe dan te handelen.

1830 De heer **MÜLDER** (D66): Ik denk dat het voor de initiatiefnemers heel fijn zou zijn als ze daar inderdaad van weten of daar wel toekomstmuziek in zit of geen toekomstmuziek in zit.

Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, voorzitter, dan zal er eerst een nieuw voorstel moeten komen.

1835 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Ik verbaas me een beetje, want iedereen gaat een beetje voorbij aan het feit- U zegt: als het binnen de kaders van de RES past en voldoet aan beginselen van goede ruimtelijke ordening gaan we akkoord. Maar wie bepaalt de argumentatie waarop die goede ruimtelijke ordening bepaald is? Want ik lees, ik hoor in de commissie uw fractiegenoot Statenlid Van der Waart zeggen dat dat voldoen aan de normen is. Ik hoor de heer 1840 Becker en de heer De Wit daar anders over denken. En vervolgens lees ik dat mevrouw Kocken, uw gedeputeerde, zegt dat dat aan de rechter is. Waar hebben we nou mee te maken?

1845 Statenlid **GIELEN** (GL): Mevrouw Kocken refereerde wat de rechter betreft vooral aan de argumentatie van PS op deze ontwerp-VVGB. Die is afgewezen. Dat mag alleen op ruimtelijke argumenten. Ik ben van mening dat die er in dit geval niet bepaald zijn. Daar refereert mevrouw Kocken volgens mij aan met haar uitspraak. Dan ben ik de rest van uw vraag even kwijt.

1850 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Wat is dan de definitie van een goede ruimtelijke ordening op basis van ruimtelijke argumenten? Is dat de uwe? Is dat die van de BBB en de VVD? Is dat die van de gedeputeerde?

1855 Statenlid **GIELEN** (GL): Ja, wat mij betreft toetsen we dus aan die goede ruimtelijke ordening op basis van wat de OD daar uiteindelijk van vindt. Ik denk dat dat een ontzettend belangrijke informatiebron is. De OD was ook in het geval van de Noorder IJ-Plas natuurlijk al positief. Daarnaast werken we nu die kaders, die we stellen in het coalitieakkoord, uit in de vorm van een windladder.

1860 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dat zou dan nog steeds betekenen dat de BBB en de VVD daar een andere interpretatie aan zouden kunnen geven. Dus dan blijven we toch in hetzelfde cirkeltje draaien?

1865 Statenlid **GIELEN** (GL): Volgens mij, wat hier ook wel meespeelt met de ontwerp-VVGB van de Noorder IJ-Plas is dat er natuurlijk gewoon een positief advies van het college lag. En ondanks het positieve advies van het college is daar anders over gestemd. Dat is natuurlijk in een coalitie sowieso vrij ongebruikelijk. Dus ik denk dat we dat wel als een goede richtlijn zouden kunnen nemen over wanneer er wel of niet voldaan is aan de voorwaarden.

1870 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, met uw welnemen constateer ik nog steeds dat er verschil van interpretatie mogelijk is.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, mevrouw Gielen.

1875 Statenlid **GIELEN** (GL): Ik hoor geen vraag en ik was klaar. Dus dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw De Sain van de BBB.

1880 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Beste aanwezigen, voorzitter, we zijn serieus bezig hier, maar toch wil ik nog even een vrolijke noot plaatsen door te zeggen dat ik het erg gezellig vind dat we hier in het nieuwe jaar met zijn allen weer zitten en staan. Dus daar wou ik toch maar even mee beginnen.

1885 De windenergie. Welke afspraken hebben we nou in de coalitie daarover gemaakt? Volgens mij heeft iedereen het coalitieakkoord kunnen lezen. De BBB houdt zich daaraan. Wind op zee heeft onze voorkeur, zolang er ook ruimte overblijft voor de visserij. Waar nodig zal het onder voorwaarden ook op land plaatsvinden. Deze voorkeursgebieden zijn vastgelegd in de RES 1.0. Dat respecteren wij als coalitiepartner. Dat hebben we immers met elkaar afgesproken. En wel moeten wij in deze Staten goed opletten bij het beschermen van de omwonenden inzake geluidsoverlast, gezondheidseffecten. Bij de windturbines die bij de gemeentegrens geplaatst worden, zullen de gemeenten voldoende moeten inzetten op participatie en draagvlak, zoals het coalitieakkoord schrijft. De Noorder IJ-Plas was een vrije kwestie. Dat hebben jullie duidelijk kunnen zien in de commissie en in de PS-vergadering van 13 december. Wij staan nog steeds achter dit besluit met de goede beargumentering die collega Michel Becker toen in de vergadering heeft ingebracht.

1895 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Voorzitter, als de Noorder IJ-Plas een vrije kwestie was, betekent dat dan automatisch dat de opvolgende projecten geen vrije kwesties zullen zijn?

1900 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Zoals ik u net voorgelezen heb, hebben wij afspraken gemaakt in de coalitie waar de windturbines aan moeten voldoen, waar de RES-gebieden aan moeten voldoen, participatie, grens, overlast, dat soort dingen. En die kaders, die wij met elkaar afgesproken hebben, met de vier coalitiepartijen, daar wegen wij de keuzes in af. En als ze aan die kaders voldoen, dan stemt de BBB daarmee in.

- 1905 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank u wel, voorzitter. Daarmee concludeer ik natuurlijk dat de Noorder IJ-Plas niet aan die kaders voldeed. Kijk, ik krijg het gevoel dat de afspraken binnen de coalitie gewoon zijn zoals ze zijn, en niet anders zijn ten opzichte van de Noorder IJ-Plas en toekomstige projecten. Oftewel, ik denk dat GroenLinks hier aan het bluffen is om jullie ertoe te bewegen toekomstige projecten wel toe te staan. Herkent u zich in dat beeld?
- 1910 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik moet even heel goed nadenken, want het ging even snel. Maar de toekomstige projecten die op ons af gaan komen en die we in de commissies en in PS, in de commissies gaan bespreken en beslissen in PS, die toetsen wij aan de kaders die wij in het coalitieakkoord gezet hebben. En als ze daar niet aan voldoen, dan zullen daar de coalitiepartners het ook over eens zijn dat ze daar niet aan voldoen en zullen die plannen aangepast worden. Maar wij hebben een coalitieakkoord gemaakt en daar houden wij ons met zijn vieren aan, de vier partijen. En aan die afspraken die erin aan, en zoals Statenlid Gielen ook zegt, de windladder die we nog aan het ontwikkelen zijn en de zonneladder die komt, dat zijn allemaal de toetsingskaders die in het coalitieakkoord staan, waar we naar verwijzen, waar wij toekomstig beleid op zullen toetsen.
- 1915
- 1920 De **VOORZITTER**: Een aanvullende vraag nog?
- 1925 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Jazeker, ja. Wat ik mij nog afvraag is, kijk, het interview wat gedeputeerde Kocken heeft gegeven in Het Parool- Mevrouw Kocken is gedeputeerde. Herkent u dit als een standpunt van geheel Gedeputeerde Staten of enkel van gedeputeerde Kocken?
- 1930 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, ik ben mevrouw Kocken niet en ik heb dat interview niet gegeven. Dus die vraag kunt u beter aan mevrouw Kocken stellen, denk ik.
- 1930 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Toch dan verduidelijkend, voorzitter. Maar is dit een standpunt van geheel Gedeputeerde Staten of enkel van gedeputeerde Kocken?
- 1935 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, dat weet ik niet. Dat moet u aan mevrouw Kocken vragen. Ik kan dat toch niet beoordelen? Ik ben niet bij dat interview geweest.
- 1935 De heer **KLEIN** (CU): Om nog even op door te gaan. Het was een interview wat gewoon aangekondigd stond in de kalender van Gedeputeerde Staten. Dus ik neem aan dat dit inderdaad een interview is gegeven als lid van Gedeputeerde Staten. Staat u achter dat interview?
- 1940 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, ik val in herhaling. Mevrouw Kocken heeft heel eerlijk gemeld bij ons dat dat interview kwam. Prima. Hartstikke transparant. Ik heb niet in de kalender gekeken. Ik was te druk met andere bezigheden. Dus daar heb ik het niet uitgehaald. En ik ben niet bij dat interview geweest. Dus ik wil toch nogmaals zeggen: hoe ze dat interview gegeven heeft, moet u toch aan mevrouw Kocken vragen.
- 1945 De heer **KLEIN** (CU): Dat snap ik. Maar dan toch de vraag aan u: bent u het eens met wat er in het interview is gezegd door mevrouw Kocken? Zegt u, dat is gezegd inderdaad namens mijn college?
- De **VOORZITTER**: Via de voorzitter, meneer Klein. U was te snel. Mevrouw De Sain.
- 1950 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou ja, ik kan hier niet zo goed op antwoorden. Dat interview stond gepland, dat interview is gegeven. De woordkeuzes die daarin gemaakt zijn, die heeft mevrouw Kocken afgewogen en gewikt en gewogen. En daar is het in gegaan. Wij hebben afspraken in het coalitieakkoord gemaakt, waar ik volledig achter sta met mijn fractie. En zo is het.
- 1955 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dank u wel, meneer de voorzitter. Dan wil ik graag de vervolgvraag stellen. U zegt net: als het past binnen het coalitieakkoord en de kaders die we daarin stellen, dan ga ik er natuurlijk vanuit wat we voorstemmen. Dat is ook wat Statenlid Gielen net zei. Maar dan is mijn eerste vraag: waarom was dan de Noorder IJ-Plas een uitzondering op die afspraak binnen het coalitieakkoord, dat jullie ieder project wat binnen de kaders past, wat binnen de RES past, positief tegemoet zouden treden?
- 1960

- 1965 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wat Statenlid Gielen ook al net gezegd heeft: tijdens de onderhandelingen kwamen we daar gewoon al niet over uit. Het was ook een situatie wat al opgestart is, dat wij nog niet in de Staten zaten. Dus wij hebben daar in de commissies niet over mee kunnen discussiëren. Wij hebben daar andere beargumentering voor gehad, waardoor het een vrije kwestie geworden is, waardoor we nu hier in dit debat staan met elkaar. Voor de volgende projecten die op ons af gaan komen, zitten wij wel in de Staten en wel in de commissies, waardoor wij onze overwegingen en afwegingen mee kunnen geven in de commissie, waardoor we hopelijk tot een gedragen besluit kunnen komen.
- 1970 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dus dan komen we straks bij een nieuw voorstel, waarbij de situatie hetzelfde is – er is een RES, het past binnen de zoekgebieden, het past binnen de kaders gesteld door de provincie, er ligt een positief advies van de omgevingsdienst – en dan zal uw fractie voorstemmen?
- 1975 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dan zitten wij tegen die tijd in de commissie en dan zou dat naar voren komen dat de omgevingsdienst het waarschijnlijk een goed plan vindt. En dan nemen wij de punten waar wij veel aandacht voor vragen, gezondheid, milieu, natuurgebieden, al die belangrijke punten die wij ook heel erg belangrijk vinden, net zo goed als onze coalitiepartners, nemen wij in die commissie nog weer mee, waardoor je toch kan sturen aan dat wiel. Wat we nu niet hebben kunnen doen, omdat wij pas later in de Staten gekomen zijn.
- 1980 De heer **KLEIN** (CU): Het laatste. Dat is volgens mij echt een correctie, want het is niet eerder in de commissie besproken dan in deze periode, dit voorstel. Daarmee heeft u net zo veel kunnen sturen als u in alle toekomstige projecten kunt sturen. Maar dan kom ik terug bij mijn vraag. U kunt dan in de commissie meepraten en dan zegt u: daarna zullen wij voortaan voorstemmen.
- 1985 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nee, dat is een verkeerde interpretatie. Wij gaan de afspraken die we in het coalitieakkoord afgesproken hebben, wij toetsen in de commissie. Als we dan al die vinkjes hebben achter al die afspraken in het coalitieakkoord, dan zullen wij gewoon instemmen zoals het coalitieakkoord ook zegt.
- 1990 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek. Ik zag mevrouw Alberts klagen over het aantal vragen. In het Presidium is daarover gesproken. Ik probeer wat meer ruimte te geven, maar u zou ook dubbele vragen niet hoeven te stellen. Dat scheelt natuurlijk ook. De heer Hollebeek. Het woord is aan de heer Hollebeek.
- 1995 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, dank u wel. Ik denk, ik wacht eventjes dat deze discussie- Ik waardeer de oprechtheid van mevrouw De Sain, waarbij ze deze vragen beantwoord, en daarom durf ik dit ook te stellen. U zei zojuist dat uw fractiegenoot de heer Becker tijdens zowel de commissievergadering als het debat in de Staten goede overwegingen had ingebracht. Dat ging voornamelijk ook over ruimtelijke overwegingen. Zegt u nu dus eigenlijk dat hij dat in het vervolg nog een keer zou kunnen doen? Of zegt u nu van, nee, dat gaat niet meer gebeuren, want we hebben gesproken dat als het aan bepaalde normen voldoet, we dan gewoon mee gaan stemmen? Neemt u die ruimte nog wel?
- 2000 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nee, ja, we gaan volgens mij in herhaling vallen. Maar wij vinken alle dingen die we in het coalitieakkoord hebben staan netjes af. En als dan die kaders onduidelijk zijn- De Noorder IJ-Plas was een unieke situatie. Dat wil niet zeggen dat wij alles voor zoete koek aannemen en doen. We gaan dat zorgvuldig- Volgens het coalitieakkoord werken wij dat af.
- 2005 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Voorzitter, dat begrijp ik, maar het gaat mij erom dat er in een andere situatie ook een ruimtelijke argumentatie om de hoek kan komen kijken. En mijn vraag is dan: is de fractie van blijkbaar nog steeds vrij om die ruimtelijke argumentatie in te brengen?
- 2015 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ik zit even na te denken, meneer Hollebeek, maar volgens mij vallen we dan toch in herhaling. In de commissie gaan we het bespreken, we vinken alles af overal, voor de ruimtelijke argumentatie. Worden er dingen over het hoofd gezien, dan zullen wij die onder de

2020 aandacht brengen, zodat we het daar ook nog over kunnen hebben. En komen we volgens mij tot een goede, weloverwogen keuze.

2025 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. Ik ga hem toch even scherper stellen. In het interview staat – en Statenlid Gielen heeft dat net herhaald – “Bij toekomstige projecten, als ze in een zoekgebied van de RES liggen en passen binnen onze regels, dan moeten ze doorgaan en krijgen ze de steun van de coalitie”. Even later wordt gezegd – en Statenlid Gielen heeft dat herhaald – “anders ben ik weg”. Dus als er nu een voorstel komt wat binnen de RES is en voldoet aan de regels- GS zegt: ja, doen. De omgevingsdienst zegt: ja, doen. Maakt u dan een eigen afweging of stemt u voor?

2030 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wij accepteren en respecteren het coalitieakkoord en daar staat iets meer in, dat ook participatie nodig is, participatie tussen de gemeenten van de grensgebieden, en zo staan er nog een paar dingen in. Het beschermen van omwonenden inzake geluidsoverlast en gezondheidseffecten. En die nemen we allemaal mee.

2035 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik constateer toch, voorzitter, en het gaat ons om de vraag, dat u geen antwoord geeft. Dat is allemaal meegenomen. GS doet dat ook. Die zitten niet de hele dag uit het raam te kijken. Die hebben ook dat hele lijstje afgewerkt wat in uw coalitieakkoord staat. En die zeggen: dit kan. De omgevingsdienst zegt: dit kan. Gaat u dan nog een afweging maken? Voelt u de vrijheid, moet ik zeggen, om een afweging te maken? Of voelt u druk: ik moet gewoon voorstemmen?

2045 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Volgens mij moeten we niks, als we het heel plat gaan bekijken. Maar wij hebben ook gewoon onderling overleg met elkaar en ik heb er het volste vertrouwen in dat wij er met de coalitiepartners en met de hulp van GS gewoon uit gaan komen en dat dit soort situaties zich niet voor zullen doen. We hebben dat op papier gezet, wij staan daarachter. De andere coalitiepartners ook. Dus-

2050 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, voorzitter, ik constateer dat Statenlid Gielen het al ontzettend moeilijk vond om te spreken over garanties en dat u eigenlijk 0,0 garantie afgeeft aan uw coalitiepartijen over de toekomstige plaatsing van windprojecten.

De **VOORZITTER**: Mevrouw De Sain nog?

2055 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Ja, dat zou natuurlijk ook best bijzonder wezen, want we zitten hier met veertien verschillende politieke partijen bij elkaar, die allemaal een andere interpretatie ervan hebben. Wij houden ons coalitieakkoord in stand en naar aanleiding van het coalitieakkoord gaan wij afvinken: kan het wel, kan het niet. En zo zal het in de toekomst, wat resteert van de vier jaar, gedaan worden op die manier.

2060 De **VOORZITTER**: Mevrouw Alberts. Heeft u nog een aanvullende vraag?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, want ik had nog één zin waar ik toch- Heeft u nou het gevoel dat u bij de Noorder IJ-Plas heeft gedaan waar u zin in had?

2065 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, dat dat vind ik een beetje tekortdoen aan de situatie. Wij hebben een weloverwogen keuze gemaakt. We hebben heel veel rapporten gelezen. We hebben er heel veel uren in gestoken. Tijdens de onderhandelingen ook, want we hebben er heel wat uurtjes over geboomd met elkaar. Het is een weloverwogen keuze geweest.

2070 De heer **HEIJNEN** (CDA): Hoe beoordeelt u dan het citaat-

De **VOORZITTER**: Dit is echt de laatste vraag en dan ga ik door naar mevrouw Alberts.

2075 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank voor uw clementie, voorzitter. Hoe beoordeelt u dan het citaat van gedeputeerde Kocken dat ze zegt dat “we niet bij elke windproject maar doen waar we zin in hebben”, refererend aan wat er is gebeurd bij de Noorder IJ-Plas.

- 2080 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Wij kunnen ook niet doen waar we zin in hebben. We hebben een coalitieakkoord waar we ons aan moeten houden.
- 2085 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ik moet toegeven, voorzitter, dat mevrouw De Sain heel goed is in het terug ketsen van de vragen die we stellen. En dus wil ik nu eventjes weg bij de rationaliteit, maar overstappen op gevoel. Dat is ook eens aardig. Heeft u nu het gevoel dat er ruimte is voor BBB, nadat in de krant te lezen was: dit was eens, maar nooit weer?
- 2090 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, dat is een interessante vraag moet ik zeggen. Ik heb natuurlijk geen tijd om erover na te denken. Ik moet aan de hoc een antwoord geven. Ik voel me niet belemmert in mijn keuze en in ons handelen van de fractie. Ik had in het interview misschien een andere woordkeuze gebruikt, maar dat is ieder voor zich. Die vrijheid moet je hebben. Dus.
- 2095 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Dus er is niet een zachte vloek over tafel gegaan toen u de krant las?
- 2100 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nee, want dat mag niet van mijn moeder. Zo ben ik opgevoed.
- 2105 De heer **MÜLDER** (D66): Allereerst grote complimenten aan de fractievoorzitter van de BBB. Ik denk dat de politieke kneepjes van het vak de partij in mum van tijd ook bekend zijn geworden, want het blijft bij mij redelijk onduidelijk wat er nou daadwerkelijk is afgesproken. Een eerste onduidelijkheid wat ik wat ik heb, is- Want u heeft best wel veel gezegd, maar eigenlijk heel weinig. De eerste vraag die ik heb, is, u zegt: ja, wij houden ons aan het coalitieakkoord en we komen er samen uit. Maar u schetst ook in beeld dat u zelf die afweging maakt. Maar volgens uw eerste uiting zou u dus- De grote belangrijke vraag is: gaat u als coalitie verdeeld stemmen op windprojecten? Zou dat kunnen?
- 2110 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Voorzitter, dat weet ik niet, want ik kan niet in de toekomst kijken. Ik heb geen glazen bol. Wij houden ons aan het coalitieakkoord, wat ik net ook al gezegd heb. Daar staat duidelijk een afwegingskader in hoe wij met deze materie omgaan.
- 2115 De heer **MÜLDER** (D66): Dus dat zou zeggen dat u nooit anders erover kan denken, want dan gaat het ook niet over interpretatie; dan heeft u het voor uzelf heel scherp of het erbinnen of erbuiten valt. Dus dan kan er niet verdeeld worden gestemd. Dus de vraag is: gaat u ooit afwijken van het coalitiestandpunt?
- 2120 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, dat is wel een heel rare vraag die u stelt. Hoe kan ik nou afwijken van mijn coalitieakkoord? Dat kan toch niet?
- 2125 De heer **MÜLDER** (D66): Nou, andere vraag. Gaan we een andere vraag hebben. We hebben een aantal projecten waar wij ook nog mee doen of waar wij ooit een soort van fiat op hebben gegeven als provincie, die niet binnen de RES vallen. Die vallen volgens mij niet in uw RES-afspraken. Zijn die nu allemaal van de baan?
- 2130 Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Nou, daar moeten we het zo even over hebben, want ik weet niet welke projecten u bedoelt. Sorry. Dat weet ik echt niet. Weet je wel, volgens mij zit er ook een bepaalde bevoegdheid bij GS over bepaalde zonneakkers. Want ik neem aan dat u daarop doelt. En als dat aan GS is, dan weet ik niet precies hoe die route hier gaat. Dus ik kan me nog verder ontwikkelen.
- 2135 De heer **MÜLDER** (D66): Dat is dan misschien een vraag die we ook in de tweede termijn graag beantwoord willen zien van GS. Dank u wel.
- De **VOORZITTER**: Mevrouw de Sain, gaat u verder.
- Mevrouw **DE SAIN** (BBB): Dank u wel, voorzitter.
- 2135 Waar waren we gebleven? Bij de participatie en het draagvlak. Nou ja, zoals we net ruimtelijk gehoord hebben: de Noorder IJ-Plas was een vrije kwestie en dat hebben jullie in de PS-

vergadering- O, dat is herhaling. Sorry. Mijn collega Michel Becker heeft dat toen met een goede argumentering ingebracht.

- 2140 Qua zonne-energie zijn er ook afspraken gemaakt: zoveel als mogelijk op daken, gevels, geluidswallen, parkeerterreinen. En zolang als deze mogelijkheden er zijn, zijn we als provincie zeer terughoudend met het realiseren van zonneweides op hoogwaardige landbouwgrond. De ruimte is de beperkende bij ons in de provincie. Zo staat dat ook bij ons in het coalitieakkoord. Zoals jullie dus begrijpen, zijn er dus verder geen aanvullende afspraken gemaakt. De Noorder IJ-Plas was een vrije kwestie. Vervolgens houden wij ook gewoon vast aan het akkoord.

- 2145 Zelf – refererend aan mevrouw Alberts – zien wij geen scheuren in onze coalitie, maar dat komt misschien omdat ik elke ochtend mijn bril goed schoonpoets. Wij hebben met duidelijke redenen de Verklaring van Geen Bedenkingen weggestemd. En bij de herindeling van de RES 2.0 gaan wij gewoon uit van de zonneladder. En dan kijk ik uit naar de volgende commissies en PS-vergaderingen. Dank u wel, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Terwal van de VVD.

- 2155 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Allereerst een compliment aan de heer Heijnen van het CDA als aanvrager van dit fractiedebat. Dat hij de gehele oppositie eensgezind achter deze aanvraag heeft gekregen, ja, dat verdient een compliment. Zo eensgezind als ik hier deze tien partijen in zie optrekken, zo verdeeld waren zij bij het debat over het windpark Noorder IJ-Plas. Ik zag net nog een mooi interruptiedebatje tussen mevrouw Schneemann en de heer Van den Berg. Dat verbaast ons als VVD dan weer niet, want ook binnen de coalitieonderhandelingen verschilden de toen beoogde coalitiepartners van mening over dit windpark.

- 2160 De inzet van mijn fractie bij deze onderhandelingen was dat wij ons gecommitteerd voelen aan de regionale energiestrategieën, de RES'en, en daarbij onze voorkeur uitgaat naar windmolens op zee. Wanneer windmolens dan toch op land geplaatst moeten worden wij deze het liefst geplaatst zien worden op locaties waar zich minder geluidsgevoelige objecten bevinden, zoals industrieterreinen. En wanneer dit niet mogelijk is en er gezocht wordt naar andere locaties op land er voorwaarden gelden ten aanzien van een zorgvuldige inpassing, gezondheidseffecten, een goed verloop en brede participatie, en voldoende draagvlak. Deze voorkeursvolgorde moet zijn beslag krijgen in een windladder, waar nieuwe windmolenprojecten aan getoetst zullen worden. En voorzitter, mocht u denken, hé, deze tekst komt mij bekend voor: dat klopt. Hij komt rechtstreeks uit het coalitieakkoord.

- 2175 En dan pauzeer ik hier even.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Even een korte vraag aan de heer Terwal. Ik hoor een mooie trits opgenoemd worden. Ik vraag me af of die goede ruimtelijke ordening, daar is hij weer, daar ook onderdeel van uitmaakt.

- 2180 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dank, heer Hollebeek. Zoals u hoorde, is een van die voorwaarden een zorgvuldige inpassing en daar valt dus ook die goede ruimtelijke ordening onder.

- 2185 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank. En ik dank de heer Terwal voor het compliment over de eensgezindheid. Dat zou u ook eens moeten doen. Is soms best leuk. Bent u het eens met de woorden van uw collega-Statenlid de heer Bas de Wit, die in het debat over de Noorder IJ-Plas zei, als het gaat om de RES: zoekgebieden zijn geen vindgebieden. [...] Niet per se vindgebieden. Ik hoor hem fluisteren en hij heeft gelijk. Zoekgebieden zijn niet per se vindgebieden.

- 2190 De heer **TERWAL** (VVD): Dank voor het souffleren van collega De Wit. Ja, als ik alleen al kijk naar het woord 'zoekgebieden', dat geeft aan dat je binnen een gebied zoekt naar een goede inpassing van mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. Dat kan in de vorm van windmolens, dat kan in de vorm van zonneweides. Ja, dus een zoekgebied is niet per definitie een vindgebied.

- 2195 De heer **HEIJNEN** (CDA): Hoe beoordeelt u dan de zin in dat interview? En ik citeer weer: "Als ze in een zoekgebied van de RES liggen en passen binnen onze regels, dan moeten ze doorgaan en

krijgen ze de steun van de coalitie". Met andere woorden: een zoekgebied dat past binnen de regels is een vindgebied.

- 2200 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, u loopt eigenlijk een beetje voor, meneer Heijnen, op het tweede deel van mijn betoog wat ik hier zou houden. Laat ik zo zeggen: ik heb het interview van gedeputeerde Kocken in Het Parool zo gelezen dat wanneer windmolenprojecten, nieuwe windmolenprojecten, aan de geldende wet- en regelgeving voldoen, waar natuurlijk de omgevingsdiensten op toetsen, maar – er komt geen punt, maar er komt een komma – ook
- 2205 voldoen aan de criteria zoals die hun beslag hebben gekregen in het coalitieakkoord, dat dan de VVD-fractie zegt: ja, dan kan zo'n windmolenproject in zo'n zoekgebied komen.

Voorzitter, met uw welnemen vervolg ik mijn inbreng.

- 2210 Tijdens de onderhandelingen heeft de VVD al twijfels geuit of het windpark Noorder IJ-Plas deze criteria, die ik net noemde, zou kunnen weerstaan. En daarover verschilden we met elkaar van mening. Uiteindelijk hebben we toen besloten er een vrije kwestie van te maken. Verder zijn er geen afspraken gemaakt over toekomstig stemgedrag bij andere windmolenprojecten. Bij elk project is voor mijn fractie het uitgangspunt – daar komt hij weer, meneer Heijnen – dat aan alle
- 2215 geldende wet- en regelgeving moet worden voldaan en aan de voorwaarden zoals opgeschreven in het coalitieakkoord.

- De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, waar ik wel benieuwd naar ben bij de VVD is of hij zich herkent in het feit dat, als wij nu de Noorder IJ-Plas hebben weggestemd, dat die
- 2220 windturbines op andere locaties in Noord-Holland-Zuid, dus de RES-regio, gecompenseerd zullen moeten worden.

- De heer **TERWAL** (VVD): Ja, laat ik eerst even daar duidelijkheid over geven. Kijk, er wordt hier heel makkelijk gezegd van ja, Windpark Noorder IJ-Plas is even weggestemd. We hebben de
- 2225 afspraak gemaakt dat dit een vrije kwestie was. Dat betekende niet per se dat de VVD al voor ogen stond dat wij tegen het windpark Noorder IJ-Plas zouden stemmen. Daar is een zeer intensieve belangenafweging aan voorafgegaan. De heer De Wit en ook ikzelf hebben met voor- en tegenstanders gesproken. We zijn niet over één nacht ijs gegaan. Meerdere fractievergaderingen hebben we daaraan gewijd. Uiteindelijk heeft dat geleid tot een tegenstem.
- 2230 Dan op uw vraag komend: moet dat gecompenseerd worden in het RES-gebied Noord-Holland-Zuid? Dan gaat u al wel redelijk de diepte in. Ik denk uiteindelijk, het belangrijkste is dat wij als VVD-fractie staan voor de RES-gebieden, staan ook voor het RES-bod. Correct me if I'm wrong, volgens mij is dat RES-bod 3,6 terawattuur voor de RES Noord-Holland-Noord en, uit mijn hoofd, 2,7 voor Noord-Holland-Zuid; optellend 6,3 terawattuur. Dat is het bod en daar staat de VVD
- 2235 voor.

- De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Even om dat recht te zetten. Ik heb niet in mijn mond genomen dat u 'even' voor het afwijzen van de VVGB heeft gestemd. Dat ontlokt mij ook weer een compliment, dat jullie dat inderdaad heel zorgvuldig hebben gedaan.
- 2240

De heer **TERWAL** (VVD): Daar was ik ook naar op zoek, voorzitter.

- De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dat had ik inderdaad door, voorzitter. Maar wat ik er wel uit opmaak, is dat u inderdaad al zegt van, nou, als die windturbines er bij de Noorder IJ-Plas nu niet
- 2245 komen, dan blijft het totale RES-bod van Zuid wel in stand. Kortom, die windturbines gaan dan ergens anders komen. En dat past dan weer in lijn met wat er is gezegd door bijvoorbeeld wethouder Pels. Herkent u dat?

- De heer **TERWAL** (VVD): Ja, wethouder Pels gaat over haar eigen woorden. Maar zoals ik het begreep – maar goed, ik ben geen woordvoerder Klimaat en Energie, dat is mijn zeer
- 2250 gewaardeerde collega De Wit – als er een windmolenproject in de Noorder IJ-Plas niet komt en je wilt toch voldoen aan die 2,7 terawattuur, dan zal je dat ergens elders in de RES-regio Noord-Holland-Zuid moeten opwekken. Of dat dan ook met een nieuw windmolenproject moet, of dat niet kan met bijvoorbeeld extra zonnepanelen, dat laat ik graag aan het debat wat daarover moet
- 2255 plaatsvinden.

De **VOORZITTER**: Laatste vraag.

2260 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, voorzitter, dan rond ik af. Maar dan wil ik u toch wel de toezegging ontlokken dat het RES-bod best leidend mag blijven, maar dat elk project beoordeeld zal worden op een goede ruimtelijke ordening. Is dat wat ik eruit opmaak?

De heer **TERWAL** (VVD): Het korte antwoord, voorzitter: ja.

2265 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dan ga ik meteen aansluiten, voorzitter, bij die laatste vraag. De heer Terwal zei inderdaad dat er een zeer uitgebreide belangenafweging heeft plaatsgevonden door de heer De Wit en door u. Eigenlijk is de vraag, die ook aansluit, van: is diezelfde belangenafweging bij toekomstige projecten ook nog steeds mogelijk?

2270 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, ik zou nu heel flauw kunnen doen richting de heer Hollebeek door weer te zeggen: kort antwoord, ja. Ja, dat klopt. Bij elk toekomstig windmolenproject zal mijn fractie dat toetsen op de geldende wet- en regelgeving. Maar ook op de afspraken, zoals ze gemaakt zijn in het coalitieakkoord. Ik zal het niet herhalen, maar dat gaat dus weer over die hele trits aan voorwaarden die ik al eerder in mijn inbreng noemde.

2275 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Dus de heer Terwal zegt dus eigenlijk dat er daarin niets is veranderd.

2280 De heer **TERWAL** (VVD): Daarin is niets veranderd, nee.

De heer **KLEIN** (CU): Ja, u geeft net aan dat uw fractie een zorgvuldige belangenafweging heeft gemaakt. Daar getuigt uw bijdrage van uw collega in de vergaderingen ook van. Tegelijkertijd lees ik in het interview dat daar gedeputeerde Kocken zegt: het kan niet zo zijn dat we bij elk windmolenproject maar doen waar we zin in hebben. Heeft u het idee dat uw fractie gedaan heeft waar u zin in had?

2285 De heer **TERWAL** (VVD): Nee, die indruk heb ik niet.

2290 De heer **KLEIN** (CU): Staat u dan achter de inhoud van het interview?

De heer **TERWAL** (VVD): Ach, meneer Klein, weet u wat het is? Kijk, dit interview, allereerst valt het mevrouw Kocken te prijzen dat ze ons van tevoren heeft ingelicht. Ik heb het interview gelezen. Zoals mevrouw De Sain al zei, ja, voor bepaalde passages zou ik iets andere bewoordingen hebben gebruikt. Maar ik heb het interview wel zo gelezen dat mevrouw Kocken zegt van, bij elk toekomstig windmolenproject zal er gewoon getoetst moeten worden op de geldende wet- en regelgeving en ook op de afspraken die we met elkaar in het coalitieakkoord hebben gemaakt. Dus in dat opzicht heb ik het interview zo gelezen als een bestendinging van de afspraken die we met elkaar als coalitie hebben gemaakt in dat coalitieakkoord.

2300 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dat is mooi dat u het zo gelezen hebt. Maar u kunt toch niet ontkennen dat de toon is – en dat staat ook letterlijk in het interview– “dit is eens, maar nooit weer”. Ik heb ook net uw collega-Statelid Gielen horen zeggen: wij gaan ervan uit dat er voortaan, als het aan de voorwaarden voldoet zoals die afgesproken zijn in het coalitieakkoord en in de RES, gewoon voorgestemd wordt. Kunt u dat inderdaad beloven aan uw collega-Statelid Gielen?

2305 De heer **TERWAL** (VVD): Volgens mij is het heel grappig. Ik hoor wat gelach uit het vak van D66-Partij voor de Dieren.

2310 Ja, meneer Klein, u moet de eerste politicus vinden die voor u gaat vertellen hoe die de komende weken, maanden, jaren gaat stemmen. Dus dat ga ik niet doen. Het enige wat ik u kan beloven, is dat mijn fractie dat bij elk toekomstig windmolenproject weer heel zorgvuldig zal afwegen, zoals we dat ook bij het windmolenpark Noorder IJ-Plas hebben gedaan, en dat zullen toetsen – maar nu val ik in herhaling, voorzitter – op geldende wet- en regelgeving en op de afspraken die gemaakt zijn in het coalitieakkoord.

2315

De **VOORZITTER**: Een aanvullende vraag, hoop ik.

De heer **KLEIN** (CU): Ja. Dus wat u betreft, kan het best zijn: eens en nog een keer?

2320 De heer **TERWAL** (VVD): Nee, want als ik- Kijk, uiteindelijk als coalitie ben je gecommiteerd aan dat wat er ligt aan wet- en regelgeving en aan het coalitieakkoord. Als er dus een windmolenproject aan een van die voorwaarden niet voldoet, dan verwacht ik dat wij als coalitie tegen de initiatiefnemers zeggen: hé, verhip, het voldoet er niet aan; repareer dat of doe het niet.
2325 coalitie in - althans, laat ik het even bij mijn eigen fractie houden - met zo'n nieuw windmolenproject.

De **VOORZITTER**: Heeft u nog een heel andere vraag?

2330 De heer **KLEIN** (CU): Nee, nou, de vervolgvraag. Want wat is er dan anders dat het nu niet gelukt is om op basis van dezelfde criteria dan met elkaar wel een eensluidende afweging te maken? Dat snap ik gewoon niet. U gaat er nu vanuit: in de toekomst gaat het lukken, maakt u zich geen zorgen. Het is niet eens en nooit weer. Maar het is de eerste keer niet gelukt. Dus wat is er dan anders bij de volgende projecten ten opzichte van het project waar we het over hadden?

2335 De **VOORZITTER**: Dat was uw laatste vraag. De heer Terwal.

2340 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, meneer klein, dan neem ik u een heel klein beetje mee terug in de tijd. Toen wij bezig waren met de coalitieonderhandelingen was het eerste windmolenproject dat in de pijpleiding zat, was Windpark Noorder IJ-Plas. Wij zijn die onderhandeling als VVD ingegaan met een aantal voorwaarden. Ik noemde ze net: zorgvuldige ruimtelijke inpassing, gezondheidseffecten, brede en goed verlopen participatie en voldoende draagvlak. Dat heeft zijn beslag gekregen in het coalitieakkoord. Alleen wij hebben toen al als VVD-fractie aangegeven: wij verwachten niet dat Windpark Noorder IJ-Plas daaraan voldoet, maar we staan er met open vizier
2345 in. We zullen die belangenafweging, die ik net noemde, heel zorgvuldig doen, maar wij willen wel handen vrijhouden. Wat dat anders maakt dan met toekomstige windmolenprojecten is dat er nu een coalitieakkoord ligt, waar wij duidelijk aan kunnen toetsen en waarvan we ook hopen - en daar roep ik ook gedeputeerde Kocken toe op om daar spoed mee te maken - dat dat uiteindelijk zijn beslag krijgt in een windladder. Dan hebben we dus een kader waar we aan kunnen toetsen.
2350 En met het Windpark Noorder IJ-Plas, dat was al zo ver in de tijd voortgeschreden dat we daar al zagen - en dat heb ik onvermeld gelaten, want ik wilde mijn inbreng een beetje kort houden - maar waar wij ook als VVD-fractie naar kijken. Daarover kunt u niet verbaasd zijn, want u heeft als Staten breed de motie van de heer Van Gilse gesteund uit, ik meen, 2021, dat er tussen
2355 gemeenten, buurgemeenten, als een gemeente het op de gemeentegrens doet, er een onderling afsprakenkader moet zijn. Daarvan vonden wij - maar dan ga ik bijna het debat wat de heer De Wit zo netjes heeft gedaan in november, overdoen - het Windpark Noorder IJ-Plas niet aan voldoen.

2360 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dank, voorzitter. Wie zat er dan de vorige periode in de coalitie?

De heer **TERWAL** (VVD): Is dit een quizvraag? Want dan wil ik ook weten wat ik kan winnen.

De **VOORZITTER**: Het is geen pubquiz hier.

2365 De heer **TERWAL** (VVD): Dit was de vraag? Wie de vorige periode in de coalitie zaten?

2370 De heer **HEIJNEN** (CDA): Nee, maar kijk, u zegt: dat kader en dat vinden wij allemaal maar niks, maar u was er toch ook gewoon zelf bij de vorige periode? Kijk, van de BBB snap ik nog: het is nieuw voor ons. Maar u was er toen toch ook?

De heer **TERWAL** (VVD): Ja, maar meneer Heijnen, dit is toch ook niet uw eerste dag? U weet hoe de politiek werkt. We zaten toen in een andere constellatie. We zaten met GroenLinks, PvdA en D66 in een coalitie. Die drie partijen dachten net even iets anders over wind op land dan wij dat dachten. Ja, en dan tel je je knopen en uiteindelijk hebben we binnen dat akkoord genoeg andere

2375 punten kunnen binnenhalen. Maar wind op land, daar hebben we even een – ja, hoe noem je dat – een veer moeten laten.

2380 De heer **HEIJNEN** (CDA): Oké, vooruit. U zegt net in antwoord op de vraag van de heer Klein: er is eigenlijk niets veranderd sinds de situatie. Vindt u het dan verstandig dat dit interview überhaupt heeft plaatsgevonden?

2385 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, dan moet ik bijna in het hoofd van mevrouw Kocken kruipen. Laat ik het zo zeggen: ik kan mij voorstellen dat wanneer je als gedeputeerde Klimaat en Energie nog eens een keer bevraagd wordt door Het Parool over ‘hoe is dat nou allemaal gelopen’, over het hele proces van Windpark Noorder IJ-Plas, ja, het lijkt me lastig dat je zo’n interview continu kan afhouden. Dus ik begrijp op een gegeven moment wel dat mevrouw Kocken heeft gezegd van nou, laat ik daar nou openheid van zaken over geven. Ja, dus dat dat interview heeft plaatsgevonden, nee, dat verbaast mij niet.

2390 De heer **HEIJNEN** (CDA): Vindt u het verstandig dat in dat interview door gedeputeerde Kocken toch de coalitie en “eens, maar nooit weer” en “anders stappen wij eruit”, dat dat is toegevoegd? Want eigenlijk zegt u: er is helemaal niets veranderd. Begrijpt u dan waarom er toch dreigende taal richting de coalitie is geuit? Terwijl er in uw opzicht niets veranderd is.

2395 De heer **TERWAL** (VVD): Ja, maar ja, tuurlijk. Ik begrijp ook dat het afstemmen van het Windpark Noorder IJ-Plas, dat dat een hard gelag voor GroenLinks is. Net zoals dat wij ook bepaalde punten voor ons een hard gelag is. is inherent aan een coalitie met elkaar sluiten. En dan specifiek de bewoordingen van mevrouw Kocken “eens en nooit weer”, ja, zoals ik al zei, ook in navolging van mevrouw De Sain van BBB, ik zou op dat punt iets andere bewoordingen hebben gekozen. Maar
2400 zoals u weet, ik sta vrij redelijk ontspannen in het leven. Ik ga niet elk woord van een gedeputeerde in een krant op een goudschaaltje lopen wegen.

2405 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil nog eventjes terugkomen over het al dan niet twee keer in de coalitie zitten, wat de heer Heijnen daarnet zei. Begrijp ik nou uit uw beantwoording dat u zei: ja, in de vorige coalitie hebben wij een veer gelaten. Maar betekent dat dat u in deze coalitie uw kansen heeft gegrepen om toch te kunnen doen wat u eigenlijk toen tandenknarsend had moeten wegleggen?

2410 De heer **TERWAL** (VVD): Mevrouw Alberts, kijk, u zou bijna mij de reactie ontlokken dat ik zeg: probeer het eens een keer als SP om in een coalitie te komen. Dat was best al een tijdje geleden in de provincie. [...] O, nooit. Oké.

2415 Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Voorzitter, daar maak ik toch bezwaar tegen, want u weet net zo goed als ik [...] Nee, toch eventjes. U weet net zo goed als ik dat de SP op heel veel plekken wel degelijk in coalities heeft gezeten. Dus die flauwe opmerking moet eventjes terzijde en ik hoop dat u hem terugneemt.

2420 De **VOORZITTER**: Even via de voorzitter. Laten we luisteren naar de beantwoording van de heer Terwal.

2425 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dit is een feitelijke constatering. Maar ik wil er wel meteen op reageren, want het klopt: de SP heeft heel vaak in coalities gezeten en was daar ook gewoon een prettige en betrouwbare coalitiepartner, zoals we mee hebben mogen maken in Amsterdam. Maar u weet wel dat u, als u in een coalitie zit, water bij de wijn moet doen. En dan is het inderdaad dat je soms tandenknarsend bepaalde dingen hebt moeten weggeven, in een vorige coalitie, waarvan je dat hoopt te kunnen repareren in een nieuwe coalitie. We hebben wel als VVD gemeend, ook gezien de klimaatverandering die wij ook wel zien, dat we zeggen van: hé, ja, die duurzame energie, daar moeten we wat mee. Dat maakt ook dat wij zeggen: wij voelen ons gecommiteerd aan die regionale energiestrategieën. Dat is een mooi proces geweest met
2430 provincie, gemeenten, waterschappen, inwoners, ondernemers. Daar voelen we ons aan gecommiteerd. We staan ook voor dat bod van die 6,3 terawattuur. Maar hoe specifiek in zo'n zoekgebied invulling wordt gegeven aan zonne-energie of windenergie, dat moet zijn beslag

krijgen in een windladder en zonneladder. En vervolgens zullen we elk project op zijn merites beoordelen, zoals dat staat in het coalitieakkoord.

2435

Mevrouw **ALBERTS-OOSTERBAAN** (SP): Ja, dank u wel. Om zoveel woorden had ik niet gevraagd. 'Ja' was voldoende geweest.

De **VOORZITTER**: Gaat u verder, meneer Terwal.

2440

De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, dan ben ik aan het eind van mijn bijdrage gekomen. Dus ik dank iedereen voor de aandacht.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Leerink van de PvdA.

2445

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Het is altijd de vraag wat je als vierde in de rij nog toe kunt voegen of helderheid kunt bieden.

2450

Misschien dan als eerste maar even beginnend bij Het Parool. Dat is niet het huisblaadje van de gemeente Amsterdam, maar het is toch een respectabele krant met een verzetsverleden, et cetera. Dus we doen in ieder geval die krant te kort volgens mij als we hem zo wegzetten.

2455

Voor de rest snap ik dat het raadsdebat is aangevraagd. Op het moment dat er onduidelijkheden zijn ergens over, dan is dat een mooi instrument om die duidelijkheid te verkrijgen. Daar zijn bij de vorige drie sprekers in ieder geval de nodige pogingen toe gedaan. Dus hier deel vier in de afdeling zoekplaatje en zoek de mogelijke verschillen. Ik denk dat we het echt wel eens zijn.

2460

Althans, binnen de coalitie. Wat mij betreft, zit die als volgt. We onderkennen als coalitie de noodzaak van de energietransitie en hebben ons daarom al gecommitteerd aan de uitkomst van de regionale energiestrategieën, waar, zo hebben we eveneens met elkaar geconcludeerd, noodzakelijkerwijs ook wind op land deel van uitmaakt. Het besluitvormingstraject met

2465

betrekking tot windmolens bij de Noorder IJ-Plas zat tijdens de coalitieonderhandelingen al helemaal aan het eind van een lang besluitvormingsproces. Een proces dat door de verschillende partijen verschillend beoordeeld werd. Zo verschillend, dat het niet mogelijk bleek over dit specifieke geval nog overeenstemming te bereiken en we besloten hebben hier een vrije kwestie van te maken. Wat de PvdA betreft, en dat is ook in het vorige debat, volgens mij, helder

2470

geworden toen we het over de Noorder IJ-Plas hadden, was het helder dat er vanuit de rol die PS heeft geen enkel steekhoudend argument aanwezig was en is om tegen de Verklaring van Geen Bezwaren te stemmen, maar een meerderheid van PS heeft dit om haar moverende redenen toch gedaan. Heel vervelend, maar dat betekent niet dat wij somber zijn over de realisatie van

2475

toekomstige plannen. Juist om situaties als deze in de toekomst te voorkomen, zijn in het coalitieprogramma aanvullende afspraken gemaakt. Bijvoorbeeld als het gaat om de afstemming met omliggende gemeenten, als ook als het gaat om het opstellen van een windladder, waarin de voorkeursvolgorde verder wordt uitgewerkt. We hebben afgesproken en uitgesproken dat gezondheid, als ook een zorgvuldige inpassing en een zorgvuldig doorlopen

2480

besluitvormingsproces van groot belang zijn. Bij dat laatste – ik maak even mijn zin af – overigens wel de kanttekening dat een zorgvuldig besluitvormingsproces niet altijd hoeft en zal betekenen dat iedereen het met de uiteindelijke keuze eens is.

2485

De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel. Dank u wel voor uw uitleg ook. Wat ik interessant vind, is, u zegt over de Noorder IJ-Plas was er wel een verschil van inzicht, want u zegt: mijn fractie vond dat ik geen enkele reden had om tegen te stemmen, maar voor andere fracties was dat helemaal niet zo duidelijk. Maar u stelt dus wel dat voor alle volgende projecten, daar is dat klip en klaar. Daar is geen enkele vorm van discussie over mogelijk, want daar hebben we heel belangrijke afspraken over gemaakt. Maar als u al toen, destijds, bij dat kader zei dat u helemaal geen enkele reden heeft om tegen te stemmen, waarom moet ik dan geloven dat het in volgende gevallen helemaal geen vorm van discussie oplevert?

2490

De heer **LEERINK** (PvdA): Volgens mij ben ik daar net helder over geweest: omdat we aanvullende afspraken hebben gemaakt. We hebben bijvoorbeeld afgesproken dat we met die windladder gaan komen. We hebben bijvoorbeeld afgesproken dat het in voorkomende gevallen goed is om een afwegingskader van betrokken gemeenten te hebben, vroegtijdig. Allemaal zaken waar we ten tijde van het afwegingsproces met betrekking tot de Noorder IJ-Plas niet over beschikten op

dat moment. Reden te meer, zal ik maar zeggen, om ervoor te zorgen dat we dat de volgende keer wel op een goede manier kunnen doen.

2495

De heer **MÜLDER** (D66): Ik begrijp er nu echt helemaal niets meer van. U zegt nu: nee, er zijn wel extra afspraken gemaakt. Terwijl de VVD net zegt – sorry, ik was even zijn achternaam kwijt – dat er absoluut geen afspraken zijn gemaakt over stemgedrag en dat er eigenlijk niets is veranderd ten opzichte van het coalitieakkoord toen die werd gesloten.

2500

De heer **LEERINK** (PvdA): Dat klopt ook helemaal wat de heer Terwal heeft gezegd. Volgens mij zit er niks anders tussen hetgeen wat de heer Terwal zegt en wat ik zeg. We hebben met elkaar afgesproken, zal ik maar zeggen, dat we die windladder nodig hebben. We hebben de voorwaarden geformuleerd wat ons betreft waar we naar kijken op het moment dat we het hebben over wind op land. Vervolgens gaat het inderdaad om die wet- en regelgeving plus die voorwaarden die we met elkaar voor een deel nog gaan bekijken als we het hebben straks over de windladder. Daar zit toch geen licht tussen? Volgens mij concluderen we allebei dat we in feite, op het moment dat we het over de Noorder IJ-Plas hadden, een aantal zaken nog niet hadden om met elkaar tot overeenstemming te komen, wat we straks met behulp van die windladder wel zullen hebben. Dat is toch helder?

2510

De heer **MÜLDER** (D66): Ja, sorry, voor mij is het niet helder. En als het voor mij niet helder is, en ik zie hier heel veel gefronste wenkbrauwjes in de zaal, hoe denkt u dat het- Is dit dan ook uw definitieve antwoord voor bijvoorbeeld al die projectontwikkelaars voor dit soort windprojecten of voor deze energievoorzieningen? Die zullen toch met dezelfde vraagtekens zitten als waar ik mee zit?

2515

De heer **LEERINK** (PvdA): Laat ik het dan nog één keer zeggen. Je merkt, toen wij spraken over de situatie bij de Noorder IJ-Plas- Kijk, wij zijn het er allemaal over eens, dat commitment was er al, dat we zeiden: als we verder willen met die energiestrategie en als we het bod willen halen, dan zal wind op land daarbij horen. Daar was geen misverstand over. Vervolgens merkten we direct, toen we het over de Noorder IJ-Plas hadden, dat het nog best lastig kan zijn als je het hebt over de vraag: onder welke voorwaarden wel, dan wel niet. Daar kwamen we op dat moment niet uit, maar we hebben wel een procesafspraken met elkaar gemaakt door te zeggen: ja, dan hebben we dus meer nodig, bijvoorbeeld zo'n afwegingskader als gaat om de windladder, en een aantal andere zaken die we met elkaar hebben benoemd. Dat gaan we nu doen om ervoor te zorgen dat we de situatie, zoals we die met de Noorder IJ-Plas hebben gehad, zich niet zal herhalen op een ander moment. Ik heb daar eerlijk gezegd alle vertrouwen in, want we zijn het met elkaar eens over het feit dat wind op land moet, we zijn het eens over het feit dat het zorgvuldig moet en we zijn het zelfs eens over de zaken waar we dan extra op moeten letten met elkaar. Dus dat komt terug en daar gaan we het over hebben met elkaar. Daar krijgt u als Staten ook nog wat over te zeggen. En daar heb ik alle vertrouwen in dat we daaruit gaan komen.

2520

2525

2530

De heer **HEIJNEN** (CDA): U bent een positief mens, meneer Leerink. Maar zeggen dat je het met elkaar eens bent, maakt het niet per se gelijk ook waar. Toch even een vraag. Bent u het eens met die zin in het artikel waarin wordt gezegd: dit is die ene, wat mij betreft, zeer zure uitzondering?

2535

De heer **LEERINK** (PvdA): Ik ben het eens. Kijk, we hebben met elkaar nadrukkelijk wel de Noorder IJ-Plas benoemt als een geval apart. En onze insteek met de coalitie is er in voorkomende gevallen wel uit te komen. Dat is de insteek. Vandaaruit dat we alles gaan doen wat we- Als het gaat om die windladder, et cetera. Dus ja, het is wel degelijk wat mij betreft de uitzondering. Het is ook de enige die we benoemd hebben met de intentie om het er in alle gevallen die nog gaan komen, eruit te komen. Dat neemt niet weg, dat hebben andere mensen hier ook al bevestigd, dat we natuurlijk ieder voorstel wat voorligt weer zullen- Het moet nog wel de procedure in, om het zo maar te zeggen. Niemand tekent ergens blind. Maar ik heb er alle vertrouwen in dat we er wel uit gaan komen. Ja.

2540

2545

De heer **HEIJNEN** (CDA): Nou staat in het artikel, als dat niet lukt- Dus u heeft afspraken gemaakt. Nee, laat ik het anders vragen. Heeft u het gevoel, na dit debat gehoord te hebben, dat als er straks een voorstel komt dat voldoet aan de ladder en alle regels en GS zegt 'ja', de omgevingsdienst zegt 'ja', dat u voldoende garanties heeft dat dat project ook daadwerkelijk doorgaat?

2550

2555 De heer **LEERINK** (PvdA): Ik heb mevrouw De Sain gehoord en ik heb de heer Terwal gehoord, en ik heb geen enkele reden, dat had ik al niet tijdens de coalitieonderhandelingen, maar ook niet in het hele traject daarna, om ervan uit te gaan dat zij niet op dezelfde lijn zitten als wij in dit geval zitten. En dat we met elkaar zullen zoeken naar de manier waarop we inderdaad wind op land op een goede manier kunnen realiseren op die plekken waar het noodzakelijk zal zijn. Ik heb geen enkele reden om daaraan te twijfelen.

2560 De heer **HEIJNEN** (CDA): Nog een laatste vraag, voorzitter. En als er dan een voorstel komt en het voldoet aan alle kaders en de beide fracties zeggen 'ja, we maken onze eigen ruimtelijke afweging', want dat zeiden ze ook, 'dat gaan we doen', en we gaan er toch niet in mee, want we vinden dit toch geen goed plan,
2565 is het dan voor u, net als voor GroenLinks, einde coalitie?

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, maar dan wel even de juiste volgorde. Wij komen hier nog bijvoorbeeld te spreken over een windladder. Dat is ook het moment waarop wij met elkaar het gesprek hier voeren. Dan komt het nog een keer terug. Stel nou de situatie dat wij allemaal
2570 zeggen hier 'ja, we gaan akkoord met die windladder' en vervolgens komt er een voorstel wat voldoet aan die windladder, voor alle logica die die windladder in zich heeft en je zegt dan vervolgens 'ja, we zijn tegen', ja, dan is het lastig, want dan kom je inderdaad in de situatie dat je tegen je eigen coalitieakkoord stemt. Maar ik zou niet weten waarom dat gebeurt. Kijk, je kunt altijd net zo lang door redeneren in een als-als-als-situatie, dat je ergens komt dat je zegt van: ja,
2575 nee, maar als je- Als we zo vaak zouden zeggen dat het kwartje de verkeerde kant op komt, dan komen we in de situatie waarin we- Dat is niet realistisch, volgens mij. Ik bedoel, ik snap dat u ernaar zoekt. Dat u ook maar een klein gaatje wil hebben, dat u denkt: o, o, o, wat zou het toch mooi zijn.

2580 De **VOORZITTER**: Meneer Leerink, het is voldoende beantwoord, denk ik. Meneer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Nou, daar neem ik toch even afstand van, want ik zit hier niet te zoeken naar een klein gaatje met 'o, o, wat zou het toch mooi zijn'. Wat dat überhaupt ook mag betekenen, die ene zin. Nee, waar het mij wel om gaat, is dat als GS straks met een nieuw plan
2585 komt en positief adviseert, dat u aan die andere twee coalitiepartijen de ruimte geeft om een afweging te maken om voor of tegen een VVGB te stemmen. Wat u nu zegt: ik geef die ruimte eigenlijk niet; zij moeten gewoon voor dat VVGB stemmen als GS voldoet aan de regels die we met elkaar hebben opgesteld en met een voorstel voor een nieuw windpark komt.

2590 De heer **LEERINK** (PvdA): Als wij met elkaar een zonneladder maken en nog eens aanvullend kijken welke criteria wij op welke manier gaan hanteren en we zijn het daarover eens en er komt daarna een voorstel wat voldoet aan die eisen, ja, dan ga ik ervan uit dat we de dat- Maar we vallen in herhaling. Dan ga ik ervan uit. Maar dat heb ik ook de heer Terwal en mevrouw De Sain
2595 helemaal niet horen zeggen, dat ze in dat geval tegen zouden zijn. Sterker nog, volgens mij hebben zij in hun bewoordingen dat ook steeds aangegeven, dat ze in dat geval gewoon voor het voorstel zullen stemmen.

De heer **KLEIN** (CU): Dank u wel, meneer de voorzitter. Ja, ik vind dat u op zich best een helder verhaal hebt. U zegt eigenlijk: bij de start van de coalitie wisten we nog niet precies wat we nou
2600 een goed windmolenproject vinden en niet. Dus we hebben allemaal een beetje ons eigen gevoel gevolgd. Maar we zijn nu aan het uitwerken wat we belangrijk vinden en wat niet, en straks kunnen we een uniforme afspraak maken en een unaniem besluit nemen als coalitiepartijen daarover. Dan ben ik als eerste benieuwd: welke kant gaat het dan op als we de casus voor
2605 bijvoorbeeld de Noorder IJ-Plas nemen? Zou het betekenen dat GroenLinks en PvdA onder de nieuwe kaders dan tegen de Noorder IJ-Plas zouden gaan stemmen? Of zou het betekenen dat de VVD en BBB voor de Noorder IJ-Plas zouden stemmen?

De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, dan verval je weer in het als-als. Dat vind ik eerlijk gezegd niet zo'n zinvol debat hier. Ja, daar zou ik het eigenlijk bij willen laten, want wat kan ik daar nou verder
2610 over zeggen?

2615 De heer **KLEIN** (CU): Oké. Ja, dan nog een andere vraag. Dan komen er straks kaders met een windladder. En u bent ervan overtuigd dat het dan gaat lukken om over toekomstige projecten een gezamenlijk besluit te nemen. Als de initiatiefnemers van Noorder IJ-Plas nog even op hun handen zitten en dat nieuwe kader afwachten, bent u er dan van overtuigd dat er een gezamenlijk besluit genomen kan worden over de Noorder IJ-Plas?

2620 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, dat weet ik niet. Maar we hebben de Noorder IJ-Plas ook wel daadwerkelijk als een geval apart benoemd, ook omdat het zover in het besluitvormingstraject zat. Wat mij betreft gaan we dan eerst pas kijken naar die windladder en ervoor zorgen dat we de rest van de projecten op een goede manier vooruit kunnen helpen. Dat is wat mij betreft het allerbelangrijkste. En wat ik misschien nog wel het allerbelangrijkste vind, is dat er geen verschil van inzichten is in de coalitie over het feit dat we wind op land zullen moeten realiseren. Ik bedoel, daar zijn we het over eens. Ik heb geen enkele aanleiding om ervan uit te gaan dat we dat niet gaan realiseren in deze periode. Volgens mij hebben we dat zo goed mogelijk helder geprobeerd te maken en dat heeft u zelf net nog een keer ontzettend helder samengevat waarom wat ons betreft dit geval even lastig was en we kijken hoe we dat in voorkomende gevallen beter kunnen doen.

2630 De **VOORZITTER**: Meneer Klein, een laatste vraag.

2635 De heer **KLEIN** (CU): Ja, dan haak ik nog even aan op het woord dat u gebruikt. U zegt: we hebben dat zo benoemd. Ik heb nog even gekeken in het coalitieakkoord en volgens mij staat er niks over de Noorder IJ-Plas. Dus dat brengt mij op de vraag: waar is het dan wel benoemd? En wat is daar nog meer benoemd wat bepalend is voor de coalitiepartijen?

2640 De heer **LEERINK** (PvdA): Als ik zeg 'we hebben het benoemd', dan hebben we het onderling als coalitie benoemd. Het coalitieakkoord is natuurlijk ook een afsprakenstel tussen de verschillende coalitiepartners. Ik zou heel flauw kunnen zeggen: daarin hebben we opgeschreven wat we wel hebben afgesproken en niet wat we niet hebben afgesproken; en de Noorder IJ-Plas hoorde daar dus nadrukkelijk niet bij. Maar als u aan mij vraagt: zijn er meer van dit soort afspraken? Dit is de enige die mij bijgebleven is. Het enige punt, waarvan ik de indruk heb van, nou, daar hebben we inderdaad met elkaar over gesproken, even los van dat het niet in het coalitieakkoord is terechtgekomen.

2645 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, toch even terug op de afspraken. Heeft u ook afspraken gemaakt wanneer die ladder dan gaat komen?

2650 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, zo snel mogelijk. Ik heb goede hoop dat dat voor de zomer is, maar dat is misschien iets wat u straks aan de gedeputeerde kunt vragen. We zijn het erover eens dat dat zo snel mogelijk moet, want we willen het tempo erin houden.

De heer **MÜLDER** (D66): Weet u ook wanneer alle windprojecten moeten zijn ingeleverd?

2655 De heer **LEERINK** (PvdA): Volgens mij zijn we het erover eens dat die windladder er zo snel mogelijk moet komen. Ik heb geen enkel aanleiding om – maar dat kan mevrouw Kocken straks beter beantwoorden dan ik – waarom die er niet heel snel zou zijn. En dan moeten we er gewoon mee aan het werk.

2660 De heer **MÜLDER** (D66): Ik snap dat dit een mening betreft, maar als u 1 januari 2025 alle windprojecten moet hebben ingediend en u gaat er nog even tot de zomer over doen om een ladder te maken, dan vraag ik me af of de beloften van 'we halen de RES ook met wind' niet een beetje gratis is.

2665 De heer **LEERINK** (PvdA): Ja, ik denk dat dat moet kunnen. Ik heb ook geen aanleiding om ervan uit te gaan dat het niet lukt. Ja, we kunnen met zijn allen een beetje gaan zitten somberen hier. Als ik de heer Klein straks mocht geloven, was het helemaal somberheid troef. Dat is niet mijn insteek in dit geval. Ik ga er gewoon vanuit dat die windladder er voor de zomer is en dat we dan met gezwinde spoed doorgaan, omdat we het allemaal heel belangrijk vinden.

2670

2675 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dat was de eerste termijn. Dan zou er nog een tweede termijn zijn, maar ik heb u allemaal heel veel tijd en ruimte gegeven. Ja, maar de gedeputeerde komt pas na de tweede termijn en daarna is er geen termijn meer. Dus dat betekent, er kan wel geïnterrumpeerd worden bij de gedeputeerde. Maar ik kijk even na of er nog überhaupt partijen zijn- Maar ik denk dat iedereen nagenoeg zijn tijd heeft verbruikt. Dus ik kijk even rond of er nog heel veel behoefte is aan een korte tweede termijn.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Het lijkt me verstandig, voorzitter, om even een kwartiertje te schorsen.

2680 De **VOORZITTER**: Meerderen? Dan schorsen we tot 16.50 uur.

Schorsing van 16.37 tot 16.52 uur.

2685 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik heb even gekeken, er zijn nog wel spreektijden in de tweede termijn, maar dat zijn luttele seconden. Dus ik ga u wel verzoeken, wie nog gebruik kan maken van de tweede termijn, om het kort te houden. De heer Heijnen van het CDA. U kunt op de klok zien hoeveel tijd u nog heeft.

Tweede termijn Provinciale Staten

2690 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, ik hoop op enige clementie, want ik ga dat doen mede namens D66, Volt, ChristenUnie, JA21, Partij voor de Dieren en de SP.

De **VOORZITTER**: We tellen het bij elkaar op.

2695 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben benieuwd.

2700 Voorzitter, we hebben in dit debat gehoord, er is na de behandeling van de Noorder IJ-Plas eigenlijk niets veranderd. Wij constateren dat er toch een explosief interview is gegeven, voorzitter, waarvan dan nu alles koek en ei zou zijn. En je kunt wel zeggen dat je het met elkaar eens bent, maar dat maakt het nog niet waar. Wij hebben vier partijen veel horen doorverwijzen naar de zonneladder en de windladder. Die gaan alles oplossen. Voorzitter, wij kijken dan ook reikhalzend uit naar die presentatie van die eensgezindheid die we dan gaan zien in de wind- en zonneladder. Voorzitter, daarbij wel de opmerking dat ook die altijd contextafhankelijk blijven en altijd subjectief zullen blijven bij ieder project. Er zijn vandaag door geen een van de partijen garanties gegeven. Dus ik heb zomaar het gevoel dat dit onderwerp nog een keer terug gaat komen. Ik dank u wel.

2710 De **VOORZITTER**: U sprak namens D66, Volt- [...] De SP. Dan heb ik 50PLUS. U sprak ook namens 50PLUS? Meneer Van Tiggelen, er werd ook namens u gesproken? Ja. Dat gaat goed. Ook namens GroenLinks en- Nee, dat dacht ik al. Heeft u nog behoefte aan de tweede termijn? De heer Terwal nog?

2715 De heer **TERWAL** (VVD): Nee, voorzitter, geen behoefte aan de tweede termijn. Maar ik zou er wel een gewoonte van willen maken dat het CDA voortaan altijd spreekt namens alle genoemde oppositiepartijen.

De **VOORZITTER**: Dat gaat wel lekker snel. Even centraal, dames en heren. Mevrouw De Sain ook niet? De heer Leerink nog? Dan geef ik nu het woord aan gedeputeerde Kocken.

2720 *Eerste termijn Gedeputeerde Staten*

2725 Gedeputeerde **KOCKEN**: Wat zal ik er nog eens aan toevoegen? Er is al heel veel over gezegd. Misschien is het gewoon goed om te zeggen- Kijk, er is hier vanuit GS en zeker ook vanuit mijn portefeuille in november iets gebeurt wat wij op zich graag anders hadden zien gaan, want wij hadden u een positief advies meegegeven en u bent daar als Staten niet in meegegaan; op een onderwerp wat ook nog best wel wat publiciteit krijgt. Dat betekent dat er vragen komen. Ik vind het gewoon niet passend om daar dan nooit een antwoord op te geven. Ik heb er wel voor gekozen om dat niet direct te doen, ook omdat ik denk dat dat allemaal, de publiciteit verder over en weer, niet zou bevorderen, maar ik vond het goed om daar op enig moment wel enige duiding aan te geven. Die is aan de ene kant volgens mij vrij feitelijk: wat zijn afspraken geweest,

2730 waar gaat het over? En aan de andere kant ook gewoon persoonlijk. Dus ik heb daarbij verteld dat ik zeven jaar geleden van Amsterdam naar Haarlem ben gefietst, dat ik dit project- Dus wat dat betreft is het mij ook wel na aan het hart. Ik had het zelf heel graag wel de overkant zien halen. In die zin laat ik dan aan u allemaal zeggen: de woorden 'super zuur' had ik niet met mijn college van tevoren afgesproken, moet u maar aan mij persoonlijk wijten dat ik die woorden kies en geen
2735 andere, en mijn collega's hadden daar waarschijnlijk een andere woordkeus voor gehad en dan had ik misschien gedacht: nou, er had nog wel wat bovenop gekund. En zo is de een misschien wat uitgesprokener dan de ander. Persoonlijk zie ik het niet als een heel explosief interview. U had het coalitiestandpunt eerder al tot u kunnen nemen. In ieder geval vind ik het prettig om te zien dat in de coalitie het niet als explosief is ervaren. Ze hebben allemaal volgens mij op al uw
2740 vragen antwoord gegeven. Ik heb eigenlijk niet het idee dat er door mij nog veel te beantwoorden valt, maar ik zag al iemand bijna opspringen. Dus misschien moet u dan nu de gelegenheid nemen, want anders rond ik af.

2745 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, dank. U zegt: ik heb de woorden 'super zuur' niet afgestemd met mijn collega-gedeputeerden. Heeft u het bommetje onder de coalitie wel afgestemd met uw collega-gedeputeerden?

2750 Gedeputeerde **KOCKEN**: Volgens mij is dat helemaal geen bom onder de coalitie. Ik heb alleen uitgesproken dat als u mij als Staten op pad stuurt om een bepaalde taak uit te gaan voeren, dat ik ervan uit ga dat u mij daar dan ook in steunt. En als u hier bij elke taak die ik meekrijg vervolgens zomaar kunt zeggen 'o ja, trouwens niet', dan zouden we een probleem hebben. Dat verwacht ik helemaal niet. Maar als u mij vraagt 'wat nou als dat toch gebeurt', dan is eigenlijk de algemene vraag die ook al door een aantal anderen werd gememoreerd: wat nou als je je niet aan het coalitieakkoord houdt. Nou, dan hebben we een probleem. Dat geldt op alle dossiers. Want ik
2755 verwacht van alle coalitiepartijen dat zij het coalitieakkoord gewoon nakomen, en dat ben ik aan het uitvoeren.

2760 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, de gedeputeerde zegt net weer dat je dan 'zomaar je daar niet aan houdt', terwijl, ik hoorde net de fracties van BBB en VVD betogen dat ze een zeer zorgvuldige afweging hebben gemaakt bij de Noorder IJ-Plas. Hoe beoordeelt u dan in dat licht uw woorden 'partijen doen waar ze zin in hebben' of woorden van dergelijke strekking die u in het interview heeft gebezigd en eigenlijk hier ook herhaalt?

2765 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik heb daarmee niet gezegd dat dat in dit geval gebeurd is. We hebben namelijk juist met elkaar allerlei afspraken gemaakt en daar houden we ons wederzijds aan als coalitiepartijen, en daar mag ik op vertrouwen. Daar ga ik tenminste vanuit. Dus ik als GroenLinks-afgevaardigde in dit college ervan uit dat niet alleen GroenLinks, maar ook de andere drie partijen zich aan de afspraken houden. Dat doen mijn collega's denk ik ook, want anders is er geen basis om te werken. Dat betekent niet, dat als je een uitzondering maakt, dat die niet kan
2770 bestaan. Ik wist daarvan. Dat wist de hele coalitie. Dat is wat er aan de hand is. Dus het is niet dat er toen maar gewoon wat gedaan is. Maar voor zover de indruk bestaat dat hier elk voorstel wat voorligt helemaal openligt, is dat een verkeerde voorstelling van zaken. De voorstellen die uit het coalitieakkoord voortkomen, daarvan verwacht ik dat de coalitie die steunt. Dat lijkt me een heel normale verwachting, want anders kan ik hier moeilijk aan de slag deze vier jaar.

2775 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, nog een laatste onderwerp, wat u ook in het interview noemt: eventueel juridische procedures. Hoe gaat u daar als GS mee om?

2780 Gedeputeerde **KOCKEN**: Nou, dat is een reactie op de aankondiging van Amsterdam dat zij van zins zijn hierover te procederen. Dat is hun eigen keus. Dat moeten zij doen. Daarin zit volgens mij een scheiding. Aan de ene kant, u bent als Staten een bestuursorgaan waar het gaat over het wel of niet afgeven van een VVGB. Als u dat niet doet, dan kan dat aangevochten worden. Als u dat wel doet, kan dat ook aangevochten worden. Als dat zo is, komt dat bij de rechter terecht. Na die VVGB komt ook nog de beslissing van GS om wel of niet een vergunning te verlenen. Daar
2785 kun je ook over procederen. Afhankelijk van waartegen geprocedeerd is of wordt, zijn wij wel of niet aan zet. Waar GS een rol heeft, zullen wij die nemen, en waar PS een rol heeft, ligt die bij u.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank, voorzitter. Ik vraag me af hoe de afspraken uit het coalitieakkoord zich straks verhouden tot de windladder. Stel dat die windladder een stuk

2790 strakker zal worden dan de afspraken van nu, betekent dat dat er nog meer windprojecten weggestemd kunnen worden? En wat voor gevolgen heeft dat dan weer voor het coalitieakkoord?

2795 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ik ga ervan uit dat de windladder in lijn is met wat de coalitie heeft afgesproken met elkaar en dat daar dus helemaal niet zo heel veel verrassends uit zal komen. U weet ook al wat daarin zit, want daar heeft u al het een en ander over gehoord. Het lijkt me heel ongelukkig om nu een discussie te gaan voeren over een stuk wat er nog niet is en of dat dan wel of niet voldoet aan wat u ervan verwacht of wat hier vijfenvijftig andere mensen ervan verwachten. Die windladder zal als het goed is, en zo laat ik hem opstellen, voldoen aan de verwachtingen die je op basis van dat akkoord mag hebben. En straks, als die hier ligt, kunnen we daar met elkaar over in discussie: of u vindt dat dat nog beter kan.

2800 De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ja, dan rest mij nog een vraag. Als die windladder er eenmaal is, heeft u dan voldoende tijd om die ladder te verwerken in het lopende beleid om op tijd te zijn voor 1 januari '25, wanneer alle subsidieaanvragen binnen moeten zijn?

2805 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, u bedoelt met '1 januari 2025' denk ik dat erop gekoerst wordt dat dan alle vergunningen voor windmolens zouden moeten zijn aangevraagd. De realiteit is ook dat we binnenkort hier een RES 2.0 voor hebben, waarin nog zoekgebieden worden toegevoegd en zoekgebieden worden afgevoerd van de kaart, zoals die er ligt. Dus het is helemaal niet gezegd dat we, nadat we waar we nu mee bezig zijn, hier nooit meer een beslissing over wind zullen maken. En ik denk dat we daar ook het onderscheid in moeten maken. Wij maken regelgeving en die proberen we zo snel mogelijk ook vast te leggen. Dus als wij een nieuwe regel maken, moet die inderdaad landen in onze regelgeving. Dat is nu zo; dat is straks zo. En dat doen wij gewoon zo snel mogelijk. En dat is zo voortvarend als dat gaat. Dat is waar we het mee moeten doen. Dat betekent dat bijvoorbeeld de Noorder IJ, die nu voorlag, op het kader wordt getoetst zoals dat nu geldend is. En straks, nadat de Omgevingsverordening wordt aangepast, als de Omgevingsverordening wordt aangepast, wordt het aan een nieuw kader getoetst. Ja, zo werkt het met alle aanvragen die hier worden gedaan.

2810 De heer **MÜLDER** (D66): Dank u wel voor het woord. Ja, het is toch inderdaad interessant, want waar u zegt 'nee, goh, we komen helemaal niet in het geding qua tijd' is het toch interessant dat op de website van de RES staat dat u uiterlijk begin 2024 de ruimtelijke afweging moet hebben gemaakt voor de vergunningen voor 2025, 1 januari. Een vraag die bij mij nog staat, is dat er nog windprojecten zijn waar wij ons aan hadden gecommitteerd, die niet in de RES op dit moment vallen. Hoe zit het daarmee?

2815 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, u vroeg dat volgens mij net ook. Ik zal heel eerlijk zeggen dat ik dat maar genegeerd had, want ik heb geen idee welke toezeggingen u daar bedoelt. Wij hebben volgens mij een Omgevingsverordening die heel duidelijk is: als het geen zoekgebied is, kunnen er geen windmolens worden neergezet. Dus ik weet niet welke- Of dat dan een toezegging is van u in de vorige periode, dat u dat bedoelt. Ik herken ze niet. Wij hebben volgens mij gewoon de RES-procedures en die doen we in zuid en in noord. Daar zitten allerlei zoekgebieden in. Op allerlei plekken wordt er gekeken wat waar kan worden ingepast. Die zijn allemaal in verschillende snelheden. Die komen, op het moment dat ze plaatselijk zijn afgerond, hier uiteindelijk bij ons terecht. Daar komt het denk ik op neer. Ik herken niet dat er, naast die RES'en en naast de zoekgebieden die wij daarin hebben vastgesteld hier, nog toezeggingen zijn gedaan aan, ik neem aan, dan gemeenten, bedoelt u?

2820 De heer **MÜLDER** (D66): Ik kan het verduidelijken. Volgens mij gaat dit om uw voorganger die ooit met Haarlemmermeer nog een extra afspraak heeft gemaakt over wind.

2830 Gedeputeerde **KOCKEN**: Ja, als u dat niet concreter kan maken dan dit, dan kan ik u niet- [...] Nee, nou ja, dan weet ik niet aan welke afspraken u refereert. Ik weet alleen dat er in Haarlemmermeer gewoon zoekgebieden zijn. En dat als een gemeente iets wil op een plek buiten de zoekgebieden, dat ze dan bijvoorbeeld nu, op dit moment van de herijking, dat zoekgebied moeten gaan toevoegen. Daarna stellen zij dat vast en daarna stellen wij dat vast. En dan is het mogelijk, want dan gaan we dat verwerken in de Omgevingsverordening. Als het daarin staat, dan toetsen we het daaraan.

2845

- 2850 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik dacht, ik laat de gedeputeerde even uitpraten. Ik bedoel, het is bijna klaar. Ik heb een vraag van een heel andere orde. Gedeputeerden zei zojuist van: ik voelde de behoefte om duiding te geven; niet direct, maar op een ander moment. Het lijkt er een beetje op alsof de gedeputeerde dat moment gekozen heeft. Dan is mijn vraag eigenlijk: komt het initiatief voor dit interview bij Het Parool vandaan of komt dat bij u vandaan?
- 2855 Gedeputeerde **KOCKEN**: Eerder 'het huisblad van de gemeente Amsterdam', wordt daar nog een keer herhaald. Ik weet niet of dat zo geduid moet worden. Ik kan u wel zeggen dat ik wel heb gekeken: aan wie wil ik dit uitleggen? Ik vind daar Het Parool een goede gelegenheid voor. Die hebben veel aandacht voor dit onderwerp. Er zijn veel mensen daar die belang hebben of
- 2860 interesse hebben in deze specifieke ontwikkeling. Dus dat leek me passender dan de Tubantia, die overigens ook geen interviewverzoek hadden gedaan. Dus dat komt dan ook een beetje ongelukkig. Dat krijg je dan bijna niet voor elkaar denk ik. Dus deze gelegenheid was er. Het leek mij passend, en nogmaals, die heb ik expres niet in november al gedaan, maar rustig na het kerstreces nog eens even goed over nagedacht en daarna een interview aan gegeven. Dat was het
- 2865 denk ik.
- De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan zijn we nu aan het eind gekomen van dit fractiedebat. U kunt er allen mee instemmen dat we dit debat gaan afronden. Er zijn verder geen moties ingediend. Dus we hoeven ook niet te stemmen.
- 2870 *De discussie wordt gesloten.*
- 10. Indien aan de orde: advies GS op motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.**
- 2875 De **VOORZITTER**: Daarmee zijn we bij agendapunt tien en dat zijn de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Er zijn er een aantal ingediend. De eerste is de motie van de SP. Dat is motie M01, klopt dat? 2024. Met als titel Onderzoek criminaliteit en witwaspraktijken vakantieparken. Die zal ik zelf even vanaf deze kant van advies voorzien.
- 2880 Ik ontraad deze. Ik zal u uitleggen waarom. Het onderzoek waaraan wordt gerefereerd, 'Fout Vastgoed', heeft geleid tot de vaststelling van een aantal indicatoren die zouden kunnen duiden op criminaliteit en witwassen. Er worden geen specifieke parken genoemd, maar het zijn generieke indicatoren. Die zijn dus heel goed toepasbaar in het hele land. Dat betekent dat niet alleen voor de plek waar dit onderzoek heeft plaatsgevonden deze indicatoren bruikbaar zouden
- 2885 kunnen zijn, maar ook voor ons in Noord-Holland. Dus in die zin heeft het geen zin om een gelijk onderzoek in Noord-Holland te doen, want wij kunnen prima gebruik maken van de gegevens die elders zijn neergelegd. Dus geen meerwaarde. Wij onderkennen allang de noodzaak.
- Er is geen interruptie mogelijk. U gaat staan, maar er is geen interruptie mogelijk.
- 2890 Wij onderkennen de noodzaak van een goede informatiepositie op vakantieparken. Dat weet u. En wij helpen gemeenten daar ook al lange tijd bij. Dat weet u ook. We hebben de afgelopen jaren ook geïnvesteerd in verschillende instrumenten. Het uitgangspunt was altijd dat het moet aansluiten bij de behoefte van de gemeenten en dat het eenvoudig toepasbaar is. Dat is ook een
- 2895 van de redenen waarom we de Handreiking Informatiegericht Handelen Vakantieparken hebben samengesteld vanuit ons Programma weerbare overheid. We hebben ook een projectontwikkelaar ingehuurd om gemeenten daarbij te helpen en ook om te zorgen dat de gemeenten de handreiking kunnen toepassen. Een doel van die handreiking is dat de gemeenten een juiste informatiepositie krijgen ten aanzien van vakantieparken en daarmee ook hun informatiepositie
- 2900 kunnen versterken. Vervolgens kunnen ze met die integrale informatiepositie, want die heb je wel nodig, ook gerichte acties gaan toepassen op vakantieparken. Acties die leiden tot een weerbare overheid, ondernemers en burgers, et cetera, die op zo'n vakantiepark betrokken zijn. Daarnaast hebben we ook de gemeenten ondersteund bij het op orde brengen van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) op vakantieparken. Dat is en blijft natuurlijk altijd een
- 2905 gemeentelijke verantwoordelijkheid, dat wil ik wel gezegd hebben. En wij doen wat wij kunnen. Dat onderzoek 'Fout Vastgoed', die indicatoren, zal er zeker weer toe bijdragen dat daar een slag in gemaakt kan worden. Maar het is dus niet nodig om gelijk onderzoek te doen in Noord-Holland. Dat ten aanzien van het advies op motie M01. Het is motie één, het is tenslotte de eerste van het nieuwe jaar.

2910

En dan hebben we motie M02 Convenant emissiearme stallen. Gedeputeerde Beemsterboer.

2915

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Voorzitter, dank u wel. Ook deze zullen we ontraden. De Partij voor de Dieren heeft zich in de commissievergadering natuurlijk ook al tegen innovatie uitgesproken hier. Daarbij werd een link gelegd naar elektrische auto's. Dat heb ik in de commissievergadering ook aangegeven: ja, als je wil dat we met zijn allen niet meer autorijden, kan je niet zeggen, in mijn ogen, stop dan nu maar met elektrificatie van het hele wagenpark. Zo zie ik die oproep tot het stoppen van innovatie in de agrarische sector ook. Ik heb de afgelopen periode heel veel kansrijke innovaties in de agrarische sector gezien. Hier gaat het dan ook nog een keer om een samenwerking tussen twaalf provincies, het Rijk, sectoren en ook natuurbelangenorganisaties, om die innovaties en de organisatie van innovaties juist zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen. Een andere reden om te ontraden is dat in het coalitieakkoord duidelijke uitspraken staan juist over de wenselijkheid van landbouwinnovaties. Dus vandaar dat we ontraden. Dank u wel.

2925

De **VOORZITTER**: We gaan naar motie M03 van de ChristenUnie met als titel Betrek MVO Nederland bij de herziening van economisch beleid. Gedeputeerde Rommel.

2930

Gedeputeerde **ROMMEL**: Dank u, voorzitter. Ja, deze motie zouden we kunnen overnemen, maar wel even nog met een kanttekening erbij dat ik graag de input ophaal bij de actualisatie van de economische uitvoeringsagenda en de monitoring van de duurzame economie. Ik moet wel daarbij nog opmerken dat, ja, we zullen dus inzoomen op de aanknopingspunten die daarin zijn, die zijn ons ook wel bekend, voor onze provinciale uitvoering en instrumenten natuurlijk daarbij. Maar ik kan dus nog geen toezegging doen of daar opvolging aan gegeven kan worden. En ja, voor wat betreft de monitoring is natuurlijk wel een voorwaarde dat we voldoende meerdere gegevens hebben om dat te kunnen gaan doen. Dus als ik dat op deze manier mag lezen, dan kan ik adviseren om deze over te nemen.

2935

2940

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we de motie nummer M05, ingediend door D66, met als titel Aanbevelingen van het Rijk- Sorry, M04 Economisch beleidskader, ingediend door de ChristenUnie, CDA, D66, Volt en de Partij voor de Dieren. Excuses. Ook gedeputeerde Rommel.

2945

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ja, dank u. We hebben hier natuurlijk al over gesproken eerder in de commissie ook. Ik heb naar aanleiding daarvan even nagekeken hoe die moties er natuurlijk uitzagen die u heeft ingediend. Ik wil deze motie ontraden. U heeft aangegeven: betrek ons hierbij. Ik heb ook toegezegd: we gaan die veertig procent-versie voorleggen en 'tachtig' heeft u al in de motie aangegeven. Ik wil dit onderraden, omdat ik heel graag over wil gaan tot het uitvoeren van wat er al ligt, omdat, als we het andersom gaan doen en alle mensen zich nu eerst in gaan zetten voor het opnieuw kaderen, en dan weet ik niet wat eruit komt, gaan we vertraging oplopen. Ik wil liever nu beginnen en aan de slag gaan en met u goed doorspreken wat erin staat. Dan kunnen we volgend jaar altijd kijken of daar nog meer voor nodig is. Dan kan ik u ook bijpraten over alle mooie dingen waar we al mee bezig zijn. Dus deze zou ik dan ontraden.

2950

2955

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan gaan we naar motie nummer M05. Die is ingediend door D66. De titel is Aanbeveling van het Rijk over PPLG Noord-Holland. Gedeputeerde Beemsterboer.

2960

2965

Gedeputeerde **BEEMSTERBOER**: Ja, voorzitter, dank u wel. Ook deze motie zal ik moeten ontraden. Net als in de LNV-brief is er in de opdracht van de motie geen koppeling gemaakt tussen budgetten die nodig zijn en de doelen waartoe wordt opgeroepen. Richting het ministerie geven we juist wel aan dat die budgetten ook echt wel nodig zijn. Die brief van LNV nemen we natuurlijk wel serieus en nemen we ook mee, maar uiteindelijk is het uw PPLG en zijn er meer doelen dan alleen die in de brief van LNV zijn aangehaald. We hebben een duidelijk proces aangegeven, waar in maart nog een technische briefing volgt over de vorm van totstandkoming van het PPLG en daar heeft u een belangrijke rol in. Dus ik zou u op willen roepen om uw inbreng vooral ook in het proces, dat we toch al met elkaar hebben uitgestippeld, te doen. Tot slot, in de laatste oproep roept u eigenlijk GS gewoon op om ons werk te doen. Ik heb er in elk geval volledig vertrouwen in dat mijn collega Kocken dat ook gewoon doet. Dus daar is geen motie voor nodig.

2970 De **VOORZITTER**: Dank u wel.

De laatste motie Vreemd aan de Orde van de Dag is motie M06, ingediend door Volt: Aandacht voor Oekraïne, ook na twee jaar oorlog. En ik denk dat u het met mij eens bent dat het verschrikkelijk is dat daar nog steeds oorlog moet. Deze motie wil ik uiteraard aan de Staten laten, maar als u hem aanneemt zal ik hem met zeer veel genoegen overnemen.

11. Gebundelde stemming van alle motie(s).

2980 De **VOORZITTER**: Dan gaan we nu over naar de gebundelde stemming van alle moties. Als eerste gaan wij nog stemmen over motie M201-2023. De stemmen stakten over die motie. Dat is de motie Intensieve veehouderij extensiveren, ingediend destijds door de Partij voor de Dieren, Volt en D66. Heeft u allen nog het dictum scherp voor ogen? Het dictum was om zo snel als juridisch mogelijk met een voorstel te komen voor de aanpassing van artikel 6.34 Omgevingsverordening om de uitbreiding van bestaande intensieve veehouderij alleen maar toe te staan als de dieren meer ruimte krijgen. Dat was motie M201-2023.

2985 We gaan heel even kijken hoeveel geldige stemmen uitgebracht kunnen worden. Twee, drie, vier, vijf. Ik zie vijf afwezigen. Als het goed is zijn we met vijftig Statenleden aanwezig. Graag even uw aandacht nog voor deze laatste exercitie van deze dag. Dames en heren, even centraal.

2990 Aan de orde is nu de stemming over motie M201-2023. Er kunnen vijftig geldige stemmen worden uitgebracht. Nogmaals, ingediend door de fracties Partij voor de Dieren, Volt en D66 inzake Intensieve veehouderij extensiveren. Verlangt iemand hoofdelijke stemming of aantekening? Iemand een stemverklaring? Dan open ik nu de stemming voor motie M201 uit het jaar 2023.

3000 Motie 201-2023 'Intensieve veehouderij extensiveren', ingediend door Partij voor de Dieren, Volt en D66.

Motie 201-2023 is met 25 stemmen voor en 25 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: GroenLinks, PvdA, D66, Partij voor de Dieren, Volt, SP en ChristenUnie; tegen hebben gestemd: BBB, VVD, JA21, PVV, CDA, Forum voor Democratie en 50PLUS.

3005 De **VOORZITTER**: Nou, het is heel knap. Volgens onze regels, dames en heren, is deze motie nu verworpen. Als er twee keer gestemd wordt en de stemmen staken, daarmee is hij verworpen.

3010 De volgende die wij in stemming gaan brengen, is motie M01, motie Vreemd aan de Orde van de Dag, ingediend door de SP 'Onderzoek criminaliteit en witwaspraktijken vakantieparken campings. De stemming is bijna geopend, als ik eerst even kijk: wil iemand hoofdelijk stemmen? Mevrouw Bouhleh.

Mevrouw **BOUHLEL-LASCARIS** (SP): Ja, ik wil hem graag intrekken, want ik ben niet helemaal tevreden met wat u zei. Ik kom erop terug.

3015 *Motie 01 'Onderzoek criminaliteit en witwaspraktijken vakantieparken/campings' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

3020 De **VOORZITTER**: Dat is goed. Gaan we naar motie nummer M02, ingediend door Partij voor de Dieren, motie Convenant emissiearme stallen. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Iemand een stemverklaring of- Ja, de heer Hollebeek, Partij voor de Dieren.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, voorzitter, ik wil er toch even melding van maken dat ik het jammer vind dat de gedeputeerde blijft stellen dat wij tegen innovaties zijn, waar dat alleen het geval is als het gaat tegen een schone, gezonde leefomgeving. Dank u wel.

3025 De **VOORZITTER**: Dank u wel. Anderen nog? Zo niet, dan open ik de stemming van motie M02. Vijftig stemmen binnen.

Motie 02 'Convenant emissiearme stallen', ingediend door Partij voor de Dieren.

3030 Motie 02 is met 6 stemmen voor en 44 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd: Partij voor de Dieren en SP.

3035 De **VOORZITTER**: Gaan we naar motie M03, ingediend door de ChristenUnie en Partij voor de Dieren. De titel is Betrek MVO Nederland bij de herziening van het economisch beleid. Is er iemand die hoofdelijke stemming wil? Iemand een stemverklaring? Iemand aantekening? Dan open ik de stemming voor motie M03. De stemming is gesloten.

3040 Motie 03 'Betrekt MVO Nederland bij herziening van Economisch beleid', ingediend door ChristenUnie en Partij voor de Dieren.
Motie 03 is met 44 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: JA21, Forum voor Democratie en PVV.

3045 De **VOORZITTER**: Stemming over motie nummer M04, ingediend door de ChristenUnie, CDA, D66, Volt en de Partij voor de Dieren met als titel Nieuw economisch beleidskader. De heer Klein.
De heer **KLEIN** (CU): Ja, meneer de voorzitter, ik wil deze graag aanhouden, want ik wil hier graag in gesprek over met de gedeputeerde en dat lukt op dit moment niet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Dan is motie nummer M04 aangehouden.

3050 *Motie 04 'Nieuw economisch beleidskader' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

3055 De **VOORZITTER**: Dan breng ik in stemming motie nummer M05, ingediend door D66, Partij voor de Dieren, Volt en de SP. De heer Mülder, D66.

3060 De heer **MÜLDER** (D66): Ja, dank u wel. Ook ik wil hem graag aanhouden, omdat er blijkbaar een moment is dat we nog uitgebreid met elkaar kunnen bediscussiëren wat daarin stond. Ondanks dat hij onnodig was, hadden we hem zeker in stemming kunnen brengen, maar laten we op een ander moment ook nog het debat hierover extra kunnen voeren.

De **VOORZITTER**: Dank u wel. Daarmee is motie nummer M05 aangehouden.

3065 *Motie 05 'Aanbevelingen van het Rijk over PPLG-Noord-Holland' maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen c.q. besluitvorming.*

De **VOORZITTER**: Dan gaan we naar motie nummer M06, ingediend door Volt en de ChristenUnie: Aandacht voor Oekraïne, ook na twee jaar oorlog. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst? Iemand stemverklaring? De heer Terwal.

3070 De heer **TERWAL** (VVD): Voorzitter, wij danken de collega van Volt voor het indienen van deze motie en die steunen wij als VVD-fractie ook van harte. Misschien mogen wij de commissaris oproepen om ook richting de andere commissarissen dit signaal af te geven. Hoe mooi zou het zijn als we op 24 februari alle provinciehuizen geel-blauw kunnen laten oplichten?

3075 De **VOORZITTER**: De heer Hollebeek.

3080 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ja, dank u wel. Uiteraard zullen wij de motie steunen, gezien ook ons landelijk standpunt. Wij zouden graag wel willen zien, daar er elders in de wereld ook genoeg oorlog is, dat wij tegelijkertijd ook ruimte maken voor de vredeslag naast deze Oekraïense vlag. Dank u wel.

De **VOORZITTER**: Anderen die nog een stemverklaring willen afleggen? Ja, Statenlid De Weerd.

3085 Statenlid **DE WEERDT** (Volt): Dank u wel, de heer Terwal, voor het betuigen van steun. En ook wij staan achter uw oproep en vragen ook u, meneer de commissaris, om uw collega's te motiveren ook de provinciehuizen geel-blauw te laten kleuren als dat kan.

De **VOORZITTER**: Meer stemverklaringen? Niet? Aantekening? Dan zal ik eerst motie M06 in stemming brengen. Vijftig stemmen binnen.

3090

Motie 06 'Aandacht voor Oekraïne, óók na twee jaar oorlog', ingediend door Volt en ChristenUnie.

Motie 06 is met 47 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben gestemd: PVV en Forum voor Democratie.

3095

De **VOORZITTER**: Ik zal uw advies om dit aan mijn collega's te melden, meenemen. In principe heb ik er geen enkel bezwaar tegen als wij ook op die dag de vredesvlag hijsen naast de alom bekende vlag van de provincie die we hier hebben.

3100

12. Sluiting

De **VOORZITTER**: Daarmee, dames en heren, is er een einde gekomen aan onze vergadering. De eerstvolgende vergadering is op 4 maart 2024. in de Johan Remkeszaal – een belangrijke mededeling die ik nu voor u ga doen – staat ook nog een drankje voor u klaar. Ik tref u daar hopelijk nog heel even. In ieder geval zie ik u graag weer terug bij de volgende Statenvergadering. Dank u wel. De vergadering is gesloten.

3105

3110 *Sluiting om 17.23 uur.*